

Oslo Tingrett
Postboks 8023, Dep.

0030 OSLO

Referanse: 37468/13369

Ansvarlig advokat: Kjell M. Brygfjeld

Stavanger, 8. november 2018

**STEVNING
TIL
OSLO TINGRETT**

Saksøker: Nei til EU
Schweigaardsgt. 34 B, 0191 OSLO

Prosessfullmektig: Advokatene Bent Endresen og Kjell M. Brygfjeld
Advokatfirma Endresen Brygfjeld Torall AS
Postboks 155 Sentrum, 4001 Stavanger

Saksøkt: Staten v/Statsministerens kontor
Postboks 8001, 0030 OSLO

*****

Saken gjelder: Krav om å unnlate gjennomføring av EUs Energimarkedspakke
III i norsk rett

1 Innledning

1.1

Stortinget ga 22.03.2018 samtykke til at Norge godkjenner EØS-komiteens beslutning 93/2017 av 05.05.2017 om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken (E/III), jfr. Prop 4S (2017-2018), vi vedlegger som

Bilag 1: Kopi av Stortings samtykke i sak 568 og 569

Bilag 2: Kopi av EØS-komiteens beslutning 93/2017

Stortings samtykke er gitt i medhold av Grl. § 26, annet ledd, og valg av prosedyre er begrunnet slik fra regjeringen:

Etter en samlet vurdering mener regjeringen at det ikke foreligger myndighetsoversføring i Grunnlovens forstand for vedtak som EFTAs overvåkingsorgan kan fatte i saker der ACER har tilsvarende kompetanse i EU. Regjeringen mener at myndighetsoversføring til EFTAs overvåkingsorgan knyttet til utlevering av informasjon må karakteriseres som «lite inngripende» i Grunnlovens forstand. Det samme gjelder overføring av hjemmel til EFTAs overvåkingsorgan for illeggelse av bøter ved overtredelse av opplysningsforpliktelser etter forordning (EF) 714/2009.¹

Et flertall på Stortinget sluttet seg til disse synspunkter og la således til grunn at samtykke kunne gis etter Grl. §26.

Et mindretall var av den oppfatning at samtykke måtte gis i samsvar med Grl. § 115 under henvisning til at suverenitetsavståelsen til ESA var mer enn "lite inngripende" og at de forpliktelser Norge påtok seg ikke bare var av folkerettlig karakter.

1.2

Saksøkeren, Nei til EU, anfører at samtykkesaken skulle ha vært behandlet etter Grl. § 115. Nei til EU anfører også at den ordning som EØS-komiteen har etablert for å gjøre vedtakene til reguleringsmyndigheten ACER bindende for Norge kun framstår som en formell ordning, men som reelt sett innebærer at ACERs vedtak får direkte virkning for norske borgere. Unntaket i Grl. § 115, annet ledd er dermed ikke anvendelig.

1.3

På grunnlag av det ovenstående vil Nei til EU kreve dom for at regjeringen plikter å avstå fra å gjennomføre E/III på grunn av at Stortingets vedtak nr. 569 er ugyldig. Nei til EU påstår seg også tilkjent sakskostnader i saken.

---

¹ Innst. 178 S, s. 3 høyre spalte

2 Prosessualia

2.1

Regjeringen v/Statsministerens kontor er etter vår forfatning ansvarlig for gjennomføring av Stortingets vedtak. Staten v/Statsministerens kontor antas dermed å være rett saksøkt i saken.

2.2

Oslo tingrett er rett verneting.

2.3

Prosessvarsel er sendt, jfr.

Bilag 3: Kopi av prosessvarsel av **24.1.2018**

Svar på prosessvarelet er ikke mottatt.

2.4

I lys av sakens kompleksitet og prinsipielle innhold bes det, i medhold av tvi. § 3-1 (2) om rettens samtykke til at saksøker er representert med to prosessfullmektiger. Vi vil avklare hvem av prosessfullmektigene som har rett til å foreta prosesshandlinger.

3 Rettslig interesse

Nei til EU har rettslig interesse i å reise søksmål, jfr. tvi. § 1-4, jfr. § 1-3.

3.1

Nei til EU er en landsdekkende organisasjon med organisasjonsledd i alle fylker og i en rekke kommuner. Nei til EU ble stiftet i 1990 og har i dag ca 20.000 medlemmer. Organisasjonens hovedmål er å arbeide mot at Norge skal bli medlem i Den europeiske union (EU) og mot udemokratiske EU-tilpasninger av Norge gjennom EØS-tilknytning. Organisasjonen arbeider på denne bakgrunn konkret for å få gjennomført en folkeavstemning om norsk tilslutning til EØS-avtalen.

Nei til EU samler EU-motstanden ved å ivareta rollene som medlemsorganisasjon, meningsbærer og som koordinator på neisiden i norsk politikk, og arbeider for at Norge fortsatt skal ha en fri og selvstendig rolle i internasjonal politikk, for at grunnleggende demokratiske verdier blir ivaretatt, og for at Norges naturressurser blir forvaltet og utviklet av norske myndigheter og institusjoner.

3.2

Gjennomføring og iverksetting av E/III i norsk rett og norsk forvaltning forutsetter betydelige tiltak, bl.a. ved revisjon av sentral energilovgivning og etablering av en reguleringenhet, RME, som skal gjennomføre vedtak fra EUs reguleringsmyndighet, ACER, i Norge. RME er et forvalningsorgan som skal ha en helt selvstendig plass i norsk forvaltning, uavhengig av instrukser eller påvirkning fra norske myndigheter (se direktiv 2009/72/EU kap. IX). Gjennom den ordning som EØS-komiteen har etablert skal ACERs vedtak gjennomføres i norsk rett ved at ESA, EØS-avtalens overvåkningsorgan, treffer det formelle vedtaket som norsk RME deretter skal gjennomføre i Norge. ESAs vedtak er etter ordningen en kopi av ACERs vedtak.

Det vil si at RME skal gjøre blåkopi av vedtak fra ACER/ESA.

Nei til EU har altså *aktuell interesse* i søksmålet i tillegg til nødvendig tilknytning.

4 De sentrale problemstillinger

4.1

EUs tredje energimarkedspakke, som er EØS-relevant, består av tre forordninger og noen endringer i gjeldende direktiver.² Regelverket regulerer bl.a. rollen til EUs byrå for samarbeidet mellom energireguleringsmyndigheter (ACER) som ble lansert i 2011 og har sitt hovedkontor i Ljubljana i Slovenia. Det ble opprettet E/III. ACER er en uavhengig struktur i EU, og skal sikre samarbeid mellom de europeiske reguleringsmyndighetene. Byrået skal gjennomføre markedsintegrasjon og harmonisering av regelgrunnlaget innenfor rammene av EUs energipolitiske mål. Byrået har både egne ansatte og eksperter som er utstasjonert av de nasjonale regulerende myndighetene. Administrativt og budsjettmessig står det under tilsyn av EUs institusjoner. Byrået ledes av en direktør, men de overordnede faglige beslutningene treffes av et styre med en representant fra hver av de nasjonale reguleringsmyndighetene og en representant for kommisjonen. Vedtak treffes med to-tredjedels flertall av de medlemmene som er til stede.

Regelverket inneholder bestemmelser som gir ACER rett til å treffen avgjørelser som etter norsk rett tilligger norske myndigheter. Slike avgjørelser får etter EU-retten direkte virkninger for borgerne i EU. Slik som beskrevet ovenfor gjennomføres ACERs avgjørelser i EFTA-området ved at ESA kopierer ACERs vedtak og sender det til det nasjonal RME for gjennomføring.

Dette medfører avståelse av suverenitet.

---

² For oversikt over energipakken, se Prop. 4 S (2017-2018) s. 35

Det er anført at etter gjeldende grunnlovsforståelse kan Stortinget samtykke til innlemmelse av denne ordning i ved bruk av Grl. § 26, annet ledd dersom den myndighet som overføres er "lite inngripende". Hvis myndighetsoverføringen derimot ikke er "lite inngripende", og overføringen av suverenitet skjer til et EØS-organ (ESA siden vi ikke er med i EU), må det skje ved samtykke etter Grl. § 115, første ledd, med mindre Norge bare forpliktes på folkerettlig grunnlag. Da kommer annet ledd i bruk.

E/III forutsetter også flere endringer i norsk lovverk som regulerer transport av elektrisitet³ og naturgass⁴.

4.2

For det annet inneholder E/III rett for *Kommisjonen* til under visse omstendigheter å pålegge virksomhetene innenfor disse områdene bøter ved overtredelse av regelverket, og for det tredje pålegger regelverket norske myndigheter å formidle informasjon om virksomhetenes forretningsmessige aktiviteter. Mye av slik informasjon vil være taushetsbelagt slik at det er heftet betydelig tvil ved flere sider av denne ordning.

Regjeringen, med tilslutning fra flertallet på Stortinget, har vurdert også denne suveritetsavståelse som "lite inngripende"

4.3

Det har ikke vært tvil om at innføringen av E/III med det innhold den har, deriblant overføringen av myndighet til ACER, i *utgangspunktet* ikke var mulig å innføre i norsk rett. EØS-komiteen har på denne bakgrunn laget den "by pass-ordningen" som er beskrevet ovenfor for de kontroversielle elementer slik at samtykke skulle kunne innhentes i medhold av § 26⁵ som "lite inngripende".

Problemstillingen for denne sak er dermed om Stortinget, slik ordningen er foreslått av EØS-komiteen, hadde adgang til å gi samtykke etter Grl. § 26 eller om § 115 skulle ha vært fulgt.

Saken kan stille seg forskjellig for de forskjellige problemstillingene, jfr. ovenfor, og praktisk sett er det vel ordningen med ACER og myndighetsavståelsen til Kommisjonen som har størst betydning slik at det er naturlig å knytte hoveddrøftelsen til disse problemstillinger.

---

³ Se Prop. 5 L (2017-2018)

⁴ Se Prop. 6 L (2017-2018)

⁵ Se Prop. 4 S (2017-2018) s. 36 flg.

5 Saksforholdet

5.1

Den tredje energimarkedspakken inneholder et sett med lovverk knyttet til transport av elektrisitet og naturgass. Regelverket føyer seg inn i et langsigkt arbeid for å sikre energiforsyningen i EU gjennom etableringen av et felles indre energimarked. De sentrale elementer i pakken framgår av

Bilag 4: Oversikt over EU-regelverk omfattet av Energimarkedspakke III (Prop 4 S side 6-7)

I dette regelverk har rådsforordning 713/2009 sentral plass for så vidt angår kompetansen til ACER. Kommisjonens rett til å kreve framlagt informasjon følger av Forordning (EF) 715/2009 artikkel 3 nr. 3 og artikkel 20, direktiv 2009/73/EU artikkel 10 nr. 7 og artikkel 44 nr. 1 og direktiv 2009/72/EU artikkel 10 nr. 7 og artikkel 40 nr. 1. Kommisjonens myndighet til bøtelegging følger av Forordning 714/2009 artikkel 22 nr. 2. (

5.2

Regelverket for elektrisitetsnett og naturgassnett er i store trekk like, og av praktiske hensyn, og siden vi for tiden ikke har naturgassledninger i Norge som faller innenfor definisjonen av "transmisjon" i direktiv 715/2009⁶, velger vi å bruke regelverket for elektrisitet i vurderingen av lovligheten av Stortingets samtykkevedtak.

5.3

Ordningen er gjennomgående at rettigheter og plikter for transmisjonsselskapene (TSO)⁷, typisk Statnett, reguleres i direktivene, mens overvåkningen av systemene og TSOs etterlevelse av regelverket følges opp av ACER og Kommisjonen. ACER er blant annet, slik vi vil se, tildelt myndighet gjennom Forordning 713/2009, til å følge opp bestemmelser i direktivene.

5.4

I det følgende presenteres en kortfattet gjennomgang av de bestemmelser som omfattes av E/III og som er kontroversielle i forhold til norsk suverenitet.

5.4.1

Etter forordning 713/2009, artiklene 7-9 har ACER følgende myndighet:

---

⁶ Art. 2 nr 1)

⁷ Et TSO er et transmisjonsselskap som transporterer elektrisitet eller gass over landegrenser

- å vedta individuelle beslutninger om tekniske spørsmål, jfr. direktiv 2009/72 og forordningene 714/2009 og 715/2009 (art. 7, nr.1),
- å avgjøre uttalelse om vedtak av RME er i samsvar med direktiv og forordninger (art. 7, nr. 4),
- å vedta *vilkår og betingelser for adgang til grenseoverskridende infrastruktur*
- å avgjøre kostnadsfordeling mellom landene i grenseoverskridende prosjekter
- å vedta *vilkår og betingelser for operativ sikkerhet ifm. grenseoverskridende infrastruktur i samsvar med art. 8 (art. 7, nr. 7)*,
- innrømme unntak etter § 9, nr. 1, jfr 714/2009 art. 17, nr. 5,
- ACER har i tillegg betydelig *indirekte innflytelse gjennom de oppgaver som er tildelt i 713/2009, art. 6.*

5.4.2

Etter forordning 714/2009, og etter en prosedyre som involverer Kommisjonen og "ENTSO elektrisitet"⁸ (se 714/2009 art. 5 flg.), vedtar Kommisjonen først overordnede retningslinjer og prioriteringer for grenseoverskridende el-utveksling. (se 714/2009). Deretter utarbeider og vedtar Kommisjonen *nettregler* etter forslag fra "ENTSO elektrisitet" og innstilling fra ACER (se 714/2009 art 8, nr. 6) for grenseoverskridende el-utveksling, jfr. artiklene 6-8. Dette er meget detaljerte bestemmelser om TSOs virksomhet der det sentrale element naturligvis er tilgang til nett. I fortalen til direktiv 2009/72, avsnitt 63, uttales det at disse retningslinjene "...utgjør bindende gjennomføringsforanstaltninger...".

5.4.3

ACER har kompetanse til å avgjøre unntak fra bestemmelsen i forordning 714/2009 art. 16, nr. 6 om bruken av inntekter fra tildeling av samkjøringslinjer, jfr. art. 17, nr. 5. Dette er relevant i forhold til kapasitetsbegrensninger i samkjøringslinjer (transmisjonslinjer som krysser grenser og knytter sammen nasjonale nett.)

5.4.4

ACER har en sentral plass i utviklingen av den europeiske nettutviklingsplan (714/2009 art. 8, nr. 10 og 11), en tiårig plan som vedtas hvert andre år. ACERs rolle er beskrevet i forordning 714/2009 art 9, nr. 2. ACER melder til Kommisjonen dersom planen ikke bidrar til å fremme E/III sine mål (ikke-diskriminering, reell konkurranse, et effektivt fungerende marked eller *tilstrekkelige samkjøringslinjer som er åpne for tredjeparter*).

---

⁸ "European Network of Transmission System Operators", representerer 43 TSOer fra 36 land i Europa. ENTSO-E ble etablert og gitt mandat gjennom E/III

5.4.5

ACERs myndighet etter art. 7, nr. 7, jfr art. 8.

Prosedyren er at ACERs kompetanse til å treffe *beslutning* trer i kraft dersom RME i to/flere land ikke blir enige innen seks måneder, eller RME i fellesskap ber om det.

Aktuelle RME og TSO har uttalerett når vedtak skal treffes.

ACER treffer vedtak innen seks måneder og kan treffe midlertidige avgjørelser.

I henhold til *EØS-tilpasningen* skal vedtakene treffes av ESA, men for alle praktiske formål er det ACERs vedtak som skal gjennomføres av RME i EFTA-landene. Dette skjer ved at ACER lager utkast til vedtak som ESA "vedtar" og formidler til RME som da skal gjennomføre vedtaket i forhold til norske TSO.

EFTA-landene får sete uten stemmerett i ACER.

5.4.6

"*Vilkår og betingelser*" omfatter den kompetanse som i utgangspunktet ligger hos RME, jfr. 2009/72 art. 37, dvs. en meget vidtgående kompetanse til å gripe inn i virksomheten til TSO, det være seg om:

- prosedyrer for kapasitetstildeling
- tidsramme for tildeling
- deling av inntekter fra overbelastning
- avgifter innkrevd fra brukerne
- avslag på søknad om etablering av grenseoverskridende infrastruktur.

Vi minner i den anledning om at RME er et organ som er helt frikoplet fra statsmaktenes instruksjonsmyndighet, og som opererer i henhold til regelverket i E/III slik det er innført i norsk rett.

5.4.7

Kommisjonen kan vedta retningslinjer for ACERs beslutninger om "adgang til og operativ sikkerhet", 713/2009 art. 8, nr. 4. Denne bestemmelse er ikke "EØS-tilpasset" slik at Kommisjonen legger rammer for ESA. Myndigheten på dette området ser dermed ut til å ligge direkte hos ACER.

5.4.8

Myndigheten til å fastlegge regler for adgang til infrastruktur og prosedyrene for kapasitetstildeling er i utgangspunktet tillagt RME i 2009/72 art. 37 nr. 6.

Det må formentlig legges til grunn at prosedyrene må ligge innenfor det overordnede rammeverk som Kommisjonen vedtar, og ved uenighet mellom RME fra flere land har altså ACER beslutningsmyndighet.

Tilgang på kapasitet er et kjent og kritisk element i transmisjonssystemene.

5.4.9

Kommisjonen, dvs. i forhold til norske forhold vil et si ESA, vil etter forskjellige regler ha krav på taushetsbelagt informasjon om en rekke forhold knyttet til grenseoverskridende transport av elektrisitet.

Forordning 714/2009, art. 20, jfr. art 13, nr 4 og art. 18 forplikter myndighetene og RME å formidle informasjon om kostnader ved bruk av nett.

Artikkel 22, nr. 2 gir Kommisjonen rett til å fastsette bøter for "virksomheter" på inntil 1 % av det foregående års omsetning dersom krav etter art. 20 ikke etterkommes. (Statnett SF hadde en omsetning på NOK 6.6 milliarder i 2016, dvs. at maksimum bot kan beløpe seg til NOK 66 millioner.)

5.4.10

Oppsummeringsvis anføres det at E/III griper inn i forhold som er av meget stor betydning for det norske samfunnet. *Direkte* ved den innflytelse regelverket vil ha på det norske el-forsyningen, og *indirekte* gjennom den betydning el-produksjon og transport har i det norske samfunnet generelt. Det anføres at Stortinget har undervurdert de samfunnsmessige konsekvensene som dette regelverket kan innebære for Norge uten at norske myndigheter har nødvendig innflytelse.

Kommisjonen, ACER og "ENTSO elektrisitet" utgjør en troika som, selv med deltagelse og innspill fra nasjonal RME og myndighetene i EFTA-landene, legger et rammeverk for sektoren som vil få stor virkning for Norge. Det er vanskelig å forestille seg at Norge, som en stor produsent av fornybar elektrisitet, ikke blir tvunget til å følge EU's overordnede politikk for sektoren. Tvangssystemet ligger i EØS-avtalen med ESA som vaktbikkje.

For det første innebærer E/III at et meget komplisert regelverk som, uavhengig av direkte og indirekte virkning, medfører føringer og rammeverk for hele elektrisitetssektoren, dvs. både produksjon og transport av strøm. Innvevingen i det europeiske systemet medfører at norsk regelverk og praksis vil måtte innrette seg etter overordnede hensyn og regelverk besluttet helt andre steder enn i vårt eget land.

Det anføres at det er åpenlyst at med et ikke-diskriminerende, markedsbasert transmisjonssystem for overføring av strøm til kontinentet med klare prosedyrer for legging av kabler og kapasitetstilgang, så vil interessen for å *produsere* slik strøm i Norge og "transportere" den til kontinentet bli stor (jfr. "die Energiewende" om overgangen til kraftproduksjon basert på fornybare ressurser i Tyskland). Dette skjer allerede gjennom oppkjøpet av småkraftverk og vindkraftverk i Norge.

6 Forholdet til EØS-avtalen

UD har bedt om Stortingets samtykke til å innlemme rettsaktene i EØS-avtalen, altså i utgangspunktet å forplikte Norge folkerettlig til å gjennomføre rettsaktene i norsk rett, fortrinnsvis gjennom lovgivning. Samtykket er basert på EØS-komiteens beslutning om gjennomføring av rettsaktene i EØS-avtalen. EØS-komiteens beslutning er som nevnt inntatt i Prop 4 S, s. 35 flg. Teknikken i EØS-komiteens beslutning er i korthet at rettsaktene tas inn i EØS-avtalen, men med en ordlyd for den enkelte bestemmelse som er tilpasset innføringen av bestemmelsen i norsk rett, f.eks. gjennom endringer i energiloven, jfr. Prop. 5L (2017-2018).

Det minnes i denne sammenheng om at hoveddelen av EØS-avtalen gjennom EØS-loven⁹ § 2 er gjort til norsk lov på denne måten:

§2. Bestemmelser i lov som tjener til å oppfylle Norges forpliktelser etter avtalen, skal i tilfelle konflikt gå foran andre bestemmelser som regulerer samme forhold. Tilsvarende gjelder dersom en forskrift som tjener til å oppfylle Norges forpliktelser etter avtalen, er i konflikt med en annen forskrift, eller kommer i konflikt med en senere lov.

I praksis gir dette lovbestemmelser/forskrifter som er innført gjennom EØS-avtalens system ved konflikt forrang foran formell lov på det samme område.

7 Nærmere om ACERs myndighet

7.1

Forordningene 713/2009 og 714/2009 inneholder altså bestemmelser som gir ACER myndighet til å treffe beslutninger som har direkte virkning for borgerne (TSO): Vi vedlegger som:

- Bilag 5: Kopi av Forordning 713/2009
Bilag 6: Kopi av Forordning 714/2009

---

⁹ LOV-1992-11-27-109

7.2

For de problematiske ordninger der kompetanse/myndighet er lagt til ACER og/eller Kommisjonen, er EØS-komiteens generelle og gjennomgående grep å legge tilsvarende kompetansen til EFTAs overvåkningsorgan ESA.

7.3

ACER kan etter forordning 713/2009 treffe beslutninger som har direkte virkning for borgene i EU (og i EØS-området). Dette er beslutninger som etter vår ordning bare kan treffes av norske myndigheter. Dette innebærer altså en suverenitetsavståelse.

EØS-komiteen har løst dette dilemma ved å etablere en ordning der ACER sine vedtak fremmes som "forslag" til ESA som gjennomfører vedtaket i form av et vedtak rettet til den norske reguleringsmyndigheten som deretter gjennomfører det i Norge. Etter sin ordlyd, jfr. ovenfor.

Prosedyren fra EØS-komiteen er en ren formalitet i forhold til om ACERs vedtak skulle gjelde norske borgere direkte. Vi legger til grunn at den innflytelse den norske reguleringsmyndigheten (og norske myndigheter) har på ACERs utforming av vedtaket (uttalelser og annen påvirkning) er den samme som reguleringsmyndighetene/myndighetene i alle EU-land har.

Når dermed en tekst (beslutning) fra ACER kopieres av ESA og deretter pålegges gjennomført i Norge av den norske reguleringsmyndigheten er det grunn til hevde at realitetene for den norske borgeren er den samme som om vedtaket ble truffet direkte av ACER.

7.4

For Kommisjonens rett til å kreve opplysninger og informasjon, og til å bøteleggje bl.a. norske borgere har Stortinget samtykket til at myndigheten kan utøves gjennom ESA.

8 Anførsler

8.1

Det anføres at den myndighet ACER og Kommisjonen har til å treffe vedtak er så vidtgående at Stortingets samtykke måtte gis ved bruk av Grl. § 115. Det kan etter omstendighetene ikke legges til grunn at den myndighet som er tillagt ACER er så "lite inngrimpende" at samtykke kan gis etter Grl. § 26.

Gjennom den konstruksjon som EØS-komiteen har laget for å gjennomføre ACERs beslutninger i norsk rett, dvs. ved å lage utkast til vedtak for ESA som deretter treffer vedtak og formilder vedtaket til den norske RME, har man laget en omgåelse av reelt

sett direkte virkende vedtak for å unngå å måtte bruke Grl. § 115 ved behandlingen av saken.

Denne reelle direktevirkning gjør også at bruken av Grl. § 115, annet ledd ikke er anvendelig. Gjennom EØS-komiteens mekanisme får ACER-vedtakene reelt sett direkte virkning for norske borgere. Dette kommer klarest til uttrykk gjennom kravet om at RME skal være unndratt politisk og administrativ innflytelse fra norske myndigheter. RME blir utelukkende enn *iverksetter* for vedtak som treffes av et EU-organ.

8.2

Rettslig sett bestrides det ikke at Grunnloven ikke er til hinder for at Norge påtar seg folkerettelige forpliktelser til å inngå traktater. Tvert imot har Grunnloven egne regler om dette i § 26. Disse sier at Kongen har rett til å inngå traktater, og at visse av disse krever Stortingets samtykke. Dette gjelder traktater av særlig viktighet eller som nødvendiggjør lov eller stortingsbeslutning. I tillegg har vi regelen i Grl. § 115 som sier at en organisasjon som Norge deltar i kan gis beføyelser som ellers ligger til statens myndigheter, på et «saklig begrenset område». Slik vedtak krever tre fjerdedels flertall i Stortinget. Denne bestemmelsen kom inn i Grunnloven i 1962 som § 93.

8.2.1

Rammene for Stortingets samtykke om overføring av myndighet til internasjonale organisasjoner (som EØS) er for praktiske formål saklig beskrevet av Justisdepartementets lovavdeling i sak JDLOV-2009-7963, som gjaldt innlemmelse av en forordning som etablerte et europeisk flysikkerhetsbyrå (EASA)¹⁰ som hadde overnasjonal myndighet. Der oppsummerte Lovavdelingen den rettslige tilstanden slik om de prinsipielle konstitusjonelle spørsmål¹¹:

Grunnloven bygger på en forutsetning om at statsmaktenes kompetanse skal utøves av nasjonale utøvende, lovgivende og dømmende organer. Utgangspunktet er derfor at overføring til internasjonale organer av lovgivende, utøvende eller dømmende myndighet med direkte internrettlig virkning i Norge, krever Stortingets samtykke etter Grunnloven § 93 (Nå 115. Vår uth.), eller grunnlovsendring etter § 112. Dette er prosedyrer som blant annet krever kvalifisert flertall i Stortinget.

I konstitusjonell praksis er det imidlertid innfortolket et unntak fra dette utgangspunktet, som går ut på at overføring av myndighet til utenlandske organer som er «lite inngripende» kan skje ved Stortingets samtykke etter Grunnloven § 26 annet ledd, som bare krever simpelt flertall (jf. f.eks. redegjørelsen for dette i St.prp.nr.100 (1991-1992) om samtykke til ratifikasjon av EØS-avtalen s. 342 flg.).

¹⁰ Forordning (EF)216/2008

¹¹ Uttalelse datert 2010-01-18

Hvorvidt myndighetsoverføringen i et konkret tilfelle er lite inngrpende, må vurderes med utgangspunkt i Grunnlovens bestemmelser om statsmaktenes kompetanse (§§ 3, 49, 75, 88, 90 m.fl.). Etter praksis er relevante vurderingsmomenter bl.a.:

- *i hvilken grad det skjer en gjensidig myndighetsoverføring*
- *i hvilken grad Norge deltar i beslutningsprosessene i det organet myndigheten overføres til*
- *hva slags myndighet som overføres*
- *om overføringen skjer på et bestemt og avgrenset saksområde*
- *i hvilken grad norske myndigheter har mulighet til å avbøte uheldige virkninger av myndighetsoverføringen*
- *saksområdets art, dvs. hvilke politiske og samfunnsmessige interesser myndighetsoverføringen gjelder, og*
- *Stortingets eget standpunkt til grunnlovsspørsmålet.*

Vi minner om at § 26 annet ledd angår inngåelse av mellomfolkelige traktater, altså avtaler som kun binder Norge som stat. Jeg viser til at det tales her om «forbund» og «traktater». Det må skilles mellom traktaten som sådan og norsk tilslutning til den, og den myndighet som utledes av traktaten og som tillegges et myndighetsorgan hvis jurisdiksjon er basert på traktaten.

Gjennom en samlet skjønnsmessig vurdering legges grunnlaget for den terskel som fører til om en suverenitetsavståelse krever samtykke etter Grl. § 115.

Saksøkeren kan tilslutte seg denne vurdering. Problemstillingen blir dermed å finne den terskel som skiller myndighetsavståelse som behandles etter Grl. § 26 og den som må behandles etter Grl. § 115.

Nei til EU anfører at en samlet vurdering av de kriterier som Lovavdelingen har redegjort tilsier at myndighetsavståelsen i ACER-saken overstiger terskelen for bruk av Grl. § 115.

Nei til EU peker i denne anledning på følgende:

For det første er myndighetsoverføringen i dette tilfelle *ensidig og grunnleggende*. Norske myndigheter blir gitt adgang til en observatørstatus som naturligvis gir anled-

ning til påvirkning, men selve vedtaket utformes ensidig av EU-organet ACER, og det skal gjennomføres i Norge av et organ som ikke kan instrueres av verken Storting eller Regjering. Praktisk sett er det vanskelig å tenke seg at et organ gis større adgang til å utøve myndighet i Norge enn det som blir gjort i dette tilfelle, dette gjelder både i forhold til den manglende innflytelse eller gjensidighet i ordningen, men også i forhold til den manglende handlingsrom for iverksettelsen av ACERs vedtak.

For det annet overføres det myndighet *på et område som er selve livsnerven* i et samfunn av vår type, nemlig energiforsyningen. Riktig nok gjelder E/III transmisjons-systemer, dvs. anlegg som transporterer elektrisitet/gass over landegrenser, men i en tid med store og grunnleggende endringer i energibruken i alle europeiske land som en følge av Parisavtalen om kutt i CO₂-utslipp vil tilførsel av fornybar energi bli viktigere og viktigere.

Som beskrevet ovenfor har ACER beslutningsmyndighet på flere områder. Dette dreier seg om saker som involverer flere regulatorer, altså en slags tvisteløsningsmekanisme der nasjonal RME ikke klarer å komme til enighet.

Vedtaksmyndigheten omfatter tekniske spørsmål i den grad dette er hjemlet i direktiver og forordninger i energimarkedspakken, jf. ACER-forordningen artikkel 7. Videre omfattes saker med uenighet om vilkår og forhold for tilgang til, eller operasjonell sikkerhet ved, grensekryssende infrastruktur, jf. artikkel 8. Dette kan dreie seg om kapasitets-tildeling og flaskehals håndtering for grensekryssende handel. Etter artikkel 9 har ACER også vedtaksmyndighet i saker ved uenighet mellom reguleringsmyndighetene om behandlingen av søknad unntak for nye utenlandsforbindelser etter bestemmelsene i forordningen om grensekryssende krafthandel og gassmarkedsdirektivet.

Etter § 7, nr. 1 har altså ACER *individuell beslutningsmyndighet* i tekniske spørsmål på flere områder. Byrået skal etter nr. 7 treffe beslutning om vilkårene for tilgang til og driftssikkerheten ved tverrnasjonal elektrisitets- og gassinfrastruktur. Det er på dette området at betydningen av den overnasjonale myndigheten er størst da den går på helt sentrale operasjonelle elementer i driften av transmisjonssystemer.

Gjennom denne myndigheten kan ACER (hvis det haster treffen midlertidige avgjørelser) regulere tilgangen til systemer, for eksempel ved å tildele kapasitet, lage prioritiseringsordninger, løse opp i flaskehalsar etc., dvs. etablere ordninger som angår, og kan komme på tvers av, nasjonale interesser.

I den utstrekning en slik beslutning angår forhold i Norge vil beslutningen formelt treffes av ESA og iverksettes av RME. Rekkevidden av denne kompetanse framgår av innholdet av det regelverk som det vises til i bestemmelsen.

Etter § 8 kan ACER som nevnt, når det gjelder tverrnasjonal infrastruktur, treffe beslutninger om vilkårene for tilgang og driftssikkerheten. Denne beslutningsmyndigheten er i og for seg sekundær, men blir sentral når nasjonal reguleringsmyndighet ikke klarer å løse en sak. Myndigheten angår helt sentrale ordninger i et transportsystem, bl.a. regler for kapasitetsfordeling i transportsystemer.

For det tredje er det *tilsynelatende slik at den myndighet som overføres skjer på et saklig begrenset felt*, nemlig transport av elektrisitet og gass. Energifeltet er et område som i store trekk er gjenstand for politisk styring på grunn av de samfunnsmessige interesser som knytter seg til både produksjon og transport av elektrisitet og gass.

Det anføres at dette er helt vitale samfunnsområder både for samfunnets integritet og for samfunnsøkonomien. Det er ikke mulig til enhver tid å forstå de samfunnsmessige konsekvenser av tilsynelatende tekniske beslutninger, for eksempel om kapasitetstilgang til transmisjonsnett.

For det fjerde er strukturen i den etablerte ordning at den beslutning som treffes av ESA og gjennomføres av RME skal *gjennomføres av RME som et helt uavhengig organ*, dvs. et organ som ikke skal kunne instrueres av andre myndigheter. Det finnes dermed ingen muligheter til å avbøte uheldige sider av vedtak som ACER/ESA pålegger RME å gjennomføre. Praktisk sett vil slike vedtak kunne overstyre myndigheten til NVE og Oljedirektoratet. At norsk myndighet skulle kunne overstyre pålegg fra EU/EØS var et forhold som det ble lagt vekt på i forbindelse med Stortingets godkjenning av forordningen om European Banking Authority¹².

Kommisjonens, ACERs og ESAs vedtakskompetanse inngår i en større sammenheng som tar sikte på styring og samordning av de nasjonale reguleringsmyndighetenes virksomhet. Den uavhengigheten, som direktivene krever, er således ikke uavhengighet i absolutt forstand, men en uavhengighet fra *nasjonale* myndigheters innflytelse. Den nasjonale reguleringsmyndigheten skal inngå i et nettverk hvor de overordnede linjer trekkes opp av ACER og Kommisjonen. Denne organiseringen som direktivene innfører er ikke bare av rent formell karakter. I fortalen til elmarkedsdirektivet sies det at «*I mange tilfælde viser erfaringerne imidlertid, at reguleringens effektivitet ofte hæmmes af, at reguleringsmyndighederne ikke er tilstrækkelig uafhængige af regeringen og ikke har tilstrækkelige beføjelser og handlemuligheder*». ¹³ På den annen side understreker fortalen at «...dette udelukker hverken domstolskontrol eller parlamentstilsyn i overensstemmelse med medlemsstaternes forfatningsmæssige lovgivning». ¹⁴ Likevel er det på det rene at direktivet etablerer en linje mellom de nasjonale reguleringsmyndighete-

¹² Se uttalelse 8. desember 2010 JDLOV-2010-10039A og uttalelse 15. september 2014 JDLOV-2010-10039D, side 6 under pkt 2.2.

¹³ Fortalen pkt. 33.

¹⁴ Fortalen pkt. 34.

ne og EUs organer. Den nasjonale myndigheten skal i henhold til artikkel 36 a) utføre sine oppgaver i tett samarbeid med ACER, andre medlemsstaters reguleringsmyndigheter og kommisjonen og rapportere om sin virksomhet til ACER og Kommisjonen, se art. 37 e).

Samlet sett er det åpenbart at den myndighet som i denne sak er overført til ACER/ESA har sterkt inngripende konsekvenser i seg for det norske samfunn.

8.2.3

Når det gjelder forholdet til Grl. § 115 annet ledd retter ESAs vedtak seg til statlige myndigheter.

I sin vurdering av februar 2018 om dette spørsmål la Justisdepartementets lovavdeling derfor til grunn at vedtakene ikke ville ha noen direkte internrettslig virkning, og derfor kun har folkerettslig virkning.

Lovavdelingen beskriver følgene av denne Stortingets praksis slik:

«Det har vært innvendt at skillet mellom folkerettslig og direkte internrettslig virkning er rent formelt, det vil si at det har liten eller ingen reell betydning for statens suverenitet eller handlefrihet om de båndene som staten påtår seg, faller i den ene eller andre kategorien. Etter vårt syn er det vanskelig å komme bort fra at det har vært tatt utgangspunkt i et slikt skille i lang tid, også i helt sentrale saker, jf. særlig St.prp.nr.100 (1991-92), som det er vist til like foran, St.prp.nr.50 (1998-99) og St.prp.nr.100 (2015-2016).»¹⁵

Slik EØS-tilpasningen for ACERs myndighet er, treffer ESA vedtak mot Norge, med virkning direkte for den norske reguleringsmyndigheten. I vurderingen av ESAs kompetanse til å treffe vedtak som er rettet til og bindende for et norsk forvaltningsorgan konkluderte lovavdelingen både i januar 2011 og i mars 2018 slik:

«Vedtak rettet utelukkende mot norske myndigheter medfører normalt bare en folkerettslig binding om å følge det opp i intern rett. Det vil da i prinsippet ikke være tale om myndighetsavståelse i Grunnlovens forstand. Dette må være utgangspunktet, også om Norge vil være folkerettslig forpliktet til å treffen et tilsvarende vedtak. I St.prp. nr. 100 (1991–92) side 337 uttales at det er en avgjørende forskjell på å være herre over det siste, avgjørende skritt som er nødvendig for å skape nye forpliktelser for landets borgere, og å gi slipp på denne «kontrollmuligheten».»

Det forhold at organet som plikten retter seg mot er uavhengig, fører etter lovavdelingens syn ikke til noe annet resultat. Ifølge uttalelsen av februar 2018, endrer «ikke

---

¹⁵¹⁵ JDLOV-2016-2442-3.

lovfesting av en uavhengighet for det forvaltningsorganet som pålegget fra det internasjonale organet er rettet mot, (...) virkningene i intern rett av organets vedtak. (...) Den grunnleggende virkningen av pålegget i seg selv er den samme, uten hensyn til om det organet som mottar pålegget, er uavhengig av Kongen eller ikke.»¹⁶

På denne bakgrunn konkluderte regjeringen med at det ikke forelå myndighetsoverføring i Grunnlovens forstand.¹⁷

Til dette er å innvende at konstruksjonen i elmarkedsdirektivet artikkel 35 og 37 er at det skal etableres en nasjonal elmarkedsmyndighet som skal operere uavhengig av instrukser fra regjeringen eller andre myndigheter. Denne myndigheten skal «overholde og gjennomføre alle relevante juridisk bindende beslutninger fra Byrået og Kommisjonen, jf artikkel 37 nr. 1 bokstav d. I EØS-tilpasningen er ordet «byrået» erstattet med «EFTAs overvåkningsorgan».

Når dette direktivet er innlemmet i EØS-avtalen og innlemmet i norsk rett, har ESA og Kommisjonen fått myndighet til å treffe beslutninger som RME er forpliktet til å overholde og gjennomføre. Formelt er disse beslutningene rettet til nasjonale myndigheter, det vil si forvaltningen, men reelt er de ment å skape rettigheter og plikter for private. Lovavdelingen argumenterer med at det ikke er noe særegent ved denne konstruksjonen sammenlignet med EØS-avtalen for øvrig. EØS-avtalens folkerettslige forpliktelser skaper forpliktelser ikke bare for staten, men også for de enkelte forvaltningsorganer.

Ordningen skiller seg imidlertid fra EØS-avtalens vanlige system på i alle fall to måter. For det første er ESA og Kommisjonen gitt en fortløpende myndighet til å treffe rettsendrende vedtak med bindende virkning for den nasjonale reguleringsmyndigheten. Rettsendrende forpliktelser kan etter EØS-avtalen for øvrig bare treffes i organer hvor de nasjonale myndighetene medvirker da avtalen ikke overfører noen form for lovgivningsmyndighet, heller ikke på det folkerettslige planet. Den myndigheten ESA har for øvrig er av rettshåndhevende karakter, foruten en adgang til å gi utfyllende regler og dispensere fra forbud i konkurransesaker og saker om statsstøtte. Overføringen av denne myndigheten er nettopp hjemlet i vedtak i medhold av Grl. § 115 (93).

For det andre er Norge forpliktet til å gjennomføre artikkel 37 i norsk rett. Det følger av dette at EØS-loven § 2 kommer til anvendelse. Det innebærer at den nasjonale myndighetens plikt til å gjennomføre ESAs og kommisjonens vedtak går foran andre bestemmelser i norsk rett som regulerer samme forhold. Dette er en mye sterkere forpliktelse til å gjennomføre folkerettslige forpliktelser enn den som for øvrig følger av det generelle forholdet mellom folkeretten og norsk rett. Dette betyr at en delegasjon av en

---

¹⁶ JDLOV-2016-2442-3.

¹⁷ Prop. 4 S (2017–2018) s. 28.

myndighet til å fastsette forpliktelser av folkerettslig karakter innenfor rammen av EØS-samarbeidet ikke kan sammenlignes med en delegasjon av slik kompetanse i andre sammenhenger. Dette taler for ikke å anse ESAs myndighet som en myndighet som er av folkerettslig karakter, siden ESAs vedtak vil være bindende for den nasjonale myndigheten også på internrettslig grunnlag.

Det kan etter dette synes som om Justisdepartementets lovavdelingen forveksler spørsmålet om hvem som er adressat for en forpliktelse, med spørsmålet om forpliktelsens karakter som folkerettslig eller internrettslig. Karakteren av den forpliktelsen som følger av vedtak ESA treffer i henhold til kompetansen i EØS-tilpasningen skiller seg ikke fra andre typer av vedtak truffet i internasjonale organisasjoner som har direkte virkning i den interne retten. Denne internrettslige virkningen vil alltid være avhengig av en bestemmelse i intern rett som gir den sin bindende karakter. Den avgjørende forskjellen mellom en beslutning som får internrettslig virkning, og en som bare skaper en folkerettslig forpliktelse er om det er skapt en kompetanse i den interne rett for det internasjonale organet til å treffen beslutninger, eller om den enkelte beslutning må gjennomføres ved en egen internrettslig inkorporasjon for å få internrettslig virkning. Slik energidirektivene skal gjennomføres vil en slik inkorporasjon ikke være nødvendig siden hjemmelen til å gi beslutninger er inkorporert med direktivet. Selv om beslutningen bare binder myndighetene, er det således likevel bindende etter intern rett, og ikke bare som en folkerettslig forpliktelse.

9 Oppsummering

Siden Stortinget ikke kunne gi samtykke til gjennomføring av E/III i medhold av Grl. § 26 må Stortings vedtak være ugyldig.

De anføres at selv om det skulle være avgitt tilstrekkelig med stemmer i forbindelse med det samtykke som ble gitt (3/4 flertall) så innebærer ikke dette at man kan legge til grunn at samtykke også ville blitt gitt etter Grl. § 115. Det anføres i den anledning at hele prosedyren for gjennomføring av en sak etter Grl. § 115 skulle ha vært fulgt, blant annet med tilstrekkelig antall representanter tilstede i salen. I en så alvorlig sak for det norske samfunn kan man ikke forutse hvordan representantene i den aktuelle situasjon ville ha stemt.

10 Avslutning – påstand

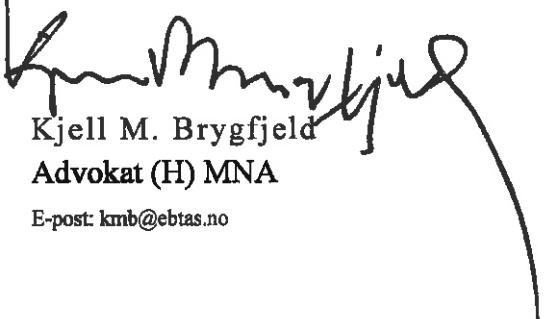
Med forbehold om ytterligere anførsler og bevis legges det ned slik

påstand:

Staten v/Statsministerens kontor plikter å unnlate å gjennomføre Energimarkedspakke III i norsk rett

Staten v/Statsministerens kontor plikter å erstatte Nei til EU deres utgifter til juridisk bistand i saken.

Advokatfirma Endresen Brygfjeld Torall AS

Kjell M. Brygfjeld
Advokat (H) MNA
E-post: kmb@ebtas.no

Bent Endresen
Advokat MNA (H)
be@ebtas.no

Stevning legges inn på Aktørportalen

Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken

Prop. 4 S (2017-2018), Innst. 178 S (2017-2018)

Tilhører sak

Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken

Vedtak 568

Stortinget ber regjeringen om at det i forbindelse med Norges tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke skal avgis en formell erklæring overfor EU/EØS som gir uttrykk for vår holdning i tråd med prinsippene i flertallsinnstillingen, Innst. 178 S (2017–2018), som slår fast at dette vil ligge til grunn for Norges syn ved eventuelle fremtidige endringer i EUs energipolitikk.

Vedtak 569

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken.

Vedlegg 1

EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 om endring av EØS-avtalens vedlegg IV (Energi)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og på følgende bakgrunn:

- 1) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009 av 13. juli 2009 om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter¹ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 2) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009 av 13. juli 2009 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene og om oppheving av forordning (EF) nr. 1228/2003² skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 3) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 715/2009 av 13. juli 2009 om vilkår for tilgang til overføringsnett for naturgass og om oppheving av forordning (EF) nr. 1775/2005³, rettet ved EUT L 229 av 1.9.2009, s. 29, og EUT L 309 av 24.11.2009, s. 87, i skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 4) Kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013 av 14. juni 2013 om innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft og om endring av vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009⁴ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 5) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/72/EF av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 2003/54/EF⁵ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 6) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/73/EF av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for naturgass og om oppheving

av direktiv 2003/55/EF⁶ skal innlemmes i EØS-avtalen.

- 7) Kommisjonsbeslutning 2010/685/EU av 10. november 2010 om endring av kapittel 3 i vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 715/2009 om vilkår for tilgang til overføringsnett for naturgass⁷ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 8) Kommisjonsbeslutning 2012/490/EU av 24. august 2012 om endring av vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 715/2009 om vilkår for tilgang til overføringsnett for naturgass⁸ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 9) Forordning (EF) nr. 714/2009 opphever europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003⁹, som er innlemmet i EØS-avtalen, og som følgelig skal oppheves i EØS-avtalen.
- 10) Forordning (EF) nr. 715/2009 opphever europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1775/2005¹⁰, som er innlemmet i EØS-avtalen, og som følgelig skal oppheves i EØS-avtalen.
- 11) Direktiv 2009/72/EF opphever europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF¹¹, som er innlemmet i EØS-avtalen, og som følgelig skal oppheves i EØS-avtalen.
- 12) Direktiv 2009/73/EF opphever europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/55/EF¹², som er innlemmet i EØS-avtalen, og som følgelig skal oppheves i EØS-avtalen.
- 13) Kommisjonsbeslutning 2011/280/EU¹³ opphever kommisjonsbeslutning 2003/796/EF¹⁴, som er innlemmet i EØS-avtalen, og som følgelig skal oppheves i EØS-avtalen.

⁶ EUT L 211 av 14.8.2009, s. 94.

⁷ EUT L 293 av 11.11.2010, s. 67.

⁸ EUT L 231 av 28.8.2012, s. 16.

⁹ EUT L 176 av 15.7.2003, s. 1.

¹⁰ EUT L 289 av 3.11.2005, s. 1.

¹¹ EUT L 176 av 15.7.2003, s. 37.

¹² EUT L 176 av 15.7.2003, s. 57.

¹³ EUT L 129 av 17.5.2011, s. 14.

¹⁴ EUT L 296 av 14.11.2003, s. 34.

¹ EUT L 211 av 14.8.2009, s. 1.

² EUT L 211 av 14.8.2009, s. 15.

³ EUT L 211 av 14.8.2009, s. 36.

⁴ EUT L 163 av 15.6.2013, s. 1.

⁵ EUT L 211 av 14.8.2009, s. 55.

- 14) EFTA-statenes operatører av overføringsnett skal ikke anses som tredjestsoperatører i forbindelse med ENTSO for elektrisk kraft og ENTSO for gass.
- 15) EØS-avtalens vedlegg IV bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkels 1

I EØS-avtalens vedlegg IV gjøres følgende endringer:

1. Teksten i nr. 20 (europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003) skal lyde:
  - «32009 R 0714: Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009 av 13. juli 2009 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene og om oppheving av forordning (EF) nr. 1228/2003 (EUT L 211 av 14.8.2009, s. 15), endret ved:
  - 32013 R 0543: Kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013 av 14. juni 2013 (EUT L 163 av 15.6.2013, s. 1).

Forordningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:

- a) I artikkels 3 nr. 3 og artikkels 15 nr. 6 skal ordet «Kommisjonen» for EFTA-statene forstås som «EFTAs overvåningsorgan».
- b) Bestemmelsene om bindende beslutninger fra Byrået, omhandlet i artikkels 17 nr. 5, skal erstattes av følgende bestemmelser i saker som involverer en EFTA-stat:
  - i) I saker som involverer en eller flere EFTA-stater, skal EFTAs overvåningsorgan gjøre et vedtak rettet til nasjonale reguleringsmyndigheter i den berørte EFTA-statens/de berørte EFTA-statene.
  - ii) Byrået skal ha rett til å delta fullt ut i arbeidet til EFTAs overvåningsorgan og overvåningsorganets forberedende organer når EFTAs overvåningsorgan, med hensyn til EFTA-statene, utfører Byråets funksjoner som fastsatt i denne avtale, men skal ikke ha stemmerett.
  - iii) EFTAs overvåningsorgan skal ha rett til å delta fullt ut i arbeidet til Byrået og Byråets forberedende organer, men skal ikke ha stemmerett.

- iv) Byrået og EFTAs overvåningsorgan skal samarbeide tett når de vedtar beslutninger, uttalelser og anbefalinger.

EFTAs overvåningsorgans vedtak skal uten unødig opphold gjøres på bakgrunn av utkast utarbeidet av Byrået på eget initiativ eller etter anmodning fra EFTAs overvåningsorgan.

Når Byrået utarbeider et utkast for EFTAs overvåningsorgan i samsvar med denne forordning, skal det underrette EFTAs overvåningsorgan. Sistnevnte skal angi den fristen de nasjonale reguleringsmyndigheter i EFTA-statene har til å komme med sine synspunkter, idet det tas fullt hensyn til hvor mye saken haster, dens kompleksitet og mulige følger.

Nasjonale reguleringsmyndigheter i EFTA-statene kan anmode om at EFTAs overvåningsorgan tar sitt vedtak opp til ny vurdering. EFTAs overvåningsorgan skal videreførende en slik anmodning til Byrået. I slike tilfeller skal Byrået vurdere å utarbeide et nytt utkast for EFTAs overvåningsorgan og svare uten unødig opphold.

Dersom Byrået endrer, opphever eller tilbakekaller en parallell beslutning til det vedtak som er gjort av EFTAs overvåningsorgan, skal Byrået, uten unødig opphold, utarbeide et utkast med samme virkning for EFTAs overvåningsorgan.

- v) Dersom det oppstår uenighet mellom Byrået og EFTAs overvåningsorgan med hensyn til håndheving av disse bestemmelsene, skal Byråets direktør og EFTAs overvåningsorgans kollegium, idet de tar hensyn til hvor mye saken haster, uten unødig opphold komme sammen på et møte for å komme fram til enighet. Dersom de ikke kommer fram til enighet, kan Byråets direktør eller EFTAs overvåningsorgans kollegium anmode avtalepartene om å bringe saken inn for EØS-komiteen, som skal behandle den i samsvar med artikkels 111 i denne avtale som skal få tilsvarende anvendelse.

- I samsvar med artikkel 2 i EØS-komiteens beslutning nr. 1/94 av 8. februar 1994 om fastsettelse av EØS-komiteens forretningsorden¹⁵ kan en avtalepart be om at det uten opphold innkalles til møte dersom det haster meget. Uten hensyn til dette ledd kan en avtalepart til enhver tid på eget initiativ bringe saken inn for EØS-komiteen i samsvar med artikkel 5 eller 111 i denne avtale.
- vi) EFTA-statene eller en fysisk eller juridisk person kan reise sak for EFTA-domstolen mot et vedtak av EFTAs overvåningsorgan i samsvar med artikkel 36 og 37 i overvånings- og domstolsavtaleten.».
- c) I artikkel 20 tilføyes følgende:
 «En anmodning fra Kommisjonen med hensyn til opplysningene nevnt i artikkel 20 nr. 2 og 5 skal, for EFTA-statene, framsettes av EFTAs overvåningsorgan til de berørte foretakene.».
- d) I artikkel 22 nr. 2 tilføyes følgende:
 «Oppgavene i artikkel 22 nr. 2 skal for de berørte foretakene i EFTA-statene utføres av EFTAs overvåningsorgan.».
- e) I artikkel 23 tilføyes følgende:
 «Representanter fra EFTA-statene skal delta fullt ut i arbeidet til komiteen omhandlet i artikkel 23, men skal ikke ha stemmerett.»
2. Teksten i nr. 22 (europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF) skal lyde:
 «32009 L 0072: Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/72/EF av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 2003/54/EF (EUT L 211 av 14.8.2009, s. 55).
 Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:
- a) Henvisninger til bestemmelsene i traktaten skal forstås som henvisninger til de tilsvarende bestemmelsene i EØS-avtaleten.
- b) Direktivet får ikke anvendelse for strømkabler og tilknyttede anlegg fra et tilkoplingspunkt på land til anlegg for petroleumsproduksjon.
- c) Artikkel 7 nr. 2 bokstav j) får ikke anvendelse for EFTA-statene.
- d) Artikkel 9 nr. 1 får anvendelse for EFTA-statene ett år etter at EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 trådte i kraft.
- e) I artikkel 10 nr. 7 skal ordet «Kommisjonen» for EFTA-statene forstås som «EFTAs overvåningsorgan».
- f) Artikkel 11 nr. 3 bokstav b), artikkel 11 nr. 5 bokstav b) og artikkel 11 nr. 7 får ikke anvendelse for EFTA-statene.
- g) I artikkel 37 nr. 1 bokstav d) skal ordet «Byrået» erstattes med ordene «EFTAs overvåningsorgan».
- h) Artikkel 37 nr. 1 bokstav s) får ikke anvendelse for EFTA-statene.
- i) I artikkel 40 nr. 1 skal ordet «Kommisjonen» for EFTA-statene forstås som «EFTAs overvåningsorgan».
- j) Artikkel 44 nr. 2 skal lyde:
 «Artikkel 9 får ikke anvendelse for Kypros, Luxembourg, Malta, Liechtenstein og/eller Island. I tillegg får artikkel 26, 32 og 33 ikke anvendelse for Malta.
 Dersom Island kan påvise, etter at denne beslutning trådte i kraft, at det foreligger betydelige problemer med driften av sine systemer, kan Island anmode om unntak fra artikkel 26, 32 og 33, og dette kan innvilges av EFTAs overvåningsorgan. EFTAs overvåningsorgan skal underrette EFTA-statene og Kommisjonen om slike anmodninger før det gjøres vedtak om dem, samtidig som hensynet til fortrolige opplysninger ivaretas. Nevnede vedtak skal kunngjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.».
- k) Representanter fra EFTA-statene skal delta fullt ut i arbeidet til komiteen opprettet ved artikkel 46, men skal ikke ha stemmerett.».
3. Teksten i nr. 23 (europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/55/EF) skal lyde:
 «32009 L 0073: Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/73/EF av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for naturgass og om oppheving av direktiv 2003/55/EF (EUT L 211 av 14.8.2009, s. 94).
 Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:
- a) Henvisninger til bestemmelsene i traktaten skal forstås som henvisninger til de tilsvarende bestemmelsene i EØS-avtaleten.
- b) Dette direktiv får ikke anvendelse for Island.
- c) I artikkel 2 nr. 11 tilføyes følgende:
 ««LNG-anlegg» skal ikke omfatte anlegg for omdanning av naturgass til væske

¹⁵ EFT L 85 av 30.3.1994, s. 60.

som skjer innenfor rammen av et offshore olje- eller gassproduksjonsprosjekt, som anlegget på Melkøya.».

- d) I artikkel 2 nr. 12 tilføyes følgende:
- «operatør av LNG-nett» skal ikke omfatte operatører av anlegg for omdanning av naturgass til væske som skjer innenfor rammen av et offshore olje- eller gassproduksjonsprosjekt, som anlegget på Melkøya.».
- e) Artikkel 6 får ikke anvendelse for EFTA-statene.
- f) I artikkel 10 nr. 7 skal ordet «Kommisjonen» for EFTA-statene forstås som «EFTAs overvåningsorgan».
- g) Artikkel 11 nr. 3 bokstav b), artikkel 11 nr. 5 bokstav b) og artikkel 11 nr. 7 får ikke anvendelse for EFTA-statene.
- h) Bestemmelser om bindende beslutninger fra Byrået, omhandlet i artikkel 36 nr. 4 tredje underledd, skal erstattes av følgende bestemmelser i saker som involverer en EFTA-stat:
  - i) I saker som involverer en eller flere EFTA-stater, skal EFTAs overvåningsorgan gjøre et vedtak rettet til nasjonale reguleringsmyndigheter i den berørte EFTA-statene/de berørte EFTA-statene.
  - ii) Byrået skal ha rett til å delta fullt ut i arbeidet til EFTAs overvåningsorgan og overvåningsorganets forberedende organer når EFTAs overvåningsorgan, med hensyn til EFTA-statene, utfører Byråets funksjoner som fastsatt i denne avtale, men skal ikke ha stemmerett.
  - iii) EFTAs overvåningsorgan skal ha rett til å delta fullt ut i arbeidet til Byrået og Byråets forberedende organer, men skal ikke ha stemmerett.
  - iv) Byrået og EFTAs overvåningsorgan skal samarbeide tett når de vedtar beslutninger, uttalelser og anbefalinger.

EFTAs overvåningsorgans vedtak skal uten unødig opphold gjøres på bakgrunn av utkast utarbeidet av Byrået på eget initiativ eller etter anmodning fra EFTAs overvåningsorgan.

Når Byrået utarbeider et utkast for EFTAs overvåningsorgan i samsvar med dette direktiv, skal det underrette EFTAs overvåningsorgan. Sistnevnte skal angi den fristen de nasjonale reguleringsmyndigheter i EFTA-statene har til å komme med sine synspunkter, idet det tas fullt hensyn til hvor mye saken

haster, dens kompleksitet og mulige følger.

Nasjonale reguleringsmyndigheter i EFTA-statene kan anmode om at EFTAs overvåningsorgan tar sitt vedtak opp til ny vurdering. EFTAs overvåningsorgan skal videresende en slik anmodning til Byrået. I slike tilfeller skal Byrået vurdere å utarbeide et nytt utkast for EFTAs overvåningsorgan og svare uten unødig opphold.

- Dersom Byrået endrer, opphever eller tilbakekaller en parallel beslutning til det vedtak som er gjort av EFTAs overvåningsorgan, skal Byrået, uten unødig opphold, utarbeide et utkast med samme virkning for EFTAs overvåningsorgan.
- v) Dersom det oppstår uenighet mellom Byrået og EFTAs overvåningsorgan med hensyn til håndheving av disse bestemmelserne, skal Byråets direktør og EFTAs overvåningsorgans kollegium, idet de tar hensyn til hvor mye saken haster, uten unødig opphold komme sammen på et møte for å komme fram til enighet. Dersom de ikke kommer fram til enighet, kan Byråets direktør eller EFTAs overvåningsorgans kollegium anmode avtalepartene om å bringe saken inn for EØS-komiteen, som skal behandle den i samsvar med artikkel 111 i denne avtale som skal få tilsvarende anvendelse. I samsvar med artikkel 2 i EØS-komiteens beslutning nr. 1/94 av 8. februar 1994 om fastsettelse av EØS-komiteens forretningsorden¹⁶ kan en avtalepart be om at det uten opphold innkalles til møte dersom det haster meget. Uten hensyn til dette ledd kan en avtalepart til enhver tid på eget initiativ bringe saken inn for EØS-komiteen i samsvar med artikkel 5 eller 111 i denne avtale.
- vi) EFTA-statene eller en fysisk eller juridisk person kan reise sak for EFTA-domstolen mot et vedtak av EFTAs overvåningsorgan i samsvar med artikkel 36 og 37 i overvånings- og domstolsavtalen.».
- i) I artikkel 36 nr. 8 og 9 skal ordet «Kommisjonen» for EFTA-statene forstås som «EFTAs overvåningsorgan».

¹⁶ EFT L 85 av 30.3.1994, s. 60.

Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken

- j) I artikkkel 41 nr. 1 bokstav d) skal ordet «Byrået» erstattes med ordene «EFTAs overvåkingsorgan».
- k) I artikkkel 44 nr. 1 og artikkkel 49 nr. 4 og 5 skal ordet «Kommisjonen» for EFTA-statene forstås som «EFTAs overvåkingsorgan».
- l) I artikkkel 49 nr. 5 tilføyes følgende:
«Følgende geografisk avgrensede områder i Norge skal være unntatt fra artikkkel 24, 31 og 32 i høyst 20 år etter at EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 trådte i kraft:

  - i) Jæren og Ryfylke,
  - ii) Hordaland.

Behovet for fortsatt unntak skal avgjøres av norske reguleringsmyndigheter hvert femte år etter at EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 trådte i kraft, idet det tas hensyn til kriteriene i denne artikkkel. Norske reguleringsmyndigheter skal underrette EØS-komiteen og EFTAs overvåkingsorgan om sin beslutning og vurderingen som ligger til grunn for beslutningen. EFTAs overvåkingsorgan kan innen to måneder etter at den har mottatt beslutningen, gjøre et vedtak for å kreve at norske reguleringsmyndigheter endrer eller tilbakekaller sin beslutning. Denne perioden kan forlenges med samtykke fra både EFTAs overvåkingsorgan og norske reguleringsmyndigheter. Norske reguleringsmyndigheter skal rette seg etter EFTAs overvåkingsorgans vedtak innen en måned og skal underrette EØS-komiteen og EFTAs overvåkingsorgan om dette.».

- m) Artikkkel 49 nr. 6 skal lyde:
«Artikkkel 9 får ikke anvendelse for Kypros, Luxembourg, Malta og/eller Liechtenstein.».
  - n) Representanter fra EFTA-statene skal delta fullt ut i arbeidet til komiteen opprettet ved artikkkel 51, men skal ikke ha stemmerett.».
4. Teksten i nr. 27 (europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1775/2005) skal lyde:
«32009 R 0715: Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 715/2009 av 13. juli 2009 om vilkår for tilgang til overføringsnett for naturgass og om oppheving av forordning (EF) nr. 1775/2005 (EUT L 211 av 14.8.2009, s. 36), rettet ved EUT L 229 av 1.9.2009, s. 29, og EUT L 309 av 24.11.2009, s. 87, endret ved:

- 32010 D 0685: Kommisjonsbeslutning 2010/685/EU av 10. november 2010 (EUT L 293 av 11.11.2010, s. 67),
- 32012 D 0490: Kommisjonsbeslutning 2012/490/EU av 24. august 2012 (EUT L 231 av 28.8.2012, s. 16).

Forordningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:

- a) Denne forordning får ikke anvendelse for Island.
- b) I artikkkel 3 nr. 3 og artikkkel 20 skal ordet «Kommisjonen» for EFTA-statene forstås som «EFTAs overvåkingsorgan».
- c) Representanter fra EFTA-statene skal delta fullt ut i arbeidet til komiteen omhandlet i artikkkel 28, men skal ikke ha stemmerett.
- d) I artikkkel 30 skal ordet «Kommisjonen» for EFTA-statene forstås som «EFTAs overvåkingsorgan».»

5. Etter nr. 46 (kommisjonsbeslutning 2013/114/EU) skal nytt nr. 47 lyde:

«47.32009 R 0713: Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009 av 13. juli 2009 om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter (EUT L 211 av 14.8.2009, s. 1). HER

Forordningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:

- a) De nasjonale reguleringsmyndigheter i EFTA-statene skal delta fullt ut i arbeidet til Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter, heretter kalt Byrået, og alle forberedende organer, herunder Byråets arbeidsgrupper, komiteer og innsatsgrupper, styre og reguleringsråd, men skal ikke ha stemmerett.
- b) Uten at det berører bestemmelsene i EØS-avtalens protokoll 1, skal ordet «medlemsstat(er)» i forordningen forstås å omfatte, i tillegg til betydningen i forordningen, EFTA-statene.
- c) Med hensyn til EFTA-statene skal Byrået, slik og når det er hensiktsmessig, bistå EFTAs overvåkingsorgan eller eventuelt Den faste komité i utførelsen av deres respektive oppgaver.
- d) Bestemmelsene om bindende beslutninger fra Byrået, omhandlet i artikkkel 7, 8 og 9, skal erstattes av følgende bestemmelser i saker som involverer en EFTA-stat:

- i) I saker som involverer en eller flere EFTA-stater, skal EFTAs overvåningsorgan gjøre et vedtak rettet til nasjonale reguleringsmyndigheter i den berørte EFTA-statene/de berørte EFTA-statene.
- ii) Byrået skal ha rett til å delta fullt ut i arbeidet til EFTAs overvåningsorgan og overvåningsorganets forberedende organer når EFTAs overvåningsorgan, med hensyn til EFTA-statene, utfører Byråets funksjoner som fastsatt i denne avtale, men skal ikke ha stemmerett.
- iii) EFTAs overvåningsorgan skal ha rett til å delta fullt ut i arbeidet til Byrået og Byråets forberedende organer, men skal ikke ha stemmerett.
- iv) Byrået og EFTAs overvåningsorgan skal samarbeide tett når de vedtar beslutninger, uttalelser og anbefalinger.

EFTAs overvåningsorgans vedtak skal uten unødig opphold gjøres på bakgrunn av utkast utarbeidet av Byrået på eget initiativ eller etter anmodning fra EFTAs overvåningsorgan.

Når Byrået utarbeider et utkast for EFTAs overvåningsorgan i samsvar med denne forordning, skal det underrette EFTAs overvåningsorgan. Sistnevnte skal angi den fristen de nasjonale reguleringsmyndigheter i EFTA-statene har til å komme med sine synspunkter, idet det tas fullt hensyn til hvor mye saken haster, dens kompleksitet og mulige følger.

Nasjonale reguleringsmyndigheter i EFTA-statene kan anmode om at EFTAs overvåningsorgan tar sitt vedtak opp til ny vurdering. EFTAs overvåningsorgan skal videresende en slik anmodning til Byrået. I slike tilfeller skal Byrået vurdere å utarbeide et nytt utkast for EFTAs overvåningsorgan og svare uten unødig opphold.

Dersom Byrået endrer, opphever eller tilbakekaller en parallel beslutning til det vedtak som er gjort av EFTAs overvåningsorgan, skal Byrået, uten unødig opphold, utarbeide et utkast med samme virkning for EFTAs overvåningsorgan.

- v) Dersom det oppstår uenighet mellom Byrået og EFTAs overvåningsorgan med hensyn til håndheving av disse bestemmelserne, skal Byråets direktør og EFTAs overvåningsorgans kolle-

gium, idet de tar hensyn til hvor mye saken haster, uten unødig opphold komme sammen på et møte for å komme fram til enighet. Dersom de ikke kommer fram til enighet, kan Byråets direktør eller EFTAs overvåningsorgans kollegium anmode avtalepartene om å bringe saken inn for EØS-komiteen, som skal behandle den i samsvar med artikkel 111 i denne avtale som skal få tilsvarende anvendelse. I samsvar med artikkel 2 i EØS-komiteens beslutning nr. 1/94 av 8. februar 1994 om fastsettelse av EØS-komiteens forretningsorden¹⁷ kan en avtalepart be om at det uten opphold innkalles til møte dersom det haster meget. Uten hensyn til dette ledd kan en avtalepart til enhver tid på eget initiativ bringe saken inn for EØS-komiteen i samsvar med artikkel 5 eller 111 i denne avtale.

- vi) EFTA-statene eller en fysisk eller juridisk person kan reise sak for EFTAdomstolen mot et vedtak av EFTAs overvåningsorgan i samsvar med artikkel 36 og 37 i overvåkings- og domstolsavtalen.».

- e) I artikkel 12 tilføyes følgende:
- «EFTA-statenes nasjonale reguleringsmyndigheter skal delta full ut i styret, men skal ikke ha stemmerett. Styrets forretningsorden skal gi EFTA-statenes nasjonale reguleringsmyndigheters deltakelse full virkning.».

- f) I artikkel 14 tilføyes følgende:
- «EFTA-statenes nasjonale reguleringsmyndigheter skal delta full ut i Byråets reguleringsråd og alle forberedende organer. De skal ikke ha stemmerett i reguleringsrådet. Reguleringsrådets forretningsorden skal gi EFTA-statenes nasjonale reguleringsmyndigheters deltakelse full virkning.».

- g) Bestemmelserne i artikkel 19 skal lyde:
- «Dersom klagen gjelder en beslutning fra Byrået i en sak der uenigheten også berører nasjonale reguleringsmyndigheter i én eller flere EFTA-stater, skal klageinstansen oppfordre berørte nasjonale reguleringsmyndigheter fra EFTA-statene til å framlegge merknader til underretninger fra parter berørt av klagesaken innen en angitt

¹⁷ EFT L 85 av 30.3.1994, s. 60.

- tidsfrist. De nasjonale reguleringsmyndigheter fra EFTA-statene(e) skal ha rett til å holde muntlige innlegg. Dersom klageinstansen endrer, opphever eller avslutter en parallel beslutning til det vedtak som er gjort av EFTAs overvåkingsorgan, skal Byrået, uten unødig opphold, utarbeide et utkast til beslutning med samme virkning for EFTAs overvåkingsorgan.».
- h) Bestemmelserne i artikkel 20 får ikke anvendelse i saker som berører en eller flere EFTA-stater.
- i) I artikkel 21 tilføyes følgende:
 «EFTA-statene skal delta i finansieringen av Byrået. I denne forbindelse får framgangsmålene fastsatt i EØS-avtalens artikkel 82 nr. 1 bokstav a) og avtalens protokoll 32 anvendelse.»
- j) I artikkel 27 tilføyes følgende:
 «EFTA-statene skal innvilge privilegier og immunitet til Byrået tilsvarende de som finnes i protokollen om Den europeiske unions privilegier og immunitet.».
- k) I artikkel 28 tilføyes følgende:
 «Som unntak fra artikkel 12 nr. 2 bokstav a) og artikkel 82 nr. 3 bokstav a) i Tilsettingsvilkår for andre tjenestemenn i Den europeiske union, kan statsborgere i EFTA-stater som nyter fulle borgerrettigheter tilsettes på kontrakt av Byråets direktør.
 Som unntak fra artikkel 12 nr. 2 bokstav e), artikkel 82 nr. 3 bokstav e) og artikkel 85 nr. 3 i Tilsettingsvilkår for andre tjenestemenn, skal språkene omhandlet i EØS-avtalens artikkel 129 nr. 1 anses av Byrået, med hensyn til sine ansatte, som et av Unionens språk nevnt i artikkel 55 nr. 1 i traktat om Den europeiske union.»
- l) I artikkel 30 nr. 1 tilføyes følgende:
 «Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1049/2001 av 30. mai 2001 om offentlig tilgang til Europaparlamentets, Rådets og Kommisjonens dokumenter skal ved anvendelse av denne forordning gjelde for alle Byråets dokumenter som også angår EFTA-statene.».
- m) I artikkel 32 tilføyes følgende:

«Representanter fra EFTA-statene skal delta fullt ut i arbeidet til komiteen opprettet ved artikkel 32, men skal ikke ha stemmerett.»»

6. Etter nr. 47 (europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009) skal nytt nr. 48 lyde:
 «48.32013 R 0543: Kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013 av 14. juni 2013 om innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft og om endring av vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009 (EUT L 163 av 15.6.2013, s. 1).»
7. Teksten i nr. 21 (kommisjonsbeslutning 2003/796/EF) oppheves.

Artikkel 2

Teksten til forordning (EF) nr. 713/2009, (EF) nr. 714/2009, (EF) nr. 715/2009, rettet ved EUT L 229 av 1.9.2009, s. 29, og EUT L 309 av 24.11.2009, s. 87, og (EU) nr. 543/2013, direktiv 2009/72/EF og 2009/73/EF og beslutning 2010/685/EU og 2012/490/EU på islandsk og norsk, som skal kunngjøres i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 6. mai 2017 eller dagen etter at EØS-komiteen har mottatt alle meddeleser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr.¹⁸, alt etter hva som inntreffer sist.

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Uferdiget i Brussel 5. mai 2017.

For EØS-komiteen

Claude Maerten

Formann

¹⁸ Forfatningsrettslige krav angitt.

Vedlegg 2

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/72/EU av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 2003/54/EU

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION har —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 47 nr. 2 og artikkel 55 og 99,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen, under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité¹, under henvisning til uttalelse fra Regionkomiteen²,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251³ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Formålet med det indre marked for elektrisk kraft, som er blitt gradvis gjennomført i hele Fellesskapet siden 1999, er å skape reelle valgmuligheter for alle forbrukere i Den europeiske union, både privatpersoner og virksomheter, nye forretningsmuligheter og økt handel over landegrensene for å oppnå effektiviseringsgevinster, konkurransedyktige priser og høyere kvalitet på tjenestene samt bidra til forsyningssikkerhet og bærekraftighet.
- 2) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EU av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft⁴ er et viktig ledd i innføringen av et slikt indre marked for elektrisk kraft.
- 3) De friheter traktaten garanterer unionsborgerne – blant annet fritt varebytte, fri etableringsadgang og fri adgang til å yte tjenester – er bare mulige i et helt åpent marked der alle forbrukere fritt kan velge sine leverandører og alle leverandører fritt kan forsyne sine kunder.
- 4) Imidlertid er det for tiden hindringer for salget av elektrisk kraft på like vilkår og uten for-

skjellsbehandling eller ulemper i Fellesskapet. Framfor alt finnes det fortsatt ikke netttilgang uten forskjellsbehandling, eller noe myndighetstilsyn som er like effektivt i alle medlemsstatene.

- 5) En sikker elektrisitetsforsyning er av avgjørende betydning for samfunnsutviklingen i Europa og for å gjennomføre en bærekraftig klimaendringspolitikk og øke konkurranseevnen på det indre marked. For dette formål bør samkjøring over landegrensene utvikles ytterligere for å sikre forsyning fra alle energikilder til de mest konkurransedyktige prisene til forbrukere og industrien i Fellesskapet.
- 6) Et velfungerende indre marked for elektrisk kraft bør oppmuntre produsentene til å investere i ny kraftproduksjon, herunder elektrisk kraft fra fornybare energikilder, og bør legge særlig vekt på de mest isolerte landene og regionene på Fellesskapets energimarked. Et velfungerende marked bør også gi forbrukerne hensiktsmessige tiltak for å fremme en mer effektiv energiutnyttelse, og en trygg energiforsyning er en forutsetning for dette.
- 7) Kommisjonsmeldingen av 10. januar 2007 med tittelen «An Energy Policy for Europe» («En energipolitikk for Europa») understreket hvor viktig det er å gjennomføre det indre marked for elektrisk kraft og skape like vilkår for alle elektrisitetsforetak i Fellesskapet. Kommisjonsmeldingen av 10. januar 2007 med tittelen «Prospects for the internal gas and electricity market» («Utsiktene for det indre gass- og elektrisitetsmarkedet») og «Inquiry pursuant to Article 17 of Regulation (EC) No 1/2003 into the European gas and electricity sectors (Final Report)» («Undersøkelse i henhold til artikkel 17 i forordning (EF) nr. 1/2003 av de europeiske gass- og elektrisitetssektorene (endelig rapport)») viste at dagens regler og tiltak ikke skaper de nødvendige rammer for å nå målet om et velfungerende indre marked.

¹ EUT C 211 av 19.8.2008, s. 23.

² EUT C 172 av 5.7.2008, s. 55.

³ Europaparlamentsuttalelse av 18. juni 2008 (ennå ikke offentliggjort i EUT), Rådets felles holdning av 9. januar 2009 (EUT C 70 E av 24.3.2009, s. 1) og Europaparlamentets standpunkt av 22. april 2009 (ennå ikke offentliggjort i EUT). Rådsbeslutning av 25. juni 2009.

⁴ EUT L 176 av 15.7.2003, s. 37.

Statsministerens kontor
v/statsminister Erna Solberg
Postboks 8001 Dep.

0030 OSLO

Referanse: 37370/13369

Ansvarlig advokat: Kjell M. Brygfjeld

Stavanger, 24. oktober 2018

PROSESSVARSEL I HENHOLD TIL TVISTELOVENS § 5-2 – GYLDIGHETEN AV STORTINGETS SAMTYKKE TIL NORGES TILSLUTNING TIL EUS ENERGIMARKEDSPAKKE !!!

Stortinget ga 22.03.2018 samtykke til at Norge godkjenner EØS-komiteens beslutning 93/2017 av 05.05.2017 om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken. Nei til EU er av den mening at vedtaket er grunnlovsstridig.

Vårt kontor har fått i oppdrag av organisasjonen Nei til EU å reise søksmål mot Staten v/statsministerens kontor om gyldigheten av Stortingets samtykke til at Norge tilslutter seg EUs Energimarkedspakke III.

Stortingets samtykke ble behandlet i henhold til GrL. § 26, mens Nei til EU er av den oppfatning at saken skulle ha vært behandlet etter GrL. § 115, første ledd.

Det pekes først og fremst på at Energimarkedspakke III samlet sett, gjennom den myndighet Kommisjonen og reguleringsenheten ACER, gjennom EØS-avtalens overvåkningsorgan ESA, får over norsk energipolitikk, medfører en så betydelig avståelse at dette overstiger hva som er å anses som "lite inngripende" i norske myndigheters suverenitet.

Det anføres også at selv om arrangementet for gjennomføring av Energimarkedspakke III *formelt* framstår som folkerettslig forpliktende for Norge, vil EU i realiteten kunne treffe direkte virkende vedtak for norske borgere. GrL. § 115, annet ledd er dermed heller ikke anvendbar i denne sak.

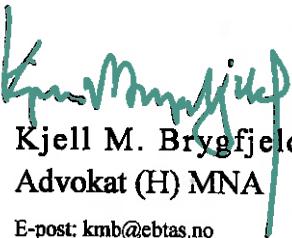

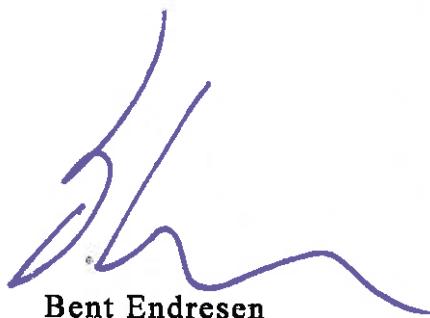
I lys av det ovenstående vil Nei til EU anlegge søksmål mot Staten for å forhindre at Energipakke III innføres i norsk rett på bakgrunn av at Stortingets samtykke ikke er gyldig.

Statsministerens kontor er den øverste ansvarlige for iverksetting av politiske vedtak og lovvedtak. Staten v/Statsministerens kontor vil på denne bakgrunn bli stevnet som saksøkt i saken.

Etter tvistelovens § 5-2 må vi på vegne av Nei til EU varsle Statsministerens kontor om søksmålet slik at man kan ta stilling til kravet. Under henvisning til bestemmelsen i annet ledd i § 5-2 oppfordres Staten v/Statsministerens kontor til å ta stilling til kravet, og til å besvare prosessvæselet innen 14 dager etter mottak.

Med vennlig hilsen
Advokatfirma Endresen Brygfjeld Torall AS

Kjell M. Brygfjeld
Advokat (H) MNA
E-post: kmb@ebtas.no

Bent Endresen
Advokat (H) MNA
be@ebtas.no

Prop. 4 S

(2017–2018)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken

*Tilråding fra Utenriksdepartementet 3. november 2017,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Innledning

EØS-komiteen vedtok ved beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 å endre EØS-avtalens vedlegg IV (energi), ved å innlemme følgende rettsakter som inngår i den tredje energimarkedspakken:

- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009 av 13. juli 2009 om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter (Agency for the Cooperation of Energy Regulators, ACER),
- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009 av 13. juli 2009 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene og om oppheving av forordning (EF) nr. 1228/2003 (grensekryssende krafthandel),
- Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 715/2009 av 13. juli 2009 om vilkår for tilgang til overføringsnett for naturgass og om oppheving av forordning (EF) nr. 1775/2005, rettet

ved EUT L 229 av 1.9.2009, s. 29. og EUT L 309 av 24.11.2009, s. 87 (andre gasstransmisjonsforordning),

- Kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013 av 14. juni 2013 om innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft og om endring av vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009,
- Europaparlaments- og rådsdirektiv nr. 2009/72/EF av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 2003/54/EF (tredje elmarkedsdirektiv),
- Europaparlaments- og rådsdirektiv nr. 2009/73/EF av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for naturgass og om oppheving av direktiv 2003/55/EF (tredje gassmarkedsdirektiv),

- Kommisjonsbeslutning av 10. november 2010 om endring av kapittel 3 i vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 715/2009 om vilkår for tilgang til overføringsnett for naturgass,
- Kommisjonsbeslutning av 24. august 2012 om endring av vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 715/2009 om vilkår for tilgang til overføringsnett for naturgass,
- Kommisjonsbeslutning av 16. mai 2011 om oppheving av vedtak (EF) nr. 2003/796 om opprettelse av Gruppen av europeiske reguleringssmyndigheter for elektrisk gass og kraft.

EUs tredje energimarkedspakke ble vedtatt i 2009 for å videreføre og styrke reguleringen av EUs indre markeder for elektrisk energi og naturgass. Pakken inneholder et sett av direktiver og forordninger som trådte i kraft i EU 3. mars 2011, og skal bidra til å harmonisere betingelsene for handel i EUs indre energimarked. Den tredje energimarkedspakken erstatter andre energimarkedspakke, som er inntatt i EØS-avtalen vedlegg IV (energi), jf. St.prp. nr. 52 (2005–2006).

Gjennomføring av EUs tredje energimarkedspakke i norsk rett vil kreve endringer i energiloven og naturgassloven. Det er fremmet forslag om nødvendige lovendringer, se nærmere omtale i Prop. 5 L (2017–2018) og Prop. 6 L (2017–2018). Lovendringene omfatter nye krav til uavhengig reguleringssmyndighet for elektrisitet og naturgass samt opprettelse av en uavhengig klageinstans for dennes vedtak. Tredje elmarkedsdirektiv har krav til eiermessig skille mellom transmisjon og omsetning av elektrisk energi, og sertifisering av operatør for transmisjonssystem, som krever endring i energiloven. Tredje gassmarkedsdirektiv har krav til utpeking av systemoperatør, adgang til system for naturgass eiermessig skille og sertifisering av systemoperatør i transmisjonsnett, og krav til selskapsmessig og funksjonelt skille, som krever endring i naturgass.

Ved lovendring våren 2016 ble definisjonen av transmisjonsnett for overføring av elektrisk energi inntatt i energiloven § 1-5 i tråd med tredje elmarkedsdirektiv. I samme proposisjon er kravene til operatører av distribusjonssystem (DSO) som følge av tredje elmarkedsdirektiv også omtalt, jf. Prop. 35 L (2015–2016) – Endringer i energiloven (skille mellom nettvirksomhet og annen virksomhet mv.).

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) 713/2009 regulerer opprettelsen av et byrå for samarbeid mellom nasjonale reguleringssmyndigheter på markedene for elektrisitet og naturgass

(Agency for the Cooperation of Energy Regulators, ACER). Byrået skal fremme samarbeid mellom de europeiske energiregulatorene, og har blant annet en viktig rolle som bidragsyter i prosessene for å vedta utfyllende regelverk for handel med elektrisitet og gass over landegrensene. EØS/EFTA-statenes tilknytning til ACER er regulert gjennom EØS-tilpasninger til rettsaktene. I EØS-komiteens beslutning fremgår det at EØS/EFTA-statenes regulatorer gis rett til full deltagelse i ACER, men uten stemmerett i byråets besluttende organer.

På visse saksområder kan ACER fatte bindende vedtak ved uenighet mellom de berørte nasjonale reguleringssmyndighetene, eller der som disse i fellesskap ber om et slikt vedtak, se nærmere omtale i punkt 3.3. For EØS/EFTA-statenes vedkommende er denne kompetansen lagt til EFTAs overvåkningsorgan, som for Norges del kan fatte vedtak rettet mot Norges vassdrags- og energidirektorat. I tråd med en vurdering fra Justisdepartementets lovavdeling foreligger det ikke overføring av myndighet i Grunnlovens forstand, siden et slikt vedtak fra EFTAs overvåkningsorgan retter seg mot statlige myndigheter og ikke har direkte internrettlig virkning i Norge.

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009 erstatter forordning (EF) nr. 1228/2003 om grensekryssende krafthandel. Kommisjonen gis myndighet til å kreve informasjon fra energiselskaper om visse forhold, og har mulighet til å sanksjonere manglende oppfyllelse av et slikt pålegg med bøter på nærmere vilkår. Gjennom EØS-tilpasningene er slik myndighet lagt til EFTAs overvåkningsorgan, som kan fatte vedtak overfor aktører i EFTA-statene. I tråd med en vurdering fra Justisdepartementets lovavdeling er myndighetsoverføringen til EFTAs overvåkningsorgan «lite inngrpende» i Grunnlovens forstand, og Stortinget kan gi samtykke til innlemmelse av rettsaktene i EØS-avtalen etter Grunnloven § 26 annet ledd.

Om lag 95 prosent av norske naturgassressurser går til eksport, jf. omtale i Prop. 6 L (2017–2018) om endringer i naturgassloven. For det norske oppstrøms gassrørledningsnettet slik som rørledningene til kontinentet og Storbritannia, gjør tredje energimarkedspakke ingen endringer i bestemmelserne om tilgang til oppstrømssystemet og tvisteløsning. Disse er allerede gjennomført i petroleumsloven i tråd med andre energimarkedspakke.

Det er to gassrørnettverk i Rogaland for innenlandske (nedstrøms) distribusjon av naturgass, som vil bli berørt av den tredje energimar-

Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017 om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken

kedspakken. Fram til 10. april 2014 hadde Norge status som marked under oppbygging i henhold til annet gassmarkedsdirektiv. På denne bakgrunn hadde Norge et mindre omfattende regulatorisk regime enn det som ellers følger av direktivet. Det har ikke vært mulig å videreføre unntaket under tredje gassmarkedsdirektiv. Norge vil være forpliktet til å gjennomføre flere av bestemmelsene i tredje gassmarkedsdirektiv (direktiv 2009/73/EU), samt gasstransmisjonsforordningen (forordning 715/2009). Det kan likevel være aktuelt med enkelte såkalte regionale unntak, jf. omtale av tilpasninger nedenfor i punkt 4.4.

Gjennom den tredje energimarkedspakken er det opprettet to nye organisasjoner for samarbeid mellom operatør av transmisjonssystem (TSO). Disse er ENTSO-E for elektrisitet og ENTSO-G for gass. Organisasjonene deltar blant annet i utviklingen av nytt teknisk regelverk for det indre energimarkedet, sammen med ACER og Kommisjonen. I fortalen til beslutningen i EØS-komiteen er det vist til at TSOene fra EØS/EFTA-statene ikke er å regne som «tredjeland» i denne sammenhengen. Fra norsk side deltar Statnett i ENTSO-E.

Etter tredje energimarkedspakke har Kommisjonen kompetanse til å vedta utfyllende forordninger i form av såkalte nettverkskoder eller som bindende retningslinjer. I prosessen for utarbeidelse av slike regler gjennomføres det offentlige høringer hvor interessenter kan fremme sine

synspunkter. EU-s medlemsstater er representert i Electricity Cross Border Committee (ECB), grensehandelskomiteen, som godkjener den endelige versjonen av regelverket før det vedtas av Kommisjonen (komitologiprosedyre). Når et regelverk er godkjent av ECB, skal det også godkjennes av Rådet og Parlamentet. EØS/EFTA-statene deltar som observatører i ECB. Slik deltagelse, uten stemmerett, følger av EØS-avtalen, og er samtidig tydeliggjort gjennom en egen EØS-tilpasning.

Nytt regelverk som vedtas av Kommisjonen med hjemmel i den tredje energimarkedspakken vil senere bli gjenstand for egen innlemmelse i EØS-avtalen etter ordinære prosedyrer.

Gjennomføringen av EØS-komiteens beslutning vil kreve lovendringer, bevilningsvedtak og antas å være en sak av særlig stor viktighet siden noen av EØS-tilpasningene innebærer myndighetsoverføring til EFTAs overvåkningsorgan som er «elite inngripende». Det er derfor nødvendig å innhente Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

EØS-komiteens beslutning i uoffisiell norsk oversettelse, og uoffisielle norske oversettelser av rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken følger som trykte vedlegg til proposasjonen.

2 Bakgrunn og formål med rettsaktene

Formålet med EUs tredje energimarkedspakke er å bidra til videre utvikling av det indre markedets funksjon innenfor energisektoren, herunder å overvinne hindringer for et indre marked for elektrisitet og naturgass. En viktig del av bakgrunnen for den tredje energimarkedspakken var Kommisjonens sektorundersøkelse av energimarkedene 2005–2007, som identifiserte flere hindre for etableringen av et indre marked for naturgass og elektrisk energi.

En viktig del av tredje elmarkedsdirektiv og gassmarkedsdirektiv er nye krav til eiermessig skille mellom infrastruktur for energioverføring (transmisjon) på den ene siden og produksjon eller omsetning av energi på den andre siden. Det er satt nye krav til uavhengig og effektiv nasjonal reguleringsmyndighet og klageorgan, styrket forbrukerbeskyttelse, samt hjemmel for utvikling av mer harmonisert teknisk regelverk gjennom såkalte nettsteder og retningslinjer. Dette er juridisk bindende regelverk som Kommisjonen er gitt kompetanse til å vedta.

Opprettelsen av energibyrået ACER innebærer et styrket samarbeid mellom reguleringsmyndighetene i Europa. Byrået har en sentral rolle i utviklingen av nytt regelverk til utfylling av den tredje pakken. ACER fungerer også som rådgiver, fører tilsyn og har vedtaksmyndighet på visse saksområder. Nærmere omtale av ACER er gitt i punkt 3.3.

Engrosmarkedene for elektrisitet og naturgass i Europa har vært i langsom vekst og de tradisjonelle nettoperatørene har en dominerende stilling. Kommisjonen har særlig påpekt den høye graden av vertikal integrasjon knyttet til produksjon, overføring, distribusjon og salg som kilde til interessekonflikter og risiko for favorisering av egne selskaper. Kommisjonen så også et behov for å styrke de nasjonale regulerende myndighetene. Mangel på åpenhet kan føre til diskriminering når det gjelder markedsadgang i Europa. Situasjonen i Europa hadde etter Kommisjonens vurdering vært preget av underinvestering i infrastruktur og mangel på tilgjengelig nettkapasitet. Kombinert med mangelfull overføringskapasitet mellom land, en praksis med langsiktige kapasi-

tetsreservasjoner i nettet og manglende reguleringsregler av grenseoverskridende spørsmål, er dette forhold som Kommisjonen har pekt på som hindre for utviklingen av et integrert energimarked i Europa.

Ved EØS-komiteens beslutning nr. 146/2005 av 2. desember 2005 ble annet elmarkedsdirektiv (direktiv 2003/54/EF), forordningen om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene (forordning (EF) nr. 1228/2003), annet gassmarkedsdirektiv (direktiv 2003/55/EF), samt kommisjonsvedtak 2003/796/EF om etablering av en europeisk regulatorgruppe for elektrisitet og gass (ERGE) innlemmet i EØS-avtalen, jf. St.ppr. nr. 52 (2005–2006). Det første elmarkedsdirektivet (direktiv 96/92/EF) ble samtidig opphevet. Forordning (EF) nr. 1228/2003 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene, avløste det tidligere transittdirektivet (90/547/EF).

Annet gassmarkedsdirektiv (direktiv 2003/55/EF) har bestemmelser for det europeiske gassmarkedet som i stor grad tilsvarer reglene for elektrisitetsmarkedet. I all hovedsak gjelder direktivet markedene nedstrøms, det vil si med unntak av produksjon og transport av naturgass på sokkelen. Norge har hatt status som marked under oppbygging inntil april 2014 jf. direktivet artikkel 28. Dette innebar unntak fra sentrale deler av direktivet, blant annet tredjepartsadgang, utpeking av operatør for transmisjon og distribusjon av naturgass og krav til selskapsmessig og funksjonelt skille. Forordning (EF) nr. 1775/2005 om betingelsene for adgang til naturgasstransmisjonsnett supplerer gassdirektivet. Forordningen ble innlemmet i EØS-avtalen gjennom vedtak i EØS-komiteen 26. september 2008, men har ikke hatt anvendelse for Norge med status som marked under oppbygging, jf. St.ppr. nr. 52 (2005–2006).

I forbindelse med gjennomføringen av den andre energimarkedspakken i norsk rett ble det gjort enkelte endringer i energiloven, jf. Ot.ppr. nr. 61 (2005–2006) Om lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi. På gassiden ble det gjort visse mindre endringer i

I

(Retsakter vedtaget i henhold til traktaterne om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab/Euratom, hvis offentliggørelse er obligatorisk)

FORORDNINGER

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 713/2009

af 13. juli 2009

om oprettelse af et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder

(EØS-relevant tekst)

**EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —**

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (¹),

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget (²),

efter proceduren i traktatens artikel 251 (³), og

ud fra følgende betragtninger:

(1) I Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 »En energipolitik for Europa« understreges det, hvor vigtigt det er at gennemføre det indre marked for elektricitet og naturgas i fuldt omfang. Bedre regulering af sektoren på fællesskabsplan anføres som en vigtig foranstaltning for opfyldelsen af dette mål.

(2) Ved Kommissionens afgørelse 2003/796/EF (⁴) nedsattes en uafhængig rådgivende gruppe for elektricitet og gas, »Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Elektricitet og Gas« (»ERGEG«), for at lette samrådet, koordineringen og samarbejdet mellem tilsynsmyndighederne i

medlemsstaterne og mellem disse myndigheder og Kommissionen med det formål at styrke de indre markeder for elektricitet og naturgas. Gruppen består af repræsentanter for de nationale regulerende myndigheder, som er etableret i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet (⁵) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas (⁶).

(3) ERGEG har siden sin oprettelse bidraget positivt til videreudviklingen af de indre markeder for elektricitet og naturgas. Det er imidlertid et udbredt ønske i sektoren, og i øvrigt foreslægt af ERGEG selv, at det frivillige samarbejde mellem de nationale regulerende myndigheder nu bør foregå inden for en fællesskabsstruktur med klare beføjelser og myndighed til at vedtage individuelle reguleringsbeslutninger i en række specifikke tilfælde.

(4) Det Europæiske Råd opfordrede den 8. og 9. marts 2007 Kommissionen til at foreslå foranstaltninger med henblik på oprettelse af en uafhængig mekanisme til samarbejde mellem de nationale reguleringsmyndigheder.

(5) Medlemsstaterne bør arbejde tæt sammen og fjerne hinderne for handel på tværs af grænserne med elektricitet og naturgas for at nå målsætningerne for den europæiske energipolitik. På grundlag af konsekvensanalySEN i relation til ressourcebehovene hos en central enhed konkluderedes det, at en uafhængig central enhed indebærer flere fordele på lang sigt end andre løsningsmodeller. Der bør oprettes et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder (»agenturet«) for at udfylde

(¹) EUT C 211 af 19.8.2008, s. 23.

(²) EUT C 172 af 5.7.2008, s. 55.

(³) Europa-Parlamentets udtalelse af 18.6.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets fælles holdning af 9.1.2009 (EUT C 75 E af 31.3.2009, s. 1) og Europa-Parlamentets holdning af 22.4.2009 (endnu ikke offentliggjort i EUT). Rådets afgørelse af 25.6.2009.

(⁴) EUT L 296 af 14.11.2003, s. 34.

(⁵) EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37.

(⁶) EUT L 176 af 15.7.2003, s. 57.

- hullerne i lovgivningen på fællesskabsplan og medvirke til at sikre effektivt fungerende indre markeder for elektricitet og naturgas. Agenturet bør også give de nationale regulerende myndigheder mulighed for at styrke deres samarbejde på fællesskabsplan og på et gensidigt grundlag deltage i udøvelsen af funktioner med en fællesskabssdimension.
- (6) Agenturet bør sikre, at de reguleringsopgaver, der varetages af de nationale regulerende myndigheder i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet⁽¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 23. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas⁽²⁾, koordineres effektivt og om nødvendigt fuldføres på fællesskabsplan. I denne forbindelse er det nødvendigt at garantere agenturets uafhængighed i forhold til elektricitets- og gasproducenter, transmissions- og distributionssystemoperatører, uanset om de er offentlige eller private, og forbrugerne og sikre dets virksomheds overensstemmelse med fællesskabsretten, dets tekniske og reguleringsmæssige kapacitet og dets åbenhed, modtagelighed for demokratisk kontrol og effektivitet.
- (7) Agenturet bør overvåge det regionale samarbejde mellem transmissionssystemoperatører i elektricitets- og gassektoren og udførelsen af de opgaver, der er overdraget det europæiske net af transmissionssystemoperatører for elektricitet («ENTSO for elektricitet») og det europæiske net af transmissionssystemoperatører for gas («ENTSO for gas»). Det er afgørende, at agenturet inddrages for at sikre, at samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører forløber effektivt og åbent til gavn for de indre markeder for elektricitet og naturgas.
- (8) Agenturet bør i samarbejde med Kommissionen, medlemsstaterne og de relevante nationale myndigheder overvåge de indre markeder for elektricitet og naturgas og om nødvendigt underrette Europa-Parlamentet, Kommissionen og de nationale myndigheder om sine resultater. Agenturets tilsynsopgaver bør ikke overlappe eller forhindre Kommissionens eller nationale myndigheders, navnlig nationale konkurrencemyndigheders, overvågning.
- (9) Agenturet spiller en vigtig rolle i udarbejdelsen af overordnede retningslinjer, der efter deres beskaffenhed er ikke-bindende («overordnede retningslinjer»), og som netreglerne skal være i tråd med. Det vil også være hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med agenturets formål, at det spiller en rolle i revisionen af netreglerne (både når de indføres og ved ændringer) for at sikre, at de er i tråd med de overordnede retningslinjer, før agenturet kan indstille dem til vedtagelse af Kommissionen.
- (10) Der bør etableres en integreret ramme, inden for hvilken de nationale regulerende myndigheder kan deltage og samarbejde. Denne ramme bør sikre ensartet anvendelse af lovgivningen om de indre markeder for elektricitet og naturgas i hele Fællesskabet. Hvad angår forhold, der berører mere end én medlemsstat, bør agenturet have beføjelse til at vedtage individuelle beslutninger. Denne beføjelse bør under visse betingelser omfatte tekniske spørgsmål, reguleringsordeningen for elektricitets- og naturgasinfrastruktur, der forbinder eller vil kunne forbinde mindst to medlemsstater, og, hvis alle andre muligheder er udtømt, indrømmelse af undtagelser, for så vidt angår anvendelsen af reglerne for det indre marked vedrørende nye samkøringslinjer for elektricitet og ny gasinfrastruktur beliggende i mere end én medlemsstat.
- (11) Eftersom agenturet har et overblik over de nationale regulerende myndigheder, bør det have en rådgivende funktion over for Kommissionen, andre fællesskabsinstitutioner og nationale regulerende myndigheder med hensyn til spørgsmål, der vedrører formålet med dets oprettelse. Det bør også have pligt til at underrette Kommissionen, hvis det finder, at samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører ikke giver de fornødne resultater, eller at en national regulerende myndighed, der har truffet en beslutning i strid med retningslinjerne, ikke i tilstrækkelig grad indretter sig efter agenturets udtalelse, henstilling eller beslutning.
- (12) Agenturet bør også kunne udarbejde henstillinger for at bistå regulerende myndigheder og markedsaktører med at udbrede god praksis.
- (13) Agenturet bør, hvis det er relevant, høre interesserede parter og give dem en rimelig mulighed for at kommentere forslag til foranstaltninger, f.eks. udskrift til netregler og -bestemmelser.
- (14) Agenturet bør medvirke til gennemførelsen af retningslinjerne for de transeuropæiske energinet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 1364/2006/EF af 6. september 2006 om retningslinjer for de transeuropæiske net på energiområdet⁽³⁾, navnlig ved afgivelsen af udtalelse om de ikke-bindende tiårige europæiske netudviklingsplaner (europæiske netudviklingsplaner) i henhold til artikel 6, stk. 3, i denne forordning.
- (15) Agenturet bør bidrage til bestræbelserne på at øge energisikkerheden.
- (16) Agenturets struktur bør tilpasses de særlige behov, der gør sig gældende for regulering på energiområdet. Der skal navnlig tages fuldt hensyn til de nationale regulerende myndigheders specifikke rolle, og til at deres uafhængighed sikres.

(1) Se side 55 i denne EUT.

(2) Se side 94 denne EUT.

(3) EUT L 262 af 22.9.2006, s. 1.

- (17) Bestyrelsen bør have de fornødne beføjelser til at opstille budgettet, kontrollere dets gennemførelse, udarbejde vedtægter, vedtage finansielle bestemmelser og udnævne en direktør. Der bør benyttes en rotationsordning ved fornyelse af de medlemmer af bestyrelsen, som udnævnes af Rådet, således at der sikres balance i medlemsstaternes deltagelse over tid. Bestyrelsen bør handle uafhængigt og objektivt ud fra almene samfundshensyn og bør ikke søge eller efterleve politiske instrukser.
- (18) Agenturet bør have de fornødne beføjelser til at varetage sine reguleringsmæssige funktioner effektivt, åbent, velovervejet og frem for alt uafhængigt. Agenturets uafhængighed i forhold til elektricitets- og gasproducenter og transmissions- og distributionssystemoperatører er ikke blot et centralt princip for god forvaltning, men også en grundlæggende forudsætning for tilliden til markedet. Med forbehold af, at medlemmerne opträder på vegne af deres respektive nationale myndigheder, bør repræsentantskabet derfor handle uafhængigt af alle markedsinteresser, undgå interessekonflikter og ikke søge eller efterleve instrukser eller acceptere henstillinger fra en medlemsstats regering, Kommissionen eller en anden offentlig eller privat enhed. Repræsentantskabets beslutninger bør samtidig overholde fællesskabsretten vedrørende energi, herunder det indre marked for energi, og vedrørende miljø og konkurrence. Repræsentantskabet bør over for fællesskabsinstitutioerne gøre rede for sine udtalelser, henstillinger og beslutninger.
- (19) På de områder, hvor agenturet har beslutningsbeføjelser, bør de berørte parter for at sikre hurtig sagsbehandling kunne indbringe klager for et klagenævn, som bør være en del af agenturet, men uafhængigt af både dets administrative og dets regulerende struktur. Af kontinuitethensyn bør udnævnelsen eller nybeskikkelsen af medlemmer af klagenævnet give mulighed for delvis udskiftning af medlemmerne af klagenævnet. Klagenævnets afgørelser bør kunne indbringes for De Europæiske Fællesskabers Domstol.
- (20) Agenturet bør primært finansieres over Den Europæiske Unions almindelige budget og ved gebyrer og frivillige bidrag. Navnlig bør de finansielle ressourcer, hvormed de regulerende myndigheder i dag i fællesskab bidrager til deres samarbejde på fællesskabsplan, fremover stilles til rådighed for agenturet. Fællesskabets budgetprocedure bør fortsat være gældende for alle tilskud, der konteres Den Europæiske Unions almindelige budget. Revisionen bør udføres af Revisionsretten i henhold til artikel 91 i Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 2343/2002 af 19. november 2002 om rammefinansforordning for de organer, der er omhandlet i artikel 185 i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget (1).
- (21) Efter agenturets oprettelse bør dets budget løbende evalueres af budgetmyndigheden under hensyntagen til agenturets arbejdsbyrde og resultater. Budgetmyndigheden bør sikre, at de bedste standarder for effektivitet er opfyldt.
- (22) Agenturet bør have et fagligt højt kvalificeret personale. Det bør især drage fordel af kompetencen og erfaringerne hos udstationeret personale fra de nationale regulerende myndigheder, Kommissionen og medlemsstaterne. Vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber («vedtægten») og ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i De europæiske Fællesskaber («ansættelsesvilkårene») fastsat i forordning (EØF, Euratom, EKSF) nr. 259/68 (2) og de regler, som De Europæiske Fællesskabers institutioner sammen har vedtaget om anvendelsen af denne vedtægt og disse ansættelsesvilkår, finder anvendelse på agenturets personale. Bestyrelsen bør vedtage de nødvendige gennemførelsesforanstaltninger efter aftale med Kommissionen.
- (23) Agenturet bør anvende de almindelige regler om aktindsigt i dokumenter beroende hos fællesskabsorganer. Bestyrelsen bør fastsætte de praktiske foranstaltninger med henblik på beskyttelse af forretningsmæssigt følsomme data og persondata.
- (24) Agenturet bør om nødvendigt kunne stilles til ansvar over for Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen.
- (25) Lande, der ikke er medlemmer af Fællesskabet, bør kunne deltage i agenturets arbejde i henhold til passende aftaler, der indgås af Fællesskabet.
- (26) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af denne forordning bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelselsbeføjelser, der tillægges Kommissionen (3).
- (27) Kommissionen bør navnlig tillægges beføjelser til at vedtage de nødvendige retningslinjer i situationer, hvor agenturet får beføjelse til at træffe beslutning om vilkår og betingelser for adgang til og operativ sikkerhed i forbindelse med grænseoverskridende infrastruktur. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den med nye ikke-væsentlige bestemmelser, skal foranstaltningerne vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.

(1) EFT L 357 af 31.12.2002, s. 72.

(2) EFT L 56 af 4.3.1968, s. 1.

(3) EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

(28) Kommissionen bør senest tre år efter den første direktørs tiltræden og derefter hvert fjerde år forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om agenturets specifikke opgaver og de opnåede resultater, ledsaget af eventuelle passende forslag. I denne rapport bør Kommissionen fremsætte forslag vedrørende yderligere opgaver for agenturen.

(29) Målene for denne forordning, nemlig deltagelse og samarbejde på fællesskabsplan mellem de nationale regulerende myndigheder, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor bedre nås på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

KAPITEL I

OPRETTELSE OG JURIDISK STATUS

Artikel 1

Genstand

1. Ved denne forordning oprettes et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder (»agenturen«).

2. Formålet med agenturen er at bistå de regulerende myndigheder, som er omhandlet i artikel 35 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EU af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet⁽¹⁾ og artikel 39 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EU af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas⁽²⁾, med på fællesskabsplan at udføre de reguleringsopgaver, der varetages i medlemsstaterne, og om nødvendigt koordinere disse myndigheders indsats.

3. Indtil agenturets egne lokaler står klar, har det til huse i Kommissionens lokaler.

Artikel 2

Juridisk status

1. Agenturen er et fællesskabsorgan med status som juridisk person.

2. Agenturen har i hver medlemsstat den videstgående rets- og handleevne, som vedkommende stats lovgivning tillægger juridiske personer. Det kan i særdeleshed erhverve og afhænde fast ejendom og løsøre og optræde som part i retssager.

⁽¹⁾ Se side 55 i denne EUT.

⁽²⁾ Se side 94 denne EUT.

3. Agenturet repræsenteres af direktøren.

Artikel 3

Sammensætning

Agenturet omfatter:

- a) en bestyrelse, der varetager de i artikel 13 nævnte opgaver
- b) et repræsentantskab, der varetager de i artikel 15 nævnte opgaver
- c) en direktør, der varetager de i artikel 17 nævnte opgaver, og
- d) et klagenævn, der varetager de i artikel 19 nævnte opgaver.

Artikel 4

Arten af agenturets retsakter

Agenturet skal:

- a) afgive udtalelser og henstillinger rettet til transmissionssystemoperatører
- b) afgive udtalelser og henstillinger rettet til regulerende myndigheder
- c) afgive udtalelser og henstillinger rettet til Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen
- d) træffe individuelle beslutninger i specifikke tilfælde, jf. artikel 7, 8 og 9, og
- e) forelægge Kommissionen ikke-bindende overordnede retningslinjer (»overordnede retningslinjer«) i overensstemmelse med artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling⁽³⁾ og artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 715/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet⁽⁴⁾.

KAPITEL II

OPGAVER

Artikel 5

Generelle opgaver

Agenturet kan på anmodning af Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen eller på eget initiativ afgive udtalelse eller fremsætte henstillinger til Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om spørgsmål, der vedrører formålet med dets oprettelse.

⁽³⁾ Se side 15 denne EUT.

⁽⁴⁾ Se side 36 denne EUT.

Artikel 6**Opgaver vedrørende samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører**

1. Agenturet afgiver udtalelse til Kommissionen om udkast til vedtægter, medlemsfortegnelse og udkast til forretningsorden for ENTSO for elektricitet i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 714/2009 og for ENTSO for gas i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 715/2009.

2. Agenturet overvåger varetagelsen af de opgaver, der påhviler ENTSO for elektricitet i henhold til artikel 9 i forordning (EF) nr. 714/2009 og ENTSO for gas i henhold til artikel 9 i forordning (EF) nr. 715/2009.

3. Agenturet afgiver udtalelse

a) til ENTSO for elektricitet i henhold til artikel 8, stk. 2, i forordning (EF) nr. 714/2009 og til ENTSO for gas i henhold til artikel 8, stk. 2, i forordning (EF) nr. 715/2009 om netregler, og

b) til ENTSO for elektricitet i henhold til artikel 9, stk. 2, første afsnit, i forordning (EF) nr. 714/2009 og til ENTSO for gas i henhold til artikel 9, stk. 2, første afsnit, i forordning (EF) nr. 715/2009 om udkastet til årligt arbejdsprogram, udkastet til europæisk netudviklingsplan og andre relevante dokumenter, jf. artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 714/2009 og artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 715/2009 under hensyntagen til målene om ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og effektivt fungerende og sikre indre markeder for elektricitet og naturgas.

4. Agenturet afgiver på grundlag af faktiske omstændigheder en behørigt begrundet udtalelse og henstillinger til ENTSO for elektricitet og ENTSO for gas og til Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen, hvis det mener, at det udkast til årligt arbejdsprogram eller det udkast til europæisk netudviklingsplan, det har fået forelagt i henhold til artikel 9, stk. 2, andet afsnit, i forordning (EF) nr. 714/2009 og artikel 9, stk. 2, andet afsnit, i forordning (EF) nr. 715/2009, ikke bidrager til ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et effektivt fungerende marked eller et tilstrækkeligt niveau i den grænseoverskridende sammenkobling, der er åben for tredjepartsadgang, eller ikke er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i direktiv 2009/72/EF og forordning (EF) nr. 714/2009 eller direktiv 2009/73/EF og forordning (EF) nr. 715/2009.

Agenturet deltager i udarbejdelsen af netregler i henhold til artikel 6 i forordning (EF) nr. 714/2009 og artikel 6 i forordning (EF) nr. 715/2009.

Agenturet forelægger Kommissionen ikke-bindende overordnede retningslinjer, når det bliver anmodet herom i henhold til artikel 6, stk. 2, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6, stk. 2, i forordning (EF) nr. 715/2009. Agenturet reviderer de ikke-bindende overordnede retningslinjer og forelægger dem for

Kommissionen igen, når det bliver anmodet herom i henhold til artikel 6, stk. 4, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6, stk. 4, i forordning (EF) nr. 715/2009.

Agenturet afgiver en begrundet udtalelse til ENTSO for elektricitet eller ENTSO for gas om netreglerne i overensstemmelse med artikel 6, stk. 7, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6, stk. 7, i forordning (EF) nr. 715/2009.

Agenturet forelægger netreglerne for Kommissionen og kan henstille, at de vedtages i overensstemmelse med artikel 6, stk. 9, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6, stk. 9, i forordning (EF) nr. 715/2009. Agenturet udarbejder og forelægger et udkast til netregler for Kommissionen, når det bliver anmodet herom i henhold til artikel 6, stk. 10, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6, stk. 10, i forordning (EF) nr. 715/2009.

5. Agenturet afgiver en behørigt begrundet udtalelse til Kommissionen i henhold til artikel 9, stk. 1, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 9, stk. 1, i forordning (EF) nr. 715/2009, hvis ENTSO for elektricitet og ENTSO for gas har undladt at gennemføre en netregel, der er udarbejdet i henhold til artikel 8, stk. 2, i forordning (EF) nr. 714/2009 og artikel 8, stk. 2, i forordning (EF) nr. 715/2009, eller en netregel, der er fastsat i henhold til artikel 6, stk. 1-10, i disse forordninger, men som ikke er vedtaget af Kommissionen i henhold til artikel 6, stk. 11, i disse forordninger.

6. Agenturet overvåger og analyserer gennemførelsen af de netregler og retningslinjer, som Kommissionen vedtager i overensstemmelse med artikel 6, stk. 11, i forordning (EF) nr. 714/2009, og artikel 6, stk. 11, i forordning (EF) nr. 715/2009 og deres virkning på harmoniseringen af gældende regler, der tager sigte på at lette markedsintegrationen, samt på ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked, og aflægger rapport til Kommissionen.

7. Agenturet overvåger fremskridtene, hvad angår gennemførelsen af projekter om etablering af ny samkøringsskapacitet.

8. Agenturet overvåger gennemførelsen af de europæiske netudviklingsplaner. Hvis der konstateres uoverensstemmelser mellem en sådan plan og dens gennemførelse, skal det undersøge årsagerne til uoverensstemmelserne og udarbejde henstillinger til de berørte transmissionssystemoperatører og nationale regulérerende myndigheder eller andre kompetente organer med henblik på gennemførelse af investeringerne i overensstemmelse med de europæiske netudviklingsplaner.

9. Agenturet overvåger det i artikel 12 i forordning (EF) nr. 714/2009 og artikel 12 i forordning (EF) nr. 715/2009 omhandlede regionale samarbejde mellem transmissionssystemoperatører og tager ved udarbejdelsen af sine udtaler, henstillinger og beslutninger behørigt hensyn til resultaterne af dette samarbejde.

Artikel 7**Opgaver vedrørende de nationale regulerende myndigheder**

1. Agenturet vedtager individuelle beslutninger om tekniske spørgsmål i overensstemmelse med direktiv 2009/72/EU, direktiv 2009/73/EU, forordning (EF) nr. 714/2009 eller forordning (EF) nr. 715/2009.

2. Agenturet kan i overensstemmelse med sit arbejdsprogram eller på anmodning af Kommissionen udarbejde henstiller for at bistå regulerende myndigheder og markedsaktører med at dele god praksis.

3. Agenturet tilvejebringer en ramme, inden for hvilken de nationale regulerende myndigheder kan samarbejde. Det fremmer samarbejdet mellem de nationale regulerende myndigheder og mellem regulerende myndigheder på regionalt plan og på fællesskabsplan og tager ved udarbejdelsen af sine udtalelser, henstiller og beslutninger behørigt hensyn til resultaterne af dette samarbejde. Hvor der efter agenturets opfattelse er behov for bindende regler for et sådant samarbejde, fremsætter det passende anbefalinger til Kommissionen.

4. Agenturet afgiver på grundlag af faktiske omstændigheder og på anmodning af en regulerende myndighed eller Kommissionen udtalelse om, hvorvidt en afgørelse truffet af en regulerende myndighed er i overensstemmelse med de i direktiv 2009/72/EU, direktiv 2009/73/EU, forordning (EF) nr. 714/2009 eller forordning (EF) nr. 715/2009 omhandlede retningslinjer eller med andre relevante bestemmelser i disse direktiver eller forordninger.

5. Overholder en national regulerende myndighed ikke en i stk. 4 omhandlet udtalelse fra agenturet senest fire måneder efter at have modtaget udtalelsen, underretter agenturet Kommissionen og den pågældende medlemsstat herom.

6. Har en national regulerende myndighed i et bestemt tilfælde problemer med anvendelsen af de i direktiv 2009/72/EU, direktiv 2009/73/EU, forordning (EF) nr. 714/2009 eller forordning (EF) nr. 715/2009 omhandlede retningslinjer, kan den anmode agenturet om en udtalelse. Agenturet afgiver udtalelse, efter at have hørt Kommissionen, senest tre måneder efter modtagelsen af en sådan anmodning.

7. Agenturet træffer beslutning om vilkår og betingelser for adgang til og operativ sikkerhed i forbindelse med infrastruktur for elektricitet og gas, der forbinder eller vil kunne forbinde mindst to medlemsstater («grænseoverskridende infrastruktur»), i overensstemmelse med artikel 8.

Artikel 8**Opgaver vedrørende vilkår og betingelser for adgang til og operativ sikkerhed i forbindelse med grænseoverskridende infrastruktur**

2009/72 art 37 nr 65

1. I forbindelse med grænseoverskridende infrastruktur træffer agenturet kun beslutning om de reguleringsspørgsmål, der hører under de nationale regulerende myndigheders kompetence, herunder eventuelt vilkår og betingelser for adgang og operativ sikkerhed,

AK

- når de kompetente nationale regulerende myndigheder ikke har kunnet nå til enighed senest seks måneder efter, at sagen blev forelagt for den sidste af disse regulerende myndigheder, eller
- efter fælles anmodning fra de kompetente nationale regulerende myndigheder.

De kompetente nationale regulerende myndigheder kan i fællesskab anmode om, at tidsrummet i litra a) forlænges med højst seks måneder.

I forbindelse med sin beslutning hører agenturet de nationale regulerende myndigheder og relevante transmissionssystemoperatører og underrettes om forslag og bemærkninger fra alle de berørte transmissionssystemoperatører.

2. Vilkår og betingelser for adgang til grænseoverskridende infrastruktur omfatter:

- procedure for kapacitetstildeling
- tidsramme for tildeling
- deling af indtægter fra overbelastning, og
- afgifter opkrævet hos brugerne af infrastrukturen, jf. artikel 17, stk. 1, litra d), i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 36, stk. 1, litra d), i direktiv 2009/73/EU.

3. Hvis en sag er forelagt for agenturet i henhold til stk. 1,

- træffer agenturet sin beslutning, inden der er gået seks måneder fra foreleggelsen
- kan agenturet om nødvendigt træffe en midlertidig beslutning med henblik på at beskytte forsyningssikkerheden eller den operative sikkerhed i forbindelse med den pågældende infrastruktur.

4. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for de situationer, hvor agenturet bliver kompetent til at træffe beslutning om vilkår og betingelser for adgang til og operativ sikkerhed i forbindelse med grænseoverskridende infrastruktur. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsprocederen med kontrol i artikel 32, stk. 2, i denne forordning.

5. Omfatter de i stk. 1 omhandlede reguleringsspørgsmål undtagelser som omhandlet i artikel 17 i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 36 i direktiv 2009/73/EF, skal der ikke ske kumulering af de i denne forordning omhandlede frister med fristerne i nævnte bestemmelser.

Artikel 9

Andre opgaver

1. Agenturet kan indrømme undtagelser i henhold til artikel 17, stk. 5, i forordning (EF) nr. 714/2009. Agenturet kan ligeledes indrømme undtagelser i henhold til artikel 36, stk. 4, i direktiv 2009/73/EF, hvor det drejer sig om infrastruktur beliggende på mere end én medlemsstats område.

2. Agenturet afgiver efter anmodning fra Kommissionen i henhold til artikel 3, stk. 1, andet afsnit, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 3, stk. 1, andet afsnit, i forordning (EF) nr. 715/2009 en udtalelse om de nationale regulerende myndigheders beslutninger om certificering.

Agenturet kan under omstændigheder, som Kommissionen tydeligt har fastsat i retningslinjer vedtaget efter artikel 18 i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 23 i forordning (EF) nr. 715/2009, og i forbindelse med spørgsmål, der vedrører formålene med dets oprettelse pålægges yderligere opgaver, der ikke involverer beslutningsbeføjelser.

Artikel 10

Høring og gennemsigtighed

1. I forbindelse med udførelsen af sine opgaver, navnlig udarbejdelsen af overordnede retningslinjer i henhold til artikel 6 i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6 i forordning (EF) nr. 715/2009 og i forbindelse med fremsættelsen af forslag om ændringer af netregler i medfør af artikel 7 i disse forordninger, foretager agenturet tidligt i forløbet omfattende høring af markedsdeltagere, transmissionssystemoperatører, forbrugere, slutbrugere og, hvor det er relevant, konkurrencemyndigheder, uden at dette berører deres respektive kompetence, på en åben og gennemsigtig måde, navnlig når dets opgaver vedrører transmissionssystemoperatører.

2. Agenturet sikrer, at offentligheden og eventuelle interesseerde parter, hvor det er relevant, får objektive, pålidelige og let tilgængelige oplysninger, navnlig med hensyn til resultaterne af dets arbejde.

Alle dokumenter og mødereferater fra høringsmøder, der afholdes i forbindelse med udarbejdelsen af overordnede retningslinjer i henhold til artikel 6 i forordning (EF) nr. 714/2009 + eller artikel 6 i forordning (EF) nr. 715/2009 eller i forbindelse med ændringen af netregler i medfør af artikel 7 i disse forordninger, offentliggøres.

3. Inden vedtagelsen af overordnede retningslinjer i henhold til artikel 6 i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6 i forordning (EF) nr. 715/2009 eller fremsættelsen af forslag til ændring af netregler i medfør af artikel 7 i disse forordninger oplyser agenturet, hvordan der er taget hensyn til de kommentarer, der er modtaget i forbindelse med høringen, og giver en grundelse, når det undlader at følge disse kommentarer.

4. Agenturet offentliggør på sit websted som minimum dagsordenen, baggrundsdocumenterne samt eventuelle mødereferater fra møder i bestyrelsen, repræsentantskabet og klagenævnet.

Artikel 11

Overvågning af og rapportering om elektricitets- og naturgassektoren

1. Agenturet overvåger i tæt samarbejde med Kommissionen, medlemsstaterne og de relevante nationale myndigheder, herunder de nationale regulerende myndigheder, og uden at dette berører konkurrencemyndighedernes beføjelser, de indre markeder for elektricitet og naturgas, særligt detailpriserne for elektricitet og naturgas, netadgang, herunder adgang for elektricitet, der er produceret fra vedvarende energikilder, og overholdelsen af forbrugerrettighederne som fastsat i direktiv 2009/72/EF og direktiv 2009/73/EF.

2. Agenturet offentliggør en årsrapport om resultaterne af dets overvågning i henhold til stk. 1. I denne rapport redegør det for eventuelle hindringer for den fulde gennemførelse af de indre markeder for elektricitet og naturgas.

3. I forbindelse med offentliggørelsen af årsrapporten kan agenturet forelægge Europa-Parlamentet og Kommissionen en udtalelse om foranstaltninger, der kunne træffes, for at fjerne de i stk. 2 omhandlede hindringer.

KAPITEL III

ORGANISATION

Artikel 12

Bestyrelsen

1. Bestyrelsen består af ni medlemmer. Hvert medlem har en suppleant. To medlemmer og deres suppleanter udnævnes af Kommissionen, to medlemmer og deres suppleanter udnævnes af Europa-Parlamentet og fem medlemmer og deres suppleanter udnævnes af Rådet. Et medlem af Europa-Parlamentet kan ikke være medlem af bestyrelsen. Bestyrelsensmedlemernes og deres suppleancers mandatperiode er fire år og kan fornyes én gang. Den første mandatperiode er seks år for halvdelen af bestyrelsensmedlemmerne og deres suppleancers vedkommende.

2. Bestyrelsen vælger en formand og en næstformand blandt sine medlemmer. Næstformanden erstatter automatisk formanden, når denne er forhindret i at udføre sit hvert. Formandens og næstformandens mandatperiode er to år og kan fornyes én gang. Formandens og næstformandens mandatperiode udløber, når deres medlemskab af bestyrelsen ophører.

3. Bestyrelsens formand indkalder til bestyrelsesmøder. Formanden for repræsentantskabet eller repræsentantskabets udpegede repræsentant og direktøren deltager uden stemmeret i drøftelserne, medmindre bestyrelsen beslutter andet for så vidt angår direktøren. Der afholdes ordinære bestyrelsesmøder mindst to gange om året. Bestyrelsen mødes desuden på initiativ af formanden eller på anmodning af Kommissionen eller af mindst en tredjedel af bestyrelsesmedlemmerne. Bestyrelsen kan indbyde personer, som kan have relevante synspunkter, til at overvære bestyrelsesmøderne som observatører. Bestyrelsesmedlemmerne kan, såfremt forretningsordenen tillader det, bistås af rådgivere og eksperter. Bestyrelsens sekretariatsfunktioner varetages af agenturet.

4. Bestyrelsen vedtager sine beslutninger med et flertal på to tredjedele af de tilstedevarende medlemmer, medmindre andet fastlægges i denne forordning. Hvert bestyrelsesmedlem eller suppleant har én stemme.

5. Forretningsordenen indeholder nærmere bestemmelser for:

- a) afstemningsreglerne, navnlig reglerne for, hvornår et medlem kan handle på vegne af et andet medlem, samt i givet fald også reglerne for, hvornår bestyrelsen er beslutningsdygtig, og
- b) rotationsreglerne i forbindelse med fornyelsen af de medlemmer af bestyrelsen, som udnævnes af Rådet, således at der sikres balance i medlemsstaternes deltagelse over tid.

6. Et medlem af bestyrelsen kan ikke være medlem af repræsentantskabet.

7. Medlemmerne af bestyrelsen forpligter sig til at handle uafhængigt og objektivt ud fra almene samfundshensyn uden at søge eller efterleve politiske instrukser. Hvert medlem afgiver med henblik herpå en skriftlig loyalitetserklæring og en skriftlig interesseerklæring, hvori de enten anfører, at de ikke har nogen interesser, der berører deres uafhængighed, eller at de har visse direkte eller indirekte interesser, der kan anses for at berøre deres uafhængighed. Disse erklæringer offentliggøres hvert år.

Artikel 13

Bestyrelsens opgaver

1. Bestyrelsen udnævner direktøren i overensstemmelse med artikel 16, stk. 2, efter at have hørt repræsentantskabet og opnået dets positive udtalelse i overensstemmelse med artikel 15, stk. 2.

2. Bestyrelsen udnævner formelt medlemmerne af repræsentantskabet i overensstemmelse med artikel 14, stk. 1.

3. Bestyrelsen udnævner formelt medlemmerne af klagenævnet i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1 og 2.

4. Bestyrelsen sikrer, at agenturet varetager sit kommissorium og udfører de opgaver, det er pålagt, i overensstemmelse med denne forordning.

5. Senest den 30. september hvert år vedtager bestyrelsen efter høring af Kommissionen og efter repræsentantskabets godkendelse i overensstemmelse med artikel 15, stk. 3, agenturets arbejdsprogram for det følgende år og fremsender det til Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen. Arbejdsprogrammet vedtages med forbehold af den årlige budgetprocedure og offentliggøres.

6. Bestyrelsen vedtager og ajourfører, hvis det er relevant, et flerårigt program. Ajourføringen foretages på grundlag af en evalueringssrapport, der er udarbejdet af en uafhængig ekstern ekspert på bestyrelsens anmodning. Disse dokumenter offentliggøres.

7. Bestyrelsen udøver sine budgetmæssige beføjelser i overensstemmelse med artikel 21-24.

8. Efter samtykke fra Kommissionen træffer bestyrelsen beslutning om, hvorvidt den skal acceptere testamentariske gaver eller donationer eller tilskud fra andre fællesskabskilder eller andre frivillige bidrag fra medlemsstaterne eller fra de regulerende myndigheder. De finansieringskilder, der er anført i dette stykke, behandles eksplicit i den udtalelse, som bestyrelsen afgiver i henhold til artikel 24, stk. 5.

9. Bestyrelsen udøver i samråd med repræsentantskabet disciplinær myndighed over direktøren.

10. Bestyrelsen fastlægger om nødvendigt de nærmere bestemmelser, der er nødvendige for gennemførelsen af vedtægten, jf. artikel 28, stk. 2.

11. Bestyrelsen vedtager praktiske foranstaltninger vedrørende retten til aktindsigt i agenturets dokumenter i overensstemmelse med artikel 30.

12. Bestyrelsen vedtager og offentliggør årsrapporten om agenturets virksomhed på grundlag af det i artikel 17, stk. 8, omhandlede udkast og fremsender denne rapport senest den 15. juni hvert år til Europa-Parlamentet, Rådet, Kommissionen, Revisionsretten, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Årsrapporten om agenturets virksomhed skal indeholde en af repræsentantskabet godkendt særskilt afdeling om agenturets reguleringsvirksomhed det pågældende år.

13. Bestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden og offentliggør den.

Artikel 14

Repræsentantskabet

1. Repræsentantskabet består af:

- a) overordnede repræsentanter for de reguleringe myndigheder, jf. artikel 35, stk. 1, i direktiv 2009/72/EF og artikel 39, stk. 1, i direktiv 2009/73/EF, og en suppleant pr. medlemsstat udpeget blandt nuværende overordnede embedsmænd hos disse myndigheder
- b) en repræsentant for Kommissionen uden stemmeret.

Hver medlemsstat kan kun sende én repræsentant for de nationale reguleringe myndigheder til repræsentantskabet.

De nationale reguleringe myndigheder er hver især ansvarlige for at udpege en suppleant blandt deres eget personale.

2. Repræsentantskabet vælger en formand og en næstformand blandt sine medlemmer. Næstformanden erstatter formanden, når denne er forhindret i at udføre sit hverv. Formandens og næstformandens mandatperiode er to og et halvt år og kan fornyes. Formandens og næstformandens mandatperiode udløber under alle omstændigheder, når deres medlemskab af repræsentantskabet ophører.

3. Repræsentantskabet træffer beslutning med et flertal på to tredjedele af de tilstede værende medlemmer. Medlemmer eller suppleanter har hver én stemme.

4. Repræsentantskabet vedtager selv og offentliggør sin forretningsorden, som skal indeholde nærmere bestemmelser for afstemningsregler, navnlige reglerne for, hvornår et medlem kan handle på vegne af et andet medlem, samt i givet fald også reglerne for, hvornår repræsentantskabet er beslutningsdygtigt. Forretningsordenen kan foreskrive specifikke arbejdsmetoder for behandlingen af spørgsmål, der opstår i forbindelse med regionale samarbejdsinitiativer.

5. Repræsentantskabet handler uafhængigt i udførelsen af de opgaver, der pålægges det ved denne forordning, uden at dette berører de medlemmer, der handler på vegne af deres respektive reguleringe myndigheder, og må ikke søge eller efterleve instrukser fra medlemsstaternes regeringer, fra Kommissionen eller fra en anden offentlig eller privat enhed.

6. Repræsentantskabets sekretariatsfunktioner varetages af agenturen.

Artikel 15

Repræsentantskabets opgaver

1. Repræsentantskabet afgiver udtalelse til direktøren om de i artikel 5-9 omhandlede udtalelser, henstillinger og beslutninger, der behandles med henblik på vedtagelse. Repræsentantskabet bistår desuden inden for sine beføjelser direktøren med vejledning vedrørende varetagelsen af dennes opgaver.

2. Repræsentantskabet afgiver udtalelse til bestyrelsen om den ansøger, der skal udnævnes til direktør i henhold til artikel 13, stk. 1, og artikel 16, stk. 2. Repræsentantskabet træffer denne beslutning med et flertal på tre fjerdedele af medlemmerne.

3. Repræsentantskabet godkender i henhold til artikel 13, stk. 5, og artikel 17, stk. 6, og i overensstemmelse med det i henhold til artikel 23, stk. 1, opstillede foreløbige budgetforslag agenturets arbejdsprogram for det følgende år og forelægger det senest den 1. september hvert år for bestyrelsen til vedtagelse.

4. Repræsentantskabet godkender i henhold til artikel 13, stk. 12, og artikel 17, stk. 8, årsrapportens særskilte afdeling om agenturets reguleringsvirksomhed.

5. Europa-Parlamentet kan opfordre formanden for repræsentantskabet eller dennes næstformand til, med fuld respekt for deres uafhængighed, at afgive en erklæring over for sit kompetente udvalg og besvare spørgsmål fra medlemmerne af dette udvalg.

Artikel 16

Direktøren

1. Agenturen ledes af en direktør, der handler i overensstemmelse med den vejledning, der er omhandlet i artikel 15, stk. 1, andet punktum, og, hvis det er fastsat i denne forordning, i overensstemmelse med repræsentantskabets udtalelser. Med forbehold af bestyrelsens og repræsentantskabets respektive roller i forbindelse med direktørens opgaver, må direktøren ikke søge eller efterleve instrukser fra nogen regering, fra Kommissionen eller fra nogen offentlig eller privat enhed.

2. Direktøren udnævnes af bestyrelsen efter positiv udtalelse fra repræsentantskabet på grundlag af sine præstationer, kvalifikationer og erfaring med relevans for energisektoren fra en liste med mindst tre ansøgere, som er indstillet af Kommissionen efter en offentlig indkaldelse af interesselikendegivelser. Før udnævnelsen kan den ansøger, bestyrelsen har valgt, opfordres til at fremkomme med en udtalelse til Europa-Parlamentets kompetente udvalg og besvare spørgsmål fra medlemmerne af dette udvalg.

3. Direktørens embedsperiode er fem år. Inden for de sidste ni måneder af denne periode foretager Kommissionen en vurdering. I vurderingen undersøger Kommissionen navnlig følgende:

a) direktørens arbejdsindsats

b) agenturets opgaver og behov i de følgende år.

Vurderingen vedrørende litra b) udarbejdes med bistand fra en uafhængig ekstern ekspert.

4. Bestyrelsen kan efter indstilling fra Kommissionen, efter høring af repræsentantskabet og med størst mulig hensyntagen til vurderingsrapporten og repræsentantskabets udtalelse om denne vurdering, og kun såfremt det kan begrundes med agenturets opgaver og behov, forlænge direktørens embedsperiode én gang med højst tre år.

5. Bestyrelsen underretter Europa-Parlamentet, hvis den har til hensigt at forlænge direktørens embedsperiode. Inden for én måned inden forlængelsen af embedsperioden kan direktøren opfordres til at afgive en erklæring over for Europa-Parlamentets kompetente udvalg og besvare spørgsmål fra medlemmerne af dette udvalg.

6. Hvis direktørens embedsperiode ikke forlænges, forbliver direktøren i embedet, indtil efterfølgeren er udnævnt.

7. Direktøren kan kun afskediges efter beslutning truffet af bestyrelsen og efter positiv udtalelse fra repræsentantskabet. Repræsentantskabet træffer en sådan beslutning med et flertal på tre fjerdedele af medlemmerne.

8. Europa-Parlamentet og Rådet kan anmode direktøren om at aflægge beretning om udførelsen af dennes opgaver og pligter. Europa-Parlamentet kan også opfordre direktøren til at afgive en erklæring over for sit kompetente udvalg og besvare spørgsmål fra medlemmerne af dette udvalg.

Artikel 17

Direktørens opgaver

1. Direktøren repræsenterer agenturet og er ansvarlig for dets ledelse.

2. Direktøren forbereder bestyrelsens møder. Direktøren deltager uden stemmeret i bestyrelsens arbejde.

3. Direktøren affatter og offentliggør de i artikel 5-9 omhandlede udtalelser, henstillinger og beslutninger, der har opnået en positiv udtalelse fra repræsentantskabet.

4. Direktøren er ansvarlig for gennemførelsen af agenturets årlige arbejdsprogram efter vejledning fra repræsentantskabet og under bestyrelsens administrative kontrol.

5. Direktøren træffer de nødvendige foranstaltninger, især med hensyn til vedtagelse af interne administrative instrukser og offentliggørelse af meddelelser, til at sikre, at agenturet fungerer i overensstemmelse med denne forordning.

6. Hvert år udarbejder direktøren et udkast til agenturets arbejdsprogram for det følgende år og forelægger det for repræsentantskabet, Europa-Parlamentet og Kommissionen inden den 30. juni samme år.

7. Direktøren udarbejder et foreløbigt budgetforslag for agenturet i henhold til artikel 23, stk. 1, og gennemfører agenturets budget i henhold til artikel 24.

8. Hvert år udarbejder direktøren et udkast til årsrapport med en særskilt afdeling om agenturets reguleringsvirksomhed og en afdeling om finansielle og administrative anliggender.

9. Direktøren udøver de i artikel 28, stk. 3, nævnte beføjelser over for agenturets personale.

Artikel 18

Klagenævn

1. Klagenævnet består af seks ordinære medlemmer og seks supplanter, der udpeges blandt nuværende eller tidligere overordnede embedsmænd hos de nationale regulerende myndigheder, konkurrencemyndigheder eller andre nationale institutioner eller fællesskabsinstitutioner, som har relevant erfaring inden for energisektoren. Klagenævnet vælger selv sin formand. Klagenævnets afgørelser træffes med kvalificeret flertal på mindst fire ud af de seks medlemmer. Klagenævnet indkaldes efter behov.

2. Klagenævnets medlemmer udnævnes formelt efter en offentlig indkaldelse af interesselikendegivelser af bestyrelsen efter indstilling fra Kommissionen og efter samråd med repræsentantskabet.

3. Klagenævnets medlemmers mandatperiode er fem år. Mandatperioden kan fornyes. Klagenævnets medlemmer træffer afgørelse i fuld uafhængighed. De er ikke bundet af nogen form for instrukser. De må ikke udøve andre funktioner i agenturet, bestyrelsen eller repræsentantskabet. Et medlem af klagenævnet kan ikke afskediges i vedkommendes mandatperiode, medmindre medlemmet er fundet skyldig i en alvorlig forseelse, og bestyrelsen efter høring af repræsentantskabet træffer beslutning herom.

4. Medlemmerne af klagenævnet må ikke deltagte i behandlingen af en klage, hvis de har en personlig interesse i sagen, eller hvis de tidligere har været involveret som repræsentanter for en af sagens parter, eller hvis de har været med til at træffe den beslutning, som klagen vedrører.

5. Mener et medlem af klagenævnet af en af de i stk. 4 omhandlede grunde eller af andre grunde, at et af de øvrige medlemmer ikke bør deltagte i behandlingen af en klage, underretter medlemmet klagenævnet herom. Enhver part i en klagesag kan gøre indsigelse mod et medlem af klagenævnet med henvisning til en hvilken som helst af de i stk. 4 omhandlede grunde, eller hvis medlemmet mistænkes for partiskhed. Der kan ikke gøres indsigelse med henvisning til medlemmernes nationalitet, og en klage kan ikke antages til behandling, hvis klageren efter at have fået kendskab til et forhold, der kan begrunde en indsigelse, har taget processuelle skridt ud over at gøre indsigelse mod sammensætningen af klagenævnet.

6. Klagenævnet træffer uden deltagelse af det berørte medlem beslutning om, hvordan det skal forholde sig i de i stk. 4 og 5 omhandlede tilfælde. Med henblik på denne beslutning erstattes det pågældende medlem i klagenævnet af vedkommendes suppleant. Befinder suppleanten sig i en lignende situation, udpeger formanden en anden blandt suppleanterne.

7. Medlemmerne af klagenævnet forpligter sig til at handle uafhængigt og ud fra almene samfundshensyn. De afgiver med henblik herpå en skriftlig loyalitetsklaering og en skriftlig intereseeklaering, hvori de enten anfører, at de ikke har nogen interesser, der berører deres uafhængighed, eller at de har visse direkte eller indirekte interesser, der kan anses for at berøre deres uafhængighed. Disse eklaereringer offentliggøres hvert år.

Artikel 19

Klager

1. Alle fysiske og juridiske personer, herunder nationale regulerende myndigheder, kan påklage en i artikel 7, 8 eller 9 omhandlet beslutning, som er rettet til den pågældende, eller en beslutning, som, selv om den formelt er rettet til en anden person, er af direkte og personlig interesse for den pågældende.

2. Klagen tillige med grundelsen indgives skriftligt til agenturet senest to måneder efter, at beslutningen er meddelt den pågældende, eller, hvis dette ikke er sket, senest to måneder efter offentliggørelsen af agenturets beslutning. Klagenævnet træffer afgørelse i klagesagen senest to måneder efter klagens indgivelse.

3. En klage indgivet i henhold til stk. 1 har ikke opsættende virkning. Klagenævnet kan dog, hvis det finder det berettiget, suspendere anvendelsen af den påklagede beslutning.

4. Kan klagen antages til behandling, undersøger klagenævnet, om den er velbegrundet. Klagenævnet opfordrer i det omfang, det finder det nødvendigt, parterne i klagesager til at fremsætte deres bemærkninger til klagenævnets egne eller andre parters indlæg i klagesagen inden for nærmere fastsatte tidsfrister. Parterne i klagesager har ret til at fremlægge deres synspunkter mundtligt.

5. Klagenævnet kan i overensstemmelse med denne artikel udøve de beføjelser, der ligger inden for agenturets kompetence, eller hjemvise sagen til agenturets kompetente organ. Sidstnævnte er bundet af klagenævnets afgørelse.

6. Klagenævnet vedtager selv og offentliggør sin forretningsorden.

7. Afgørelser truffet af klagenævnet offentliggøres af agenturet.

Artikel 20

Indbringelse af sager for Retten i Første Instans og Domstolen

1. Der kan anlægges sag ved Retten i Første Instans eller Domstolen i overensstemmelse med traktatens artikel 230 for at gøre indsigelse mod en afgørelse truffet af klagenævnet eller, såfremt der ikke har været adgang til at indbringe sagen for klagenævnet, mod en beslutning truffet af agenturet.

2. Undlader agenturet at træffe en beslutning, kan der anlægges et passivitetssøgsmål ved Retten i Første Instans eller Domstolen i overensstemmelse med traktatens artikel 232.

3. Agenturet træffer de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme den dom, der er afsagt af Retten i Første Instans eller Domstolen.

KAPITEL IV

FINANSIELLE BESTEMMELSER

Artikel 21

Agenturets budget

1. Agenturets indtægter udgøres navnlig af

a) et tilskud fra Fællesskabet opført på Den Europæiske Unions almindelige budget (Kommissionens sektion)

- b) gebyrer til agenturet i henhold til artikel 22
  - c) eventuelle frivillige bidrag fra medlemsstaterne eller de regulerende myndigheder, jf. artikel 13, stk. 8, og
  - d) eventuelle testamentariske gaver, donationer eller andre tilskud, jf. artikel 13, stk. 8.
2. Agenturets udgifter omfatter udgifter til personale, administration, infrastruktur og drift.
3. Agenturets indtægter og udgifter skal balancere.
4. Der udarbejdes for hvert regnskabsår, som altid følger kalenderåret, overslag over agenturets indtægter og udgifter, og overslaget opføres på agenturets budget.

Artikel 22

Gebyrer

1. Der betales gebyrer til agenturet for anmodninger om indrømmelser af undtagelser i henhold til artikel 9, stk. 1.
2. De i stk. 1 omhandlede gebyrer fastsættes af Kommissionen.

Artikel 23

Opstilling af budgettet

1. Senest den 15. februar hvert år udarbejder direktøren et foreløbigt budgetforslag, der omfatter driftsudgifterne og det planlagte arbejdsprogram for det følgende regnskabsår, og fremsender dette foreløbige budgetforslag til bestyrelsen tillige med en foreløbig stillingsfortegnelse. Hvert år udarbejder bestyrelsen på grundlag af direktørens foreløbige budgetforslag et overslag over agenturets indtægter og udgifter i det følgende regnskabsår. Bestyrelsen fremsender dette overslag tillige med et udkast til stillingsfortegnelse til Kommissionen senest den 31. marts. Inden overslaget vedtages, fremsendes det af direktøren udarbejdede budgetforslag til repræsentantskabet, der kan afgive en begrundet udtalelse om forslaget.

2. Det i stk. 1 omhandlede overslag fremsendes af Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet (»budgetmyndigheden«) tillige med det foreløbige forslag til Den Europæiske Unions almindelige budget.

3. På grundlag af overslaget opfører Kommissionen på det foreløbige forslag til Den Europæiske Unions almindelige budget de overslag, den finder nødvendige vedrørende stillingsfortegnelsen og størrelsen af det tilskud, der skal kontreres Den Europæiske Unions almindelige budget i henhold til traktatens artikel 272.

4. Budgetmyndigheden vedtager agenturets stillingsfortegnelse.

5. Agenturets budget udarbejdes af bestyrelsen. Det bliver endeligt, når Den Europæiske Unions almindelige budget er endeligt vedtaget. Det justeres om fornødent i overensstemmelse hermed.

6. Bestyrelsen underretter omgående budgetmyndigheden, hvis den agter at gennemføre et projekt, der kan få betydelige finansielle virkninger for finansieringen af agenturets budget, navnlig et hvert projekt vedrørende fast ejendom som f.eks. leje eller køb af bygninger. Bestyrelsen underretter ligeledes Kommissionen herom. Såfremt en af budgetmyndighedens parter agter at afgive en udtalelse, meddeler den senest to uger efter datoén for underretningen om projektet agenturet, at den har til hensigt at afgive en sådan udtalelse. Hvis budgetmyndigheden ikke reagerer på bestyrelsens underretning, kan agenturet gå videre med det planlagte projekt.

Artikel 24

Gennemførelse af og kontrol med budgettet

1. Direktøren varetager opgaverne som anvisningsberettiget og gennemfører agenturets budget.

2. Senest den 1. marts efter det afsluttede regnskabsår sender agenturets regnskabsfører det foreløbige regnskab ledsaget af beretningen om den budgetmæssige og økonomiske forvaltning i regnskabsåret til Kommissionens regnskabsfører og Revisionsretten. Agenturets regnskabsfører sender desuden beretningen om den budgetmæssige og økonomiske forvaltning til Europa-Parlamentet og Rådet senest den 31. marts det følgende år. Kommissionens regnskabsfører konsoliderer institutionernes og de centrale organers foreløbige regnskaber i overensstemmelse med artikel 128 i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget (¹) (anførordningen).

3. Senest den 31. marts efter det afsluttede regnskabsår sender Kommissionens regnskabsfører agenturets foreløbige regnskab ledsaget af beretningen om den budgetmæssige og økonomiske forvaltning i regnskabsåret til Revisionsretten. Beretningen om den budgetmæssige og økonomiske forvaltning i regnskabsåret sendes desuden til Europa-Parlamentet og Rådet.

4. Efter at have modtaget Revisionsrettenes bemærkninger om agenturets foreløbige regnskab i overensstemmelse med artikel 129 i finansforordningen udarbejder direktøren på eget ansvar agenturets endelige regnskab og sender det til bestyrelsen til udtalelse.

5. Bestyrelsen afgiver udtalelse om agenturets endelige regnskab.

6. Senest den 1. juli efter det afsluttede regnskabsår fremsender direktøren det endelige regnskab ledsaget af bestyrelsens udtalelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Kommissionen og Revisionsretten.

7. Det endelige regnskab offentliggøres.

(¹) EFT L 248 af 16.9.2002, s. 1.

8. Senest den 15. oktober sender direktøren sit svar på Revisionsrettsens bemærkninger. Han sender desuden en kopi af dette svar til bestyrelsen og Kommissionen.

9. På Europa-Parlamentets anmodning forelægger direktøren det i overensstemmelse med artikel 146, stk. 3, i finansforordningen alle de oplysninger, der er nødvendige for, at dischargeproceduren vedrørende det pågældende regnskabsår kan forløbe tilfredsstillende.

10. Efter henstilling fra Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal, meddeler Europa-Parlamentet senest den 15. maj i år n + 2 direktøren discharge for gennemførelsen af budgettet for regnskabsåret n.

Artikel 25

Finansielle bestemmelser

De for agenturet gældende finansielle bestemmelser udarbejdes af bestyrelsen efter høring af Kommissionen. Disse bestemmelser kan afvige fra forordning (EF, Euratom) nr. 2343/2002, hvis specifikke operationelle behov i forbindelse med agenturets virksomhed gør det nødvendigt, og kun med Kommissionens forudgående samtykke.

Artikel 26

Forholdsregler mod svig

1. Med henblik på bekämpelse af svig, bestikkelse og anden ulovlig aktivitet finder bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/1999 af 25. maj 1999 om undersøgelser, der foretages af Det Europæiske Kontor for Bekämpelse af Svik (OLAF)⁽¹⁾, ubegrænset anvendelse på agenturet.

2. Agenturet træder den interinstitutionelle aftale af 25. maj 1999 mellem Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber om de interne undersøgelser, der foretages af Det europæiske Kontor for Bekämpelse af Svik⁽²⁾ (OLAF), og vedtager omgående de nødvendige bestemmelser, som gælder for alle agenturets ansatte.

3. Det fastsættes udtrykkeligt i finansieringsafgørelserne og de dertil knyttede gennemførelsesaftaler og -instrumenter, at Revisionsretten og OLAF om nødvendigt kan foretage kontrol på stedet hos modtagerne af midler udbetalt af agenturet og hos det personale, der er ansvarligt for tildelingen af disse midler.

KAPITEL V

GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 27

Privilegier og immuniteter

Protokollen vedrørende De Europæiske Fællesskabers privilegier og immuniteter gælder for agenturet.

Artikel 28

Personale

1. Vedtægten og ansættelsesvilkårene og de regler, som De Europæiske Fællesskabers institutioner sammen har vedtaget om anvendelsen af denne vedtægt og disse ansættelsesvilkår, finder anvendelse på agenturets personale, herunder dets direktør.

2. Bestyrelsen vedtager efter aftale med Kommissionen de nødvendige gennemførelsbestemmelser i overensstemmelse med artikel 110 i vedtægten.

3. Agenturet udover over for personalet de beføjelser, som i henhold til vedtægten er overdraget til ansættelsesmyndigheden, og de beføjelser, som er overdraget til den myndighed, der i henhold til ansættelsesvilkårene har kompetence til at indgå ansættelseskontrakter.

4. Bestyrelsen kan vedtage bestemmelser, der gør det muligt at ansætte nationale eksperter, som medlemsstaterne udsender til agenturet.

Artikel 29

Agenturets ansvar

1. Hvad angår ansvar uden for kontraktforhold, erstatter agenturet i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsatninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, skader forvoldt af agenturet eller af dets ansatte som led i udøvelsen af deres hverv. Domstolen har kompetence til at afgøre enhver tvist vedrørende erstatning for sådanne skader.

2. De ansattes personlige økonomiske og disciplinære ansvar over for agenturet bestemmes efter de for agenturets ansatte gældende relevante regler.

Artikel 30

Aktindsigt

1. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1049/2001 af 30. maj 2001 om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter⁽³⁾ gælder for de dokumenter, som beror hos agenturet.

2. Bestyrelsen vedtager senest den 3. marts 2010 nærmere bestemmelser vedrørende anvendelsen af forordning (EF) nr. 1049/2001.

3. De afgørelser, agenturet træffer i henhold til artikel 8 i forordning (EF) nr. 1049/2001, kan indklages for ombudsmanden eller indbringes for Domstolen på de betingelser, som er fastsæt i henholdsvis artikel 195 og 230 i traktaten.

(1) EFT L 136 af 31.5.1999, s. 1.

(2) EFT L 136 af 31.5.1999, s. 15.

(3) EFT L 145 af 31.5.2001, s. 43.

Artikel 31**Tredjelandes deltagelse**

1. Agenturet er åbent for deltagelse af tredjelande, som har indgået aftaler med Fællesskabet, der indebærer, at de har indført og anvender fællesskabsretten vedrørende energi og, hvis det er relevant, vedrørende miljø og konkurrence.

2. I de relevante bestemmelser i disse aftaler fastsættes arten og omfanget og de proceduremæssige aspekter af disse landes deltagelse i agenturets arbejde, herunder bestemmelser om finansielle bidrag og personale.

Artikel 32**Udvalg**

1. Kommissionen bistås af et udvalg.

2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Artikel 33**Sprogordninger**

1. Bestemmelserne i Rådets forordning nr. 1 af 15. april 1958 om den ordning, der skal gælde for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab på det sproglige område (⁽¹⁾) finder anvendelse på agenturet.

2. Bestyrelsen træffer beslutning om agenturets interne sprogordninger.

3. De oversættelsesopgaver, der er påkrævet i forbindelse med agenturets virksomhed, udføres af Oversættelsescentret for Den Europæiske Unions Organer.

Denne forordning er bindende i alle enkelheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juli 2009.

På Europa-Parlamentets vegne
H.-G. PÖTTERING
Formand

På Rådets vegne
E. ERLANDSSON
Formand

(¹) EFT 17 af 6.10.1958, s. 385.

KAPITEL VI**AFSLUTTENDE BESTEMMELSER****Artikel 34****Evaluering**

1. Kommissionen foretager med bistand fra en uafhængig ekstern ekspert en evaluering af agenturets virksomhed. Denne evaluering omfatter agenturets resultater og arbejdsmetoder sammenholdt med dets mål, mandat og opgaver, således som de er defineret i denne forordning og i agenturets årlige arbejdssprogrammer. Evalueringen skal bygge på en bred hørning i overensstemmelse med artikel 10.

2. Kommissionen forelægger den i stk. 1 omhandlede evaluering for repræsentantskabet. Repræsentantskabet fremsætter henstiller vedrørende ændringer af denne forordning, agenturet og dets arbejdsmetoder til Kommissionen, som dernæst kan fremsætte disse henstiller til Europa-Parlamentet og Rådet sammen med sin egen holdning og eventuelle relevante forslag.

3. Kommissionen forelægger den første evaluering for Europa-Parlamentet og Rådet inden for tre år efter den første direktørs tiltræden. Derefter forelægger Kommissionen en evaluering mindst hvert fjerde år.

Artikel 35**Ikrafttræden og overgangsforanstaltninger**

1. Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

2. Artikel 5-11 finder først anvendelse fra den 3. marts 2011.

14.8.2009

DA

Den Europæiske Unions Tidende

L 211/15

6

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 714/2009

af 13. juli 2009

om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling og om opfævelse af forordning (EF) nr. 1228/2003

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR — under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 95, under henvisning til forslag fra Kommissionen, under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾, under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾, efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og ud fra følgende betragtninger:

- (1) Formålet med det indre marked for elektricitet, som siden 1999 gradvis har taget form, er at stille reelle valgmuligheder til rådighed for alle forbrugere i Fællesskabet, privatpersoner som erhvervsdrivende, åbne nye forretningsmuligheder og fremme handelen over grænserne, så der kan opnås effektiviseringsgevinster, konkurrencedygtige priser, højere servicestandarder, og at bidrage til øget forsyningssikkerhed og bæredygtighed.
- (2) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet ⁽⁴⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling ⁽⁵⁾ har bidraget væsentligt til skabelsen af et sådant indre marked for elektricitet.
- (3) På nuværende tidspunkt er der dog hindringer for salget af elektricitet på lige vilkår og uden diskrimination eller ugunstige betingelser i Fællesskabet. Navnlig kan endnu ikke alle medlemsstaterne sikre ikke-diskriminerende netadgang og myndighedstilsyn på samme effektive niveau, ligesom der stadig findes isolerede markeder.
- (4) Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 »En energipolitik for Europa« fremhævede, hvor vigtigt det er at fuldføre det indre marked for elektricitet og skabe lige vilkår for alle elektricitetsvirksomheder i Fællesskabet. Kommissionens meddelelser af 10. januar 2007 »Udsigterne for det indre gas- og elmarked« og »Undersøgelse i henhold til artikel 17 i forordning (EF) nr. 1/2003 af den europæiske gas- og elsektor (endelig rapport)« viste, at de nuværende regler og foranstaltninger hverken skaber de fornødne rammer eller sikrer etablering af sammenkoblingskapacitet, således at målet om et velfungerende, effektivt og åbent indre marked kan opfyldes.
- (5) Uover en effektiv gennemførelse af de nuværende retlige rammer, bør de retlige rammer for det indre marked for elektricitet, der findes i forordning (EF) nr. 1228/2003, tilpasses i tråd med disse meddelelser.
- (6) Navnlig kræves der øget samarbejde og samordning mellem transmissionssystemoperatørerne, så der etableres netregler for tilvejebringelse og

forvaltning af effektiv og gennemsigtig adgang til transmissionsnet på tværs af grænserne, og sikres en samordnet og tilstrækkelig fremsynet planlægning og holdbar teknisk udvikling af transmissionssystemet i Fællesskabet, herunder etablering af sammenkoblingskapacitet, under behørig hensyntagen til miljøet. Netreglerne bør være i tråd med de overordnede retningslinjer, som efter deres beskaffenhed er ikke-bindende (»overordnede retningslinjer«), og som er opstillet af Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 713/2009 af 13. juli 2009 om oprettelse af et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder⁽⁶⁾ (»agenturet«). Agenturet bør deltage i det gennemsyn, der på grundlag af faktiske omstændigheder foretages af udkastet til netregler, herunder disses overholdelse af de overordnede retningslinjer, og det bør have mulighed for at indstille dem til vedtagelse af Kommissionen. Agenturet bør også vurdere foreslæde ændringer af netreglerne, og det bør kunne indstille dem til vedtagelse af Kommissionen. Transmissionssystemoperatørerne bør drive deres net i overensstemmelse med disse netregler.

- (7) Der bør oprettes et europæisk net af transmissionssystemoperatører for elektricitet (»ENTSO for elektricitet«) til sikring af, at elektricitetstransmissionsnettet forvaltes optimalt, og der åbnes mulighed for elektricitetshandel og elektricitetsforsyning på tværs af grænserne i Fællesskabet. ENTSO for elektricitets opgaver bør løses i overensstemmelse med Fællesskabets konkurrenceregler, som fortsat vil være gældende for beslutninger, der træffes af ENTSO for elektricitet. ENTSO for elektricitets opgaver bør være veldefinerede, og dets arbejdsmetode bør sikre, at det arbejder effektivt, gennemsigtigt og er repræsentativt. Netregler, der udarbejdes af ENTSO for elektricitet, har ikke til formål at erstatte de nødvendige nationale netregler for spørgsmål, der ikke vedrører grænseoverskridende netspørgsmål. Da der kan sikres hurtigere fremskridt ved en regional tilgang, bør transmissionssystemoperatørerne oprette regionale strukturer inden for rammerne af den overordnede samarbejdsstruktur og samtidig sikre, at resultaterne på regionalt plan er forenelige med netregler og ikke-bindende tiårige europæiske netudviklingsplaner. Medlemsstaterne bør fremme samarbejde og overvåge nettets effektivitet på regionalt plan. Det regionale samarbejde bør være forenligt med indførelsen af et konkurrencedygtigt og effektivt indre marked for elektricitet.
- (8) Alle markedsdeltagere har interesse i det arbejde, som ENTSO for elektricitet forventes at udføre. En effektiv høringsproces er derfor af væsentlig betydning, og allerede bestående strukturer, der er oprettet for at fremme og strømline høringsprocessen, såsom Union for the Coordination of Transmission of Electricity, nationale reguleringsmyndigheder eller agenturet, bør spille en vigtig rolle.
- (9) For at sikre en større gennemsigtighed omkring elektricitetstransmissionsnettet i Fællesskabet bør ENTSO for elektricitet udarbejde, offentliggøre og regelmæssigt ajourføre en ikke-bindende tiårig europæisk netudviklingsplan (»europæisk netudviklingsplan«). Gennemførlige elektricitetstransmissionsnet og nødvendige regionale samkøringslinjer, der er relevante fra et kommersielt eller forsyningssikkerhedsmæssigt synspunkt, bør medtages i denne netudviklingsplan.
- (10) I denne forordning fastsættes grundprincipperne for tarifering og kapacitetsfordeling, og samtidig skabes der mulighed for at vedtage retningslinjer, der fastlægger de relevante principper og metoder i nærmere enkelheder, så der kan ske en hurtig tilpasning til ændrede vilkår.
- (11) På et åbent, konkurrencepræget marked bør transmissionssystemoperatørerne have kompensation for omkostninger ved at huse grænseoverskridende elektricitetsstrømme i deres net af de transmissionssystemoperatører, hvorfra de grænseoverskridende strømme

kommer, og de systemer, hvor de pågældende strømme ender.

- (12) Når de nationale nettariffer fastsættes, skal der tages hensyn til de udbetalinger og indtægter, der skyldes kompensationer mellem transmissionssystemoperatørerne.
- (13) Det konkrete beløb, som skal betales for systemadgang på tværs af grænserne, kan variere betydeligt afhængigt af de involverede transmissionssystemoperatører, og fordi tariferingssystemernes opbygning i medlemsstaterne er forskellig. En vis harmonisering er derfor nødvendig for at undgå forvridning af samhandelen.
- (14) Et passende system med langsigtede lokaliseringsfremmende signaler vil være nødvendigt og bør baseres på det princip, at niveauet for netadgangsafgifter i princippet skal afspejle balancen mellem produktion og forbrug i det pågældende område på grundlag af en differentiering af netadgangsafgifterne for producenterne og/eller forbrugerne.
- (15) Det vil ikke være hensigtsmæssigt at benytte afstandsbestemte tariffer eller, forudsat der er indført relevante lokaliseringsfremmende signaler, en særlig tarif, der kun skal betales af eksportørerne eller importørerne, ud over den generelle afgift for adgang til det nationale netværk.
- (16) Hvis konkurrencen på det indre marked for elektricitet skal fungere effektivt, er det nødvendigt, at tarifferne for markedsadgang inklusive samkøringslinjerne i transmissionssystemet anvendes på gennemsigtig måde og uden forskelsbehandling. Den disponibele kapacitet på disse linjer bør være den størst mulige, som er forenelig med standarderne for sikker netdrift.
- (17) Det er vigtigt at undgå, at afvigende standarder for sikkerhed, funktion og planlægning anvendt af transmissionssystemoperatører i medlemsstaterne fører til konkurrenceforvridning. Desuden bør ledig overførselskapacitet og sikkerheds-, planlægnings- og driftsstandarder, som berører den, kunne overskues af markedsdeltagerne.
- (18) Det fremgår af den markedsovervågning, som de nationale regulerende myndigheder og Kommissionen har foretaget i de senere år, at de nuværende gennemsigtighedskrav og regler om infrastrukturadgang ikke er tilstrækkelige til at sikre et egentligt velfungerende, åbent og effektivt indre marked for elektricitet.
- (19) Lige adgang til information om systemets aktuelle fysiske kapacitet og effektivitet er en forudsætning for, at alle markedsdeltagerne kan vurdere den generelle efterspørgsels- og udbudssituation og afdække årsagerne til bevægelser i engrosprisen. Heri indgår mere nøjagtig information om elektricitetsproduktion, -udbud og -efterspørgsel, herunder prognoser, netkapacitet og kapacitet på samkøringslinjerne, strømme og vedligeholdelse samt balance- og reservekapacitet.
- (20) Øget tillid til markedet forudsætter, at markedsdeltagerne kan være sikre på, at misbrug kan straffes med sanktioner, som er effektive, står i et rimeligt forhold til misbruget og har afskrækkende virkning. De kompetente myndigheder bør gives beføjelser til effektivt at efterforske påstande om markedsmisbrug. Derfor er det nødvendigt for de kompetente myndigheder at have adgang til data, der rummer oplysninger om forsyningsvirksomhedernes forretningsbeslutninger. På elektricitetsmarkedet træffes mange relevante afgørelser af producenterne, som bør holde oplysninger i forbindelse hermed til rådighed og lettilgængelige for de kompetente myndigheder i et nærmere bestemt tidsrum. De kompetente myndigheder bør endvidere regelmæssigt overvåge transmissionssystemoperatørernes overholdelse af reglerne. Små producenter, der ikke har nogen reel mulighed for at forvride markedet, bør undtages fra denne pligt.
- (21) Der bør være regler for anvendelsen af indtægter, der skyldes procedurer for håndtering af

kapacitetsbegrænsninger, medmindre samkøringslinjens særlige art berettiger en undtagelse fra disse regler.

(22) Håndteringen af kapacitetsproblemer bør give transmissionssystemoperatørerne og markedsdeltagerne de rigtige økonomiske signaler og bør være baseret på markedsmekanismerne.

(23) Investeringer i store nye infrastrukturer bør fremmes kraftigt, samtidig med at der sikres et fuldt funktionsdygtigt indre marked for elektricitet. For at øge den positive effekt, som undtagne jævnstrømsforbindelser kan få for konkurrencen og forsyningssikkerheden, bør der ske en afprøvning af markedsinteressen i projektplanlægningsfasen og vedtages regler om håndtering af kapacitetsbegrænsninger. Hvis jævnstrømsforbindelserne findes på mere end én medlemsstats territorium, bør agenturet som en sidste udvej behandle undtagelsesanmodningen for i højere grad at tage hensyn til konsekvenserne heraf på tværs af grænserne og for at lette den administrative behandling heraf. I betragtning af den usædvanlige risikoprofil ved opførelsen af sådanne store undtagne infrastrukturprojekter bør virksomheder med forsynings- og produktionsinteresser midlertidigt kunne undtages fra at anvende adskillelsesreglerne fuldt ud, når det drejer sig om sådanne projekter. Undtagelser, der er indrømmet i henhold til forordning (EF) nr. 1228/2003, videreføres indtil den planlagte udløbsdato i beslutningen om undtagelse.

(24) For at sikre, at det indre marked for elektricitet fungerer gnidningsløst, bør der indføres procedurer, som gør det muligt for Kommissionen at træffe afgørelser og fastlægge retningslinjer om bl.a. tarifering og kapacitetsfordeling, og som samtidig sikrer, at medlemsstaternes regulerende myndigheder inddrages i denne proces i givet fald via deres europæiske sammenslutning. Regulerende myndigheder har sammen med andre relevante myndigheder i medlemsstaterne en vigtig rolle at spille ved at bidrage til, at det indre marked for elektricitet er velfungerende.

(25) De nationale regulerende myndigheder bør sørge for, at denne forordnings bestemmelser og de retningslinjer, som vedtages i medfør af den, overholdes.

(26) Medlemsstaterne og de kompetente nationale myndigheder bør forpligtes til at fremsende relevante oplysninger til Kommissionen. Kommissionen bør behandle disse oplysninger fortroligt. Kommissionen bør desuden, hvis det er nødvendigt, kunne indhente de relevante oplysninger direkte hos de pågældende virksomheder, så længe de kompetente nationale myndigheder orienteres.

(27) Medlemsstaterne bør fastsætte, hvilke sanktioner der skal anvendes ved overtrædelse af denne forordning, og sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsernes grovhed og have afskrækende virkning.

(28) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af denne forordning bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsесbeføjelser, der tillægges Kommissionen⁽⁷⁾.

(29) Kommissionen bør navnlig tillægges beføjelser til at fastsætte eller vedtage de retningslinjer, der er nødvendige for at tilvejebringe det mindstmulige af harmonisering, som er nødvendigt for at nå målene med denne forordning. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den med nye ikke-væsentlige bestemmelser, skal foranstaltningerne vedtages efter forskritsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.

(30) Målet for denne forordning, nemlig at indføre harmoniserede regler for

grænseoverskridende elektricitetsudveksling, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, og kan derfor bedre nås på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. samme artikel, går denne forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

- (31) I betragtning af omfanget af de ændringer, der foretages i forordning (EF) nr. 1228/2003, bør de pågældende bestemmelser af hensyn til klarheden og overskueligheden omarbejdes ved at samle dem i en ny forordning —

UDSTEDT FØLGENTE FORORDNING:

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

Denne forordning har til formål at:

- fastsætte fair regler for den grænseoverskridende handel med elektricitet, for dermed at øge konkurrencen på det indre marked for elektricitet under hensyntagen til de nationale og regionale markeders særlige kendetegn. Dette indebærer indførelsen af en kompensationsordning for grænseoverskridende strømme af elektricitet og opstilling af harmoniserede principper for transmissionsafgifter på tværs af grænserne og for fordeling af ledig kapacitet på samkøringslinjerne mellem de nationale transmissionssystemer
- fremme udviklingen af et funktionsdygtigt og gennemsigtigt engromarked med et højt forsyningssikkerhedsniveau for elektricitet. Den indeholder mekanismer til harmonisering af disse regler for grænseoverskridende elektricitetsudveksling.

Artikel 2

Definitioner

1. Definitionerne i artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet⁽⁸⁾ gælder også for denne forordning med undtagelse af definitionen af »samkøringslinje«, der erstattes med følgende:

— »samkøringslinje«: transmissionslinje, som krydser eller spænder over en grænse mellem medlemsstater, og som forbinder medlemsstaternes nationale transmissionssystemer.

2. I denne forordning forstås ved:

- »regulerende myndigheder«: de regulerende myndigheder, der er omhandlet i artikel 35, stk. 1, i direktiv 2009/72/EF
- »grænseoverskridende strøm«: en fysisk strøm af elektricitet i en medlemsstats transmissionsnet forårsaget af indvirkning fra aktivitet hos producenter og/eller forbrugere uden for den pågældende medlemsstat på dennes transmissionsnet
- »kapacitetsbegrensninger«: en situation, hvor en samkøringslinje, der forbinder nationale transmissionsnet, på grund af kapacitetsmangel i samkøringslinjerne og/eller de pågældende nationale transmissionssystemer ikke har kapacitet til at overføre alle de fysiske strømme, som den internationale handel, der ønskes af markedsdeltagere, fører med sig
- »anmeldt eksport«: afsendelse af elektricitet fra én medlemsstat med en underliggende aftale om, at der samtidig finder en tilsvarende anvendelse (»anmeldt import«) af elektricitet sted i en anden medlemsstat eller et tredjeland

- e) »anmeldt transit«: tilfælde, hvor der forekommer »anmeldt eksport« af elektricitet, og hvor den vej, der er udpeget til transaktionen, involverer et land, hvor der hverken vil finde afsendelse eller samtidig tilsvarende anvendelse af elektriciteten sted
- f) »anmeldt import«: anvendelse af elektricitet i en medlemsstat eller et tredjeland samtidig med afsendelse af elektricitet (»anmeldt eksport«) i en anden medlemsstat
- g) »ny samkøringslinje«: samkøringslinje, som ikke er etableret senest den 4. august 2003.

Udelukkende med henblik på den i artikel 13 omhandlede kompensationsordning mellem transmissionssystemoperatørerne, betragtes, såfremt to eller flere medlemsstaters transmissionsnet helt eller delvis indgår i én enkel kontrolblok, kontrolblokken som helhed udelukkende som en del af transmissionsnettet i en af de pågældende medlemsstater for at undgå, at strømme inden for kontrolblokke betragtes som grænseoverskridende strømme, jf. første afsnit, litra b), i dette stykke, og giver anledning til udbetaling af kompensation efter artikel 13. De pågældende regulerende myndigheder i de pågældende medlemsstater kan træffe afgørelse om, i hvilken af de pågældende medlemsstater kontrolblokken som helhed skal betragtes som en del af transmissionsnettet.

Artikel 3

Certificering af transmissionssystemoperatører

1. Har Kommissionen modtaget en underretning om certificering af en transmissionssystemoperatør i henhold til artikel 10, stk. 6, i direktiv 2009/72/EU, behandler den underretningen straks ved modtagelsen. Senest to måneder efter den dag, hvor en sådan underretning modtages, afgiver Kommissionen udtalelse til den relevante nationale regulerende myndighed om underretningens overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, eller artikel 11, og artikel 9 i direktiv 2009/72/EU.

I forbindelse med udarbejdelsen af den i første afsnit nævnte udtalelse kan Kommissionen anmode agenturet om en udtalelse om den nationale regulerende myndigheds afgørelse. I så fald forlænges den i første afsnit nævnte periode på to måneder med to måneder.

Hvis der ikke inden for den i første og andet afsnit nævnte periode foreligger en udtalelse fra Kommissionen, anses Kommissionen for ikke at rejse indvendinger mod den regulerende myndigheds afgørelse.

2. Senest to måneder efter at have modtaget en udtalelse fra Kommissionen vedtager den nationale regulerende myndighed sin endelige afgørelse om certificering af transmissionssystemoperatøren, idet den tager størst muligt hensyn til denne udtalelse. Den regulerende myndigheds afgørelse og Kommissionens udtalelse offentliggøres sammen.

3. De regulerende myndigheder og/eller Kommissionen kan fra transmissionssystemoperatører og/eller virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, når som helst under proceduren udbede sig enhver oplysning, der er relevant for varetagelsen af deres opgaver i medfør af denne artikel.

4. De regulerende myndigheder og Kommissionen behandler forretningsmæssigt følsomme oplysninger fortroligt.

5. Kommissionen kan vedtage retningslinjer med nærmere procedureregler for anvendelsen af stk. 1 og 2. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

6. Hvis Kommissionen har modtaget en underretning om certificering af en

transmissionssystemoperator i henhold til artikel 9, stk. 10, i direktiv 2009/72/EU, træffer den en afgørelse vedrørende certificering. Den regulerende myndighed efterkommer Kommissionens afgørelse.

Artikel 4

Det europæiske net af elektricitetstransmissionssystemoperatorer

Alle transmissionssystemoperatorer samarbejder på fællesskabsplan gennem ENTSO for elektricitet for at fremme gennemførelsen af et velfungerende indre marked for elektricitet og grænseoverskridende handel og sikre optimal forvaltning, samordnet drift og holdbar teknisk udvikling af det europæiske elektricitetstransmissionsnet.

Artikel 5

Oprettelse af ENTSO for elektricitet

1. Elektricitetstransmissionssystemoperatorerne forelægger senest den 3. marts 2011 Kommissionen og agenturet et udkast til vedtægter for det kommende ENTSO for elektricitet, en liste over dets medlemmer og et udkast til dets forretningsorden, herunder proceduren for høring af andre interesserter.
2. Senest to måneder efter dagen for modtagelsen forelægger agenturet efter formelt at have hørt de organisationer, der repræsenterer alle interesserter, navnlig systembrugere og herunder kunder, Kommissionen en udtalelse om vedtægtsudkastet, medlemslisten og forretningsordensudkastet.
3. Kommissionen afgiver udtalelse om vedtægtsudkastet, medlemslisten og forretningsordensudkastet under hensyntagen til agenturets udtalelse i henhold til stk. 2 og senest tre måneder efter dagen for modtagelsen af agenturets udtalelse.
4. Senest tre måneder efter dagen for modtagelsen af Kommissionens udtalelse opretter transmissionssystemoperatorerne ENTSO for elektricitet og vedtager og offentliggør dets vedtægter og forretningsorden.

Artikel 6

Etablering af netregler

1. Kommissionen fastlægger efter høring af agenturet ENTSO for elektricitet og de øvrige relevante interesserter en årlig prioritetsliste over de områder, der er anført i artikel 8, stk. 6, og som skal medtages i udviklingen af netregler.
2. Kommissionen anmoder agenturet om inden for et rimeligt tidsrum på højst seks måneder at forelægge den ikke-bindende overordnede retningslinjer (»overordnede retningslinjer«) med klare og objektive principper i overensstemmelse med artikel 8, stk. 7, for udviklingen af netregler vedrørende de områder, der er identificeret på prioritetslisten. Alle overordnede retningslinjer skal bidrage til ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked. Kommissionen kan på grundlag fra agenturet forlænge dette tidsrum.
3. Agenturet hører formelt ENTSO for elektricitet og andre relevante interesserter om de overordnede retningslinjer i en periode på mindst to måneder på en åben og gennemsigtig måde.
4. Hvis Kommissionen finder, at de overordnede retningslinjer ikke bidrager til ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked, kan den anmode agenturet om at revidere de overordnede retningslinjer inden for et rimeligt tidsrum og genforelægge dem

for Kommissionen.

5. Hvis agenturet ikke forelægger eller genforelægger de overordnede retningslinjer inden for det tidsrum, som Kommissionen har fastsat i henhold til stk. 2 eller 4, udarbejder Kommissionen de pågældende overordnede retningslinjer.

6. Kommissionen anmoder ENTSO for elektricitet om at forelægge netregler, der er i tråd med de relevante overordnede retningslinjer, for agenturet inden for et rimeligt tidsrum på højst 12 måneder.

7. Inden for en periode på tre måneder efter dagen for modtagelsen af netreglerne, hvor agenturet kan gennemføre en formel høring af de relevante interesserter, forelægger agenturet ENTSO for elektricitet en begrundet udtalelse om netreglerne.

8. ENTSO for elektricitet kan ændre netreglerne i lyset af agenturets udtalelse og genforelægge dem for agenturet.

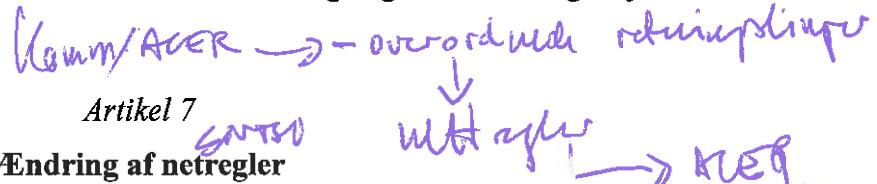
9. Når agenturet er overbevist om, at netreglerne er i tråd med de relevante overordnede retningslinjer, forelægger agenturet netreglerne for Kommissionen og kan henstille, at de vedtages inden for et rimeligt tidsrum. Hvis Kommissionen ikke vedtager reglerne, angiver den årsagerne hertil.

10. Hvis ENTSO for elektricitet ikke har udviklet netregler inden for det tidsrum, Kommissionen har fastsat i henhold til stk. 6, kan Kommissionen anmode agenturet om at udarbejde et udkast til netregler på grundlag af de relevante overordnede retningslinjer. Agenturet kan indlede en yderligere høring i forbindelse med udarbejdelsen af et udkast til netregler i medfør af nærværende stykke. Agenturet forelægger et udkast til netregler, der er udarbejdet i henhold til dette stykke, for Kommissionen og kan henstille, at det vedtages.

11. Kommissionen kan, hvis ENTSO for elektricitet eller agenturet ikke har udviklet netregler eller ikke har udarbejdet et udkast til netregler som omhandlet i stk. 10 i denne artikel, på eget initiativ eller efter henstilling fra agenturet i henhold til stk. 9 i denne artikel vedtage et eller flere sæt netregler på de områder, der er nævnt i artikel 8, stk. 6.

Når Kommissionen foreslår at vedtage netregler på eget initiativ, hører den agenturet, ENTSO for elektricitet og alle relevante interesserter om udkastet til netregler i et tidsrum på mindst to måneder. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

12. Denne artikel berører ikke Kommissionens ret til at vedtage og ændre retningslinjerne som fastlagt i artikel 18.

1. Udkast til ændringer af alle netregler, der er vedtaget i henhold til artikel 6, kan forelægges for agenturet af personer, som vil kunne have en interesse i disse netregler, herunder ENTSO for elektricitet, transmissionssystemoperatører, systembrugere og forbrugere. Agenturet kan også foreslå ændringer på eget initiativ.

2. Agenturet hører alle interesserter i overensstemmelse med artikel 10 i forordning (EF) nr. 713/2009. På baggrund af denne proces kan agenturet fremlægge begrundede forslag til ændringer for Kommissionen ledsaget af en redegørelse for sådanne forslags sammenhæng med målene for netreglerne i artikel 6, stk. 2.

3. Kommissionen kan under hensyn til agenturets forslag vedtage ændringer af alle netregler,

der er vedtaget i henhold til artikel 6. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriffsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

4. Behandlingen af forslag til ændringer som led i proceduren i artikel 23, stk. 2, er begrænset til de aspekter, der vedrører den foreslæde ændring. Disse foreslæde ændringer foregriber ikke andre ændringer, som Kommissionen måtte foreslå.

Artikel 8

Opgaver for ENTSO for elektricitet

1. ENTSO for elektricitet udarbejder netregler på de i denne artikels stk. 6 nævnte områder på anmodning af Kommissionen i overensstemmelse med artikel 6, stk. 6.

2. ENTSO for elektricitet kan udarbejde netregler på de i stk. 6 nævnte områder med henblik på at nå de i artikel 4 fastsatte mål; disse netregler vedrører ikke områder, der er omfattet af en anmodning fra Kommissionen. Disse netregler forelægges for agenturet med henblik på en udtalelse. ENTSO for elektricitet tager behørigt hensyn til denne udtalelse.

3. ENTSO for elektricitet vedtager:

- a) fælles redskaber til driften af nettet for at sikre koordinering af nettets drift under normale forhold og i beredskabssituationer, herunder en fælles klassificeringsskala for forstyrrelser, og forskningsplaner
- b) en ikke-bindende tiårig europæisk netudviklingsplan (»europæisk netudviklingsplan«) hvert andet år, herunder en europæisk prognose for produktionens tilstrækkelighed
- c) henstillinger om koordineringen af teknisk samarbejde mellem transmissionssystemoperatører i Fællesskabet og i tredjelande
- d) et årligt arbejdsprogram
- e) en årsrapport
- f) årlige sommer- og vinterprognoser for produktionens tilstrækkelighed.

4. Den europæiske prognose for produktionens tilstrækkelighed, jf. stk. 3, litra b), skal dække elektricitetssystemets samlede evne til at efterkomme den nuværende og forventede efterspørgsel efter elektricitet i den næste femårsperiode samt i perioden mellem fem og 15 år fra datoen for denne prognose. Den europæiske prognose for produktionens tilstrækkelighed skal bygge på de nationale prognoser for produktionens tilstrækkelighed, der er udarbejdet af hver enkelt transmissionssystemoperatør.

5. Det årlige arbejdsprogram, jf. stk. 3, litra d), indeholder en liste over og beskrivelse af de netregler, der skal udarbejdes, og en plan for samordning af netdriften og af den forsknings- og udviklingsindsats, der skal gennemføres i det pågældende år, samt en vejledende tidsplan.

6. Netreglerne, jf. stk. 1 og 2, dækker følgende områder, idet der om nødvendigt tages hensyn til særlige regionale forhold:

- a) regler om netsikkerhed og pålidelighed, herunder regler for den tekniske transmissionsreservekapacitet af hensyn til den operative netsikkerhed
- b) regler om nettilslutning
- c) regler for tredjepartsadgang
- d) regler om dataudveksling og afregning
- e) regler om interoperabilitet

- f) driftsprocedurer i beredskabssituitioner
- g) regler om kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrensninger
- h) regler om handel i forbindelse med teknisk og operativ levering af netadgangstjenester og systembalancering
- i) regler om gennemsigtighed
- j) regler om balancering, herunder netrelaterede regler om reservestrøm
- k) regler om harmoniserede transmissionstarifstrukturer, herunder regler om lokalitetsbestemte prissignaler og indbyrdes kompensation mellem transmissionssystemoperatører, og
- l) energieffektivitet i forbindelse med elektricitetsnet.

7. Netreglerne udvikles for grænseoverskridende netspørgsmål og spørgsmål om markedsintegration og berører ikke medlemsstaternes ret til at udarbejde nationale netregler for spørgsmål, der ikke berører grænseoverskridende handel.

8. ENTSO for elektricitet overvåger og analyserer gennemførelsen af de netregler og retningslinjer, som Kommissionen vedtager i overensstemmelse med artikel 6, stk. 11, og deres virkning på harmoniseringen af gældende regler, der tager sigte på at lette markedsintegrationen. ENTSO for elektricitet aflægger rapport til agenturet om resultaterne og redegør for resultaterne af analysen i årsberetningen, jf. stk. 3, litra e), i denne artikel.

9. ENTSO for elektricitet stiller alle de oplysninger til rådighed, som agenturet har brug for til varetagelsen af sine opgaver i henhold til artikel 9, stk. 1.

10. ENTSO for elektricitet vedtager og offentliggør en europæisk netudviklingsplan hvert andet år. Den europæiske netudviklingsplan omfatter modellering af det integrerede net, udvikling af scenarier, en europæisk prognose om produktionens tilstrækkelighed og en vurdering af systemets elasticitet.

Den europæiske netudviklingsplan skal navnlig:

- a) bygge på nationale investeringsplaner, der tager hensyn til regionale investeringsplaner, jf. artikel 12, stk. 1, og, hvor det er relevant, fællesskabsaspekter ved planlægningen af nettet, herunder retningslinjerne for de transeuropæiske net på energiområdet i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 1364/2006/EF⁽⁹⁾
- b) med hensyn til grænseoverskridende samkøringslinjer også bygge på de rimelige behov, som forskellige systembrugere kan have, og integrere langfristede forpligtelser fra investorer som omhandlet i artikel 8 og artikel 13 og 22 i direktiv 2009/72/EU
- c) redegøre for investeringsmangler, navnlig hvad den grænseoverskridende kapacitet angår.

Med henblik på andet afsnit, litra c), kan en gennemgang af de hindringer for øget grænseoverskridende kapacitet, som foranlediges af forskelle i godkendelsesprocedurer eller -praksis, vedlægges som bilag til den europæiske netudviklingsplan.

11. Agenturet afgiver udtalelse om de nationale tiårige netudviklingsplaner med henblik på at vurdere deres overensstemmelse med den europæiske netudviklingsplan. Finder agenturet uoverensstemmelser mellem en national tiårig netudviklingsplan og den europæiske netudviklingsplan, kommer det om nødvendigt med henstillinger vedrørende ændring af den nationale tiårige netudviklingsplan eller den europæiske netudviklingsplan. Såfremt en sådan national tiårig netudviklingsplan er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 22 i direktiv 2009/72/EU, henstiller agenturet til den kompetente nationale regulerende myndighed, at denne ændrer den nationale tiårige netudviklingsplan i overensstemmelse med artikel 22, stk. 7, i

nævnte direktiv og underretter Kommissionen herom.

12. ENTSO for elektricitet forelægger på Kommissionens anmodning denne sine synspunkter om vedtagelsen af retningslinjerne som fastlagt i artikel 18.

Artikel 9

Agenturets overvågningsopgaver

1. Agenturet overvåger, hvordan ENTSO for elektricitet varetager sine opgaver, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 3, og aflægger rapport til Kommissionen.

Agenturet overvåger ENTSO for elektricitets gennemførelse af netregler, der er udarbejdet i henhold til artikel 8, stk. 2, og netregler, som er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1-10, men som ikke er vedtaget af Kommissionen i henhold til artikel 6, stk. 11. Hvis ENTSO for elektricitet ikke har gennemført sådanne netregler, anmoder agenturet ENTSO for elektricitet om at forelægge en behørigt begrundet redegørelse for, hvorfor det ikke er sket. Agenturet underretter Kommissionen om denne redegørelse og forelægger sin udtalelse hertil.

Agenturet overvåger og analyserer gennemførelsen af netreglerne og de retningslinjer, som Kommissionen vedtager i overensstemmelse med artikel 6, stk. 11, og deres virkning på harmoniseringen af gældende regler, der tager sigte på at lette markedsintegrationen samt ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked, og aflægger rapport til Kommissionen.

2. ENTSO for elektricitet forelægger agenturet udkastet til europæisk netudviklingsplan og udkastet til det årlige arbejdsprogram, herunder oplysninger om høringsprocessen, samt de andre dokumenter, der er nævnt i artikel 8, stk. 3, med henblik på en udtalelse.

Agenturet forelægger inden for to måneder fra dagen for modtagelsen ENTSO for elektricitet og Kommissionen en behørigt begrundet udtalelse samt henstillinger, hvis det skønner, at udkastet til det årlige arbejdsprogram eller udkastet til europæisk netudviklingsplan, som ENTSO for elektricitet har forelagt, ikke bidrager til ikke-diskrimination, reel konkurrence, et effektivt fungerende marked eller tilstrækkelige grænseoverskridende samkøringslinjer, der er åbne for tredjepartsadgang.

Artikel 10

Høringer

1. Ved udarbejdelsen af netreglerne, udkastet til europæisk netudviklingsplan og det årlige arbejdsprogram, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 3, foretager ENTSO for elektricitet omfattende høringer af alle de relevante markedsdeltagere, navnlig de organisationer, der repræsenterer alle interesserter, på et tidligt stadium og på en åben og gennemsigtig måde, i overensstemmelse med forretningsordenen, jf. artikel 5, stk. 1. Høringen inddrager også de nationale regulerende myndigheder og andre nationale myndigheder, alle forsynings- og produktionsvirksomheder, systembrugere, herunder kunder, og distributionssystemoperatører, herunder også relevante (branche)sammenslutninger, tekniske organer og interessentsforeninger. Den tager sigte på at fastlægge synspunkter hos og forslag fra alle relevante parter i beslutningsprocessen.

2. Alle dokumenter og mødereferater, der vedrører høringerne i stk. 1, offentliggøres.

3. Inden ENTSO for elektricitet vedtager det årlige arbejdsprogram og de netregler, der er nævnt i artikel 8, stk. 1, 2 og 3, gør det rede for, hvorledes der er blevet taget hensyn til de kommentarer, det har modtaget under høringen. Har det ikke taget hensyn til sådanne kommentarer, skal det begrundes.

Artikel 11

Omkostninger

Omkostningerne ved aktiviteterne i ENTSO for elektricitet, jf. artikel 4-12, påhviler transmissionssystemoperatørerne og medtages i tarifberegningen. De regulerende myndigheder godkender kun disse omkostninger, hvis de er rimelige og forholdsmaessige.

Artikel 12

Regionalt samarbejde mellem transmissionssystemoperatørerne

1. Transmissionssystemoperatørerne etablerer et regionalt samarbejde inden for rammerne af ENTSO for elektricitet for at bidrage til gennemførelsen af aktiviteterne i artikel 8, stk. 1, 2 og 3. Navnlig offentliggør de en regional investeringsplan hvert andet år og kan træffe investeringsbeslutninger på grundlag af denne regionale investeringsplan.
2. Transmissionssystemoperatørerne fremmer driftsordninger, der er med til at sikre den bedst mulige forvaltning af nettet, og fremmer udviklingen af energibørser, en samordnet fordeling af grænseoverskridende kapacitet gennem ikke-diskriminerende markedsbaserede løsninger, der tager behørigt hensyn til de specifikke fordele ved implicite auktioner med henblik på kortfristede tildelinger, og integreringen af mekanismerne for balancering og reservestrøm.
3. Med henblik på at nå de i stk. 1 og stk. 2 fastsatte mål kan Kommissionen fastlægge det geografiske område, som den enkelte regionale samarbejdsstruktur dækker, under hensyn til de eksisterende regionale samarbejdsstrukturer. Hver medlemsstat har lov til at fremme samarbejde i mere end et geografisk område. Den i første punktum omhandlede foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

Kommissionen hører agenturet og ENTSO for elektricitet om dette spørgsmål.

Artikel 13

Kompensation mellem transmissionssystemoperatørerne

1. Transmissionssystemoperatørerne skal have kompensation for omkostningerne ved at huse grænseoverskridende elektricitetsstrømme i deres net.
2. Den i stk. 1 omhandlede kompensation betales af de nationale transmissionssystemoperatører, hvis systemer de grænseoverskridende strømme kommer fra, og hvis systemer de er bestemt for.
3. Kompensationen betales regelmæssigt for et givet, allerede forløbet tidsrum. Efterfølgende reguleringer af allerede betalte kompensationsbeløb foretages, hvis det er nødvendigt for at afspejle de faktiske omkostninger.

Det første tidsrum, der skal betales kompensation for, fastsættes efter retningslinjerne i artikel 18.

4. Kommissionen fastsætter størrelsen af de kompensationsbeløb, der skal betales. Denne foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.
5. Omfanget af husede grænseoverskridende strømme og omfanget af grænseoverskridende strømme, der angives som kommende fra og/eller endende i de nationale transmissionssystemer, bestemmes på grundlag af de fysiske elektricitetsstrømme, der faktisk måles i løbet af et givet tidsrum.

6. Omkostningerne ved at huse grænseoverskridende strømme bestemmes på grundlag af de forventede langsigtede gennemsnitlige differensomkostninger under hensyntagen til tab, investering i ny infrastruktur og en passende andel af omkostningerne ved den eksisterende infrastruktur, for så vidt infrastrukturen anvendes til transmission af grænseoverskridende strømme, idet der især tages hensyn til behovet for at sikre forsyningssikkerhed. Når de påløbne omkostninger udregnes, anvendes anerkendte metoder til beregning af standardomkostninger. Der skal tages hensyn til de fordele, et net har ved at huse grænseoverskridende strøm, for at nedsætte den modtagne kompensation.

Artikel 14

Afgifter for netadgang

1. Afgifter, der opkræves af netoperatørerne for adgang til net, skal være gennemsigtige, tage hensyn til behovet for netsikkerhed og afspejle de faktiske omkostninger, for så vidt disse svarer til en effektiv og strukturelt sammenlignelig netoperatørs omkostninger og anvendes uden forskelsbehandling. De må ikke være afstandsbestemte.
2. Producent- og/eller forbrugertariffernes størrelse skal, når det er passende, udsende lokaliseringsfremmende signaler på fællesskabsplan og især tage hensyn til omfanget af nettab og kapacitetsbegrænsninger og investeringsomkostninger for infrastrukturen.
3. Ved fastsættelse af afgifterne for netadgang skal følgende tages i betragtning:
  - a) udbetalinger og indtægter, der skyldes ordningen for kompensation mellem transmissionssystemoperatørerne
  - b) såvel de faktisk foretagne og modtagne betalinger som de betalinger, der på baggrund af den allerede forløbne tid menes at kunne forventes i fremtiden.
4. Fastsættelse af afgifterne for netadgang i henhold til denne artikel berører ikke afgifter på anmeldt eksport og anmeldt import i forbindelse med håndtering af kapacitetsbegrænsninger som omhandlet i artikel 16.
5. Der lægges ikke nogen særlig netafgift på individuelle anmeldte transittransaktioner.

Artikel 15

Oplysninger

1. Transmissionssystemoperatørerne indfører ordninger for samordning og informationsudveksling for at sikre netsikkerheden i forbindelse med håndtering af kapacitetsbegrænsninger.
2. Transmissionssystemoperatørernes sikkerheds-, drifts- og planlægningsstandarder offentliggøres. De offentligjorte oplysninger skal omfatte et almindeligt system for beregning af den samlede overførselskapacitet og transmissionssikkerhedsmarginen på grundlag af nettets elektriske og fysiske kapacitet. Sådanne systemer skal godkendes af de regulerende myndigheder.
3. Transmissionssystemoperatørerne offentliggør overslag over den ledige overførselskapacitet for hver enkelt dag, herunder ledig overførselskapacitet, der allerede er reserveret. Disse overslag offentliggøres på bestemte tidspunkter forud for transportdatoen og skal under alle omstændigheder indeholde ugentlige og månedlige forudberegninger såvel som en kvantitativ beskrivelse af den ledige kapacitets forventede pålidelighed.
4. Transmissionssystemoperatørerne offentliggør relevante data om den samlede forventede og den faktiske efterspørgsel, om disponibiliteten og den faktiske anvendelse af

produktionsanlæg og systembelastende anlæg, om disponibiliteten og anvendelsen af nettene og samkøringslinjerne og om balancestrøm og reservekapacitet. Med hensyn til disponibiliteten og den faktiske anvendelse af små produktionsanlæg og systembelastende enheder kan der anvendes samlede, skønsmæssigt anslæde data.

5. De berørte markedsdeltagere giver transmissionssystemoperatørerne de relevante data.

6. Produktionsvirksomheder, som ejer eller driver produktionsanlæg, hvoraf mindst ét produktionsanlæg har en installeret kapacitet på mindst 250 MW, holder i fem år alle de timedata for hvert anlæg, der behøves til at kontrollere alle operationelle fordelingsbeslutninger og tilbudsadfærdens på elektricitetsbørser, auktioner for samkøringskapacitet, reservemarkeder og OTC-markeder, til rådighed for den nationale regulerende myndighed, den nationale konkurrencemyndighed og Kommissionen. De data pr. anlæg og pr. time, der skal opbevares, omfatter bl.a. data om ledig produktionskapacitet og afsatte reserver, herunder fordelingen af de pågældende afsatte reserver pr. anlæg, på tidspunktet for tilbudsgivningen og produktionen.

Artikel 16

Almindelige principper for håndtering af kapacitetsbegrænsninger

1. Problemer med kapacitetsbegrænsninger i nettet skal håndteres ved hjælp af ikke-diskriminerende markedsbaserede løsninger, der giver de berørte markedsdeltagere og transmissionssystemoperatører effektive økonomiske signaler. Problemer med kapacitetsbegrænsninger i nettet skal fortrinsvis løses ved hjælp af ikke-transaktionsbaserede metoder, dvs. metoder, der ikke indebærer et valg mellem de enkelte markedsdeltageres kontrakter.

2. Transaktionsindskrænkende procedurer må kun benyttes i nødstilfælde, hvor transmissionssystemoperatøren skal handle hurtigt, og hvor belastningsomfordeling eller modkøb ikke er mulige. Sådanne procedurer skal anvendes uden forskelsbehandling.

Bortset fra force majeure-tilfælde skal markedsdeltagere, der har fået tildelt kapacitet, have kompensation for enhver indskrænkning heraf.

3. Den størst mulige kapacitet på samkøringslinjerne og/eller de transmissionsnet, der er af betydning for grænseoverskridende strømme, skal stilles til rådighed for markedsdeltagerne under hensyntagen til standarderne for sikker netdrift.

4. Markedsdeltagerne meddeler i god tid forud for den relevante driftsperiode de pågældende transmissionssystemoperatører, om de har til hensigt at anvende den tildelte kapacitet. Tildelt kapacitet, der ikke udnyttes, skal tilbageføres til markedet på en åben, gennemsigtig måde uden forskelsbehandling.

5. Transmissionssystemoperatørerne skal, så vidt det er teknisk muligt, dirigere modsatrettede elektricitetsstrømmes kapacitetsbehov gennem den samkøringslinje, hvor der er kapacitetsproblemer, for at udnytte denne linjes kapacitet mest muligt. Transaktioner, der afhjælper kapacitetsbegrænsningerne, må aldrig afvises; der tages dog fuldt hensyn til netsikkerheden.

6. Indtægter fra tildeling af samkøringslinjer benyttes til følgende formål:

- sikring af, at den tildelte kapacitet står til rådighed og/eller
- bevarelse eller forøgelse af samkøringslinjernes kapacitet gennem netinvesteringer, især i nye samkøringslinjer.

Hvis indtægterne ikke kan benyttes effektivt til formålene i første afsnit, litra a) og/eller b), må de, med forbehold af de pågældende medlemsstaters regulerende myndigheders godkendelse,

benyttes med et maksimumsbeløb, der fastsættes af disse regulerende myndigheder som en indtægt, der skal tages i betragtning af de regulerende myndigheder, når de skal godkende metoden for beregning af nettariffer og/eller for fastsættelsen af nettariffer.

Resten af indtægterne indsættes på en separat intern konto, indtil de kan benyttes til formålene i første afsnit, litra a) og/eller b). Den regulerende myndighed underretter agenturet om den godkendelse, der er omtalt i andet afsnit.

Artikel 17

Nye samkøringslinjer

1. Nye jævnstrømsforbindelser kan på anmodning midlertidigt indrømmes en undtagelse fra bestemmelserne i artikel 16, stk. 6, i denne forordning og artikel 9, 32 og artikel 37, stk. 6 og 10, i direktiv 2009/72/EU på følgende betingelser:

- a) investeringen øger konkurrencen i elektricitetsforsyningen
- b) risikoen ved investeringen er så stor, at investeringen ikke ville finde sted, medmindre en undtagelse blev indrømmet
- c) samkøringslinjen skal være ejet af en fysisk eller juridisk person, der i det mindste hvad angår retlig form er adskilt fra de systemoperatører, i hvis systemer denne samkøringslinje vil blive opbygget
- d) der opkræves afgifter af brugerne af denne samkøringslinje
- e) siden den delvise åbning af markedet som omhandlet i artikel 19 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/92/EU af 19. december 1996 om fælles regler for det indre marked for elektricitet⁽¹⁰⁾ er ingen del af kapital- eller driftsomkostninger ved samkøringslinjen blevet dækket ind af de afgifter, der er modtaget for brug af de transmissions- eller distributionssystemer, som samkøringslinjen forbinder
- f) undtagelsen må ikke skade konkurrencen eller det indre marked for elektricitets effektive funktion eller den effektive funktion af det regulerede system, som samkøringslinjen er forbundet med.

2. Stk. 1 kan i undtagelsestilfælde også finde anvendelse på vekselstrømssamkøringslinjer, forudsat at omkostningerne og risiciene ved den pågældende investering er særlig høje sammenlignet med de omkostninger og risici, som normalt forekommer, når to nabolandes nationale transmissionssystemer forbindes af en samkøringslinje for vekselstrøm.

3. Stk. 1 finder også anvendelse i forbindelse med markante kapacitetsforøgelser i eksisterende samkøringslinjer.

4. Beslutningen om, hvorvidt den undtagelse, der er omhandlet i stk. 1, 2, og 3. skal indrømmes, træffes fra sag til sag af de regulerende myndigheder i de pågældende medlemsstater. En undtagelse kan omfatte den nye eller den markant forøgede eksisterende samkøringslinjes kapacitet helt eller delvis.

Agenturet kan inden for to måneder fra den dato, hvor anmodningen om undtagelse blev modtaget af den sidste af de berørte regulerende myndigheder, forelægge en rådgivende udtalelse for disse regulerende myndigheder, som kan udgøre grundlaget for deres beslutning.

Når der træffes beslutning om at indrømme en undtagelse, skal der fra sag til sag tages stilling til, om det er nødvendigt at fastsætte betingelser for undtagelsens varighed og for ikke-diskriminerende adgang til samkøringslinjen. Når der træffes beslutning om disse betingelser, skal der navnlig tages hensyn til den ekstrakapacitet, der skal opbygges, eller ændringen af den eksisterende kapacitet, projektets tidsramme og nationale forhold.

Før der indrømmes en undtagelse, skal de regulerende myndigheder i de pågældende medlemsstater træffe beslutning om reglerne og mekanismerne for kapacitetsforvaltning og -fordeling. Reglerne om håndtering af kapacitetsbegrænsning skal bl.a. omfatte pligten til at udbyde ubrugt kapacitet på markedet, og brugerne af infrastrukturen skal have ret til at afsætte deres aftalte kapacitet på det sekundære marked. Ved vurderingen af kriterierne i stk. 1, litra a), b) og f), skal der tages hensyn til resultaterne af kapacitetsfordelingsproceduren.

Når alle de pågældende regulerende myndigheder til enighed om en beslutning om undtagelse inden for seks måneder, skal de orientere agenturet om denne beslutning.

Beslutningen om undtagelsen, herunder også eventuelle betingelser som nævnt i andet afsnit i dette stykke, begrundes behørigt og offentliggøres.

5. Den i stk. 4 omhandlede beslutning træffes af agenturet:

- a) når alle de pågældende regulerende myndigheder ikke har kunnet nå til enighed inden for seks måneder efter, at der blev anmodet om en undtagelse over for den sidste af disse regulerende myndigheder, eller
- b) efter fælles anmodning fra de pågældende regulerende myndigheder.

Agenturet skal, inden det træffer afgørelse, rådføre sig med de berørte regulerende myndigheder og med ansøgerne.

6. Uanset stk. 4 og 5 kan medlemsstaterne fastsætte, at den regulerende myndighed eller agenturet, alt efter tilfældet, skal forelægge sin udtalelse om anmodningen om en undtagelse for det relevante organ i medlemsstaten til formel afgørelse. Denne udtalelse skal offentliggøres sammen med beslutningen.

7. En kopi af alle anmodninger om undtagelse tilsendes straks efter modtagelsen af de regulerende myndigheder til agenturet og Kommissionen til orientering. De pågældende regulerende myndigheder eller agenturet (de »meddelende organer«) giver straks Kommissionen meddelelse om beslutningen sammen med alle andre relevante oplysninger vedrørende beslutningen. Disse oplysninger kan forelægges Kommissionen i sammenfattet form, således at den kan træffe en velbegrundet afgørelse. Oplysningerne skal navnlig omfatte:

- a) en detaljeret begrundelse for, at undtagelsen er blevet indrømmet eller afvist, herunder de finansielle oplysninger, der begrunder behovet for undtagelsen
- b) den analyse, der er foretaget af konkurrencevirkningen og det indre marked for elektricitets effektive funktion som følge af indrømmelsen af undtagelsen
- c) en begrundelse for det tidsrum og den andel af den pågældende samkøringslinjes samlede kapacitet, som undtagelsen er indrømmet for, og
- d) resultatet af samrådet med de berørte regulerende myndigheder.

8. Inden for en periode på to måneder, som løber fra dagen efter modtagelsen af en meddelelse i henhold til stk. 7, kan Kommissionen træffe afgørelse om, at de meddelende organer skal ændre eller annullere deres beslutning om at indrømme en undtagelse. Denne periode på to måneder kan forlænges med yderligere to måneder, hvis Kommissionen vil indhente supplerende oplysninger. Denne efterfølgende periode løber fra dagen efter modtagelsen af de fuldstændige oplysninger. Den oprindelige periode på to måneder kan også forlænges med samtykke fra både Kommissionen og de meddelende organer.

Afgives de ønskede oplysninger ikke inden for den i anmodningen anførte frist, anses meddelelsen for at være trukket tilbage, medmindre fristen, inden dens udløb, er blevet forlænget med samtykke fra både Kommissionen og de meddelende organer, eller medmindre de meddelende organer i en behørigt begrundet erklæring har meddelt Kommissionen, at de

anser meddelelsen for at være fuldstændig.

De meddelende organer efterkommer inden for en måned Kommissionens afgørelse om at ændre eller annullere beslutningen om indrømmelse af en undtagelse og underretter Kommissionen herom.

Kommissionen behandler forretningsmæssigt følsomme oplysninger fortroligt.

Kommissionens godkendelse af en beslutning om undtagelse udløber to år efter vedtagelsen, hvis etableringen af samkøringslinjen endnu ikke er påbegyndt inden denne dato, og fem år efter vedtagelsen, hvis samkøringslinjen endnu ikke er taget i brug inden denne dato, medmindre Kommissionen beslutter, at forsinkelsen skyldes væsentlige forstyrrelser, som ligger uden for den persons kontrol, som har opnået undtagelsen.

9. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for anvendelsen af betingelserne i stk. 1 og fastlægge proceduren for anvendelse af stk. 4, 7 og 8. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

Artikel 18

Retningslinjer

1. I retningslinjer vedrørende ordningen for kompensation mellem transmissionssystemoperatørerne fastsættes der, i overensstemmelse med principperne i artikel 13 og 14, hvor det er relevant:

- a) nærmere bestemmelser om proceduren for bestemmelse af, hvilke transmissionssystemoperatører der skal betale kompensation for grænseoverskridende strømme, herunder fordeling mellem operatørerne i de nationale transmissionssystemer, hvorfra de grænseoverskridende strømme stammer, og de systemer, hvor disse strømme ender, jf. artikel 13, stk. 2
- b) nærmere bestemmelser om den betalingsprocedure, der skal følges, herunder fastsættelse af det første tidsrum, der skal betales kompensation for, jf. artikel 13, stk. 3, andet afsnit
- c) nærmere bestemmelser om metoderne til bestemmelse af de husede grænseoverskridende strømme, for hvilke der skal betales kompensation i henhold til artikel 13, såvel med hensyn til mængde som type af strømme og angivelse af omfanget af sådanne strømme, der kommer fra og/eller ender i de enkelte medlemsstaters transmissionssystemer, jf. artikel 13, stk. 5
- d) nærmere bestemmelser om den metode, hvorefter omkostningerne og indtægterne ved at huse grænseoverskridende strømme skal bestemmes, jf. artikel 13, stk. 6
- e) nærmere bestemmelser om behandling i forbindelse med den indbyrdes kompensationsordning mellem transmissionssystemoperatørerne af elektricitetsstrømme, der kommer fra eller ender i lande uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), og
- f) principperne for deltagelse af nationale systemer, der er sammenkoblet ved hjælp af jævnstrømsforbindelser, jf. artikel 13.

2. Retningslinjerne kan også fastlægge passende regler, der fører til en gradvis harmonisering af de tilgrundliggende principper for fastsættelsen af afgifterne for producenter og forbrugere (belastning) efter de nationale tarifordninger, herunder hensyntagen til den indbyrdes kompensationsordning mellem transmissionssystemoperatørerne i de nationale netafgifter og udsendelse af passende og effektive lokaliseringsfremmende signaler, i overensstemmelse med

principperne i artikel 14.

Retningslinjerne skal indeholde bestemmelser om passende og effektive harmoniserede lokaliseringsfremmende signaler på fællesskabsplan.

En eventuel harmonisering i den forbindelse er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan anvende mekanismer for at sikre, at de afgifter for netadgang, der afkræves af forbrugerne (belastning), er sammenlignelige i hele deres område.

3. I retningslinjer, der medfører det minimum af harmonisering, som er nødvendigt for at nå denne forordnings mål, fastsættes endvidere, hvor det er relevant:

- a) nærmere bestemmelser vedrørende formidling af oplysninger, i overensstemmelse med principperne i artikel 15
- b) nærmere regler for handel med elektricitet
- c) nærmere bestemmelser vedrørende regler om investeringsincitamenter for samkøringskapacitet, herunder lokaliseringsfremmende signaler
- d) nærmere bestemmelser om de områder, der er nævnt i artikel 8, stk. 6.

Med henblik herpå hører Kommissionen agenturet og ENTSO for elektricitet.

4. Retningslinjerne for administration og fordeling af ledig transmissionskapacitet på samkøringslinjerne mellem nationale systemer er anført i bilag I.

5. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for de punkter, der er anført i stk. 1, 2 og 3 i denne artikel. Den kan ændre de retningslinjer, der er nævnt i stk. 4 i denne artikel, i overensstemmelse med principperne i artikel 15 og 16, navnlig for at indføje detaljerede retningslinjer for alle de metoder til kapacitetsfordeling, der anvendes i praksis, og for at sikre, at mekanismerne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger udvikler sig på en måde, som er forenelig med det indre markeds mål. Hvor det er relevant, fastlægges fælles regler for den minimale sikkerhed og for de standarder for nettenes brug og drift, der er omhandlet i artikel 15, stk. 2, i forbindelse med sådanne ændringer. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskritsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

Når Kommissionen vedtager eller ændrer retningslinjer, skal den:

- a) sikre sig, at de skaber det minimum af harmonisering, der kræves for at nå denne forordnings mål, og at de ikke rækker videre, end hvad der er nødvendigt med henblik herpå, og
- b) angive, hvilke foranstaltninger den har truffet med hensyn til at sikre overensstemmelse mellem reglerne i tredjelande, der er en del af Fællesskabets elektricitetssystem, og de pågældende retningslinjer.

Når Kommissionen første gang vedtager retningslinjer efter denne artikel, sikrer den sig, at de i et enkelt udkast til foranstaltninger mindst dækker de forhold, hvortil der henvises i stk. 1, litra a) og d), samt i stk. 2.

Artikel 19

Regulerende myndigheder

Når de regulerende myndigheder udfører deres opgaver, skal de sikre overensstemmelse med denne forordning og de retningslinjer, der vedtages i medfør af artikel 18. Når det er relevant, skal de regulerende myndigheder for at opfylde denne forordnings mål samarbejde med hinanden og med Kommissionen og agenturet i overensstemmelse med kapitel IX i direktiv

2009/72/EF.

Artikel 20

Oplysninger og fortrolighed

1. Medlemsstaterne og de regulerende myndigheder giver efter anmodning Kommissionen alle oplysninger, der kræves i medfør af artikel 13, stk. 4, og artikel 18.

Specielt med henblik på artikel 13, stk. 4 og 6, skal de regulerende myndigheder regelmæssigt give oplysninger om nationale transmissionssystemoperatorers faktisk afholdte omkostninger samt data og alle relevante oplysninger om de fysiske strømme i transmissionssystemoperatorernes net og netomkostningerne.

Kommissionen fastsætter en rimelig tidsfrist, inden for hvilken oplysningerne skal gives, under hensyn til, hvor komplekse de ønskede oplysninger er, og hvor hurtigt der er behov for dem.

2. Hvis medlemsstaten eller den berørte regulerende myndighed ikke fremsender de i stk. 1 nævnte oplysninger inden for den fastsatte tidsfrist i overensstemmelse med stk. 1, kan Kommissionen med henblik på artikel 13, stk. 4, og artikel 18 indhente alle de nødvendige oplysninger direkte hos de pågældende virksomheder.

Når Kommissionen henvender sig til en virksomhed for at få oplysninger, sender den samtidig en kopi af henvendelsen til de regulerende myndigheder i den medlemsstat, hvor virksomheden er hjemmehørende.

3. I sin anmodning om oplysninger efter stk. 1 angiver Kommissionen retsgrundlaget for anmodningen og dennes formål og fastsætter en frist for oplysningernes fremsendelse samt henviser til de sanktioner, der ifølge artikel 22, stk. 2, kan pålægges for meddelelse af urigtige, ufuldstændige eller vildledende oplysninger. Kommissionen fastsætter en rimelig tidsfrist, der tager hensyn til, hvor komplekse de ønskede oplysninger er, og hvor hurtigt der er behov for dem.

4. Virksomhedernes indehavere eller deres repræsentanter og, hvis der er tale om juridiske personer, de personer, der ifølge lov eller vedtægter har bemyndigelse til at repræsentere dem, skal udlevere de ønskede oplysninger. Bemyndigede advokater kan udlevere oplysningerne på deres klienters vegne, men klienterne bærer det fulde ansvar, hvis oplysningerne er urigtige, ufuldstændige eller vildledende.

5. Hvis en virksomhed ikke fremsender disse oplysninger inden for den frist, Kommissionen har fastsat, eller giver ufuldstændige oplysninger, kan Kommissionen kræve oplysningerne udleveret ved en beslutning. Denne beslutning skal angive, hvilke oplysninger der ønskes, og sætte en passende frist for deres udlevering. Den skal henvise til sanktionerne i artikel 22, stk. 2. Den skal desuden omtale retten til at lade beslutningen prøve ved De Europæiske Fællesskabers Domstol.

Kommissionen sender samtidig en kopi af beslutningen til den regulerende myndighed i den medlemsstat, hvor den pågældende person har bopæl, eller den pågældende virksomhed har hjemsted.

6. De i stk. 1 og 2 omhandlede oplysninger må kun benyttes med henblik på denne forordnings artikel 13, stk. 4, og artikel 18.

Kommissionen må ikke videregive oplysninger, omfattet af tavshedspligt, som kommer i dens besiddelse i medfør af denne forordning.

Artikel 21

Medlemsstaternes ret til at træffe mere detaljerede foranstaltninger

Denne forordning giber ikke ind i medlemsstaternes ret til at opretholde eller indføre foranstaltninger, der indeholder mere detaljerede bestemmelser end denne forordning eller de retningslinjer, der er omhandlet i artikel 18.

Artikel 22

Sanktioner

1. Med forbehold af stk. 2 fastsætter medlemsstaterne de sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af nærværende forordning, og træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækende virkning. Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om de bestemmelser om sanktioner, der svarer til bestemmelserne i forordning (EF) nr. 1228/2003, senest den 1. juli 2004 og giver straks meddelelse om alle efterfølgende ændringer, der vedrører dem. De giver Kommissionen meddelelse om de bestemmelser, der ikke svarer til bestemmelserne i forordning (EF) nr. 1228/2003, senest den 3. marts 2011 og giver straks meddelelse om alle efterfølgende ændringer, der vedrører dem.
2. Kommissionen kan ved beslutning pålægge virksomheder bøder på op til 1 % af det foregående forretningsårs samlede omsætning, hvis de med forsæt eller ved forsømmelighed giver urettige, ufuldstændige eller vildledende oplysninger som svar på en henvendelse i henhold til artikel 20, stk. 3, eller undlader at give oplysningerne inden for den frist, der er fastsat ved en beslutning i henhold til artikel 20, stk. 5, første afsnit.

Ved bødens fastsættelse tager Kommissionen hensyn til, hvor alvorlig den overtrædelse er, der består i manglende overholdelse af bestemmelsen i første afsnit.

3. Sanktioner som omhandlet i stk. 1 og beslutninger, der træffes i henhold til stk. 2, er ikke af strafferetlig karakter.

Artikel 23

Udvalg

1. Kommissionen bistås af det udvalg, der er nedsat ved artikel 46 i direktiv 2009/72/EF.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Artikel 24

Kommissionens rapport

Kommissionen overvåger denne forordnings gennemførelse. I sin rapport i henhold til artikel 47, stk. 6, i direktiv 2009/72/EF redegør Kommissionen også for de erfaringer, der er indhøstet ved anvendelsen af denne forordning. Rapporten skal navnlig gøre rede for, i hvilket omfang denne forordnings anvendelse har vist sig vellykket med hensyn til at sikre grænseoverskridende elektricitetsudveksling på ikke-diskriminerende og omkostningsbaserede netadgangsbetingelser med det formål at bidrage til kundernes valgmuligheder i et velfungerende indre marked for elektricitet og at skabe forsyningssikkerhed på lang sigt, samt i hvilket omfang der er indført effektive lokaliseringsfremmende signaler. Om nødvendigt ledsages rapporten af passende forslag og/eller anbefalinger.

Artikel 25

Ophævelse

Forordning (EF) nr. 1228/2003 ophæves med virkning fra den 3. marts 2011. Henvisninger til den ophævede forordning betragtes som henvisninger til nærværende forordning og læses efter sammenligningstabellen i bilag II.

Artikel 26

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den anvendes fra den 3. marts 2011.

Denne forordning er bindende i alle enkelheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juli 2009.

*På Europa-Parlamentets
vegne*

H.-G. PÖTTERING

Formand

På Rådets vegne

E. ERLANDSSON

Formand

(¹) EUT C 211 af 19.8.2008, s. 23.

(²) EUT C 172 af 5.7.2008, s. 55.

(³) Europa-Parlamentets udtalelse af 18.6.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets fælles holdning af 9.1.2009 (EUT C 75 E af 31.3.2009, s. 16) og Europa-Parlamentets holdning af 22.4.2009 (endnu ikke offentliggjort i EUT). Rådets afgørelse af 25.6.2009.

(⁴) EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37.

(⁵) EUT L 176 af 15.7.2003, s. 1.

(⁶) Se side 1 i denne EUT.

(⁷) EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

(⁸) Se side 55 i denne EUT.

(⁹) EUT L 262 af 22.9.2006, s. 1.

(¹⁰) EFT L 27 af 30.1.1997, s. 20.

BILAG I

RETNINGSLINJER FOR ADMINISTRATION OG FORDELING AF LEDIG OVERFØRSELSKAPACITET PÅ SAMKØRINGSLINJERNE MELLEM NATIONALE SYSTEMER

1. Almindelige bestemmelser

1.1. Transmissionssystemoperatører (TSO'er) skal bestræbe sig på at acceptere alle kommercielle transaktioner, herunder sådanne, som indebærer grænseoverskridende handel.

1.2. Hvis der ikke er nogen kapacitetsbegrænsninger, må der ikke fastsættes begrænsninger af adgangen til samkøringslinjen. Hvis dette normalt er tilfældet, er det ikke nødvendigt med en

permanent almindelig fordelingsprocedure for adgangen til en grænseoverskridende transmissionstjeneste.

1.3. Hvis de planlagte kommercielle transaktioner ikke er forenelige med en sikker netdrift, skal TSO'erne afhjælpe kapacitetsbegrænsningerne i overensstemmelse med de krav, som hensynet til nettets driftsmæssige sikkerhed stiller, og samtidig bestræbe sig på at sikre, at alle dermed forbundne omkostninger bevares på et økonomisk effektivt niveau. Der skal foretages afhjælpende belastningsomfordeling eller modkøb, hvis der ikke kan træffes mindre udgiftskrævende foranstaltninger.

1.4. Hvis der optræder strukturelle kapacitetsbegrænsninger, skal TSO'erne straks iværksætte egnede metoder og ordninger til håndtering af kapacitetsbegrænsninger, som i forvejen er fastlagt og aftalt. Metoderne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger skal sikre, at de fysiske elektricitetsstrømme i forbindelse med enhver fordelt transmissionskapacitet er forenelige med standarderne for netsikkerhed.

1.5. De metoder, der fastlægges til håndtering af kapacitetsbegrænsninger, skal give markedsdeltagerne og TSO'erne effektive økonomiske signaler, fremme konkurrencen og være egnede til regional anvendelse og anvendelse på EU-plan.

1.6. Der må ikke foretages nogen transaktionsbaserede sondringer i forbindelse med håndtering af kapacitetsbegrænsninger. En bestemt anmodning om transmissionstjeneste må kun afvises, hvis alle nedenstående betingelser er opfyldt:

- a) de ekstra fysiske elektricitetsstrømme som følge af accepten af denne anmodning indebærer, at den sikre drift af elsystemet ikke længere kan garanteres, og
- b) den værdi udtrykt i penge, som knytter sig til denne anmodning som led i proceduren for håndtering af kapacitetsbegrænsninger, er lavere end alle andre anmodninger, der planmæssigt skal accepteres for samme tjeneste og på de samme betingelser.

1.7. Ved fastlæggelsen af egnede netområder, i og mellem hvilke der skal håndteres kapacitetsbegrænsninger, skal TSO'ernes indsats baseres på principperne om lønsomhed og minimering af de negative virkninger på det indre marked for elektricitet. Navnlig må TSO'erne ikke begrænse kapaciteten på samkøringslinjerne for at afhjælpe kapacitetsbegrænsningerne inden for deres eget systemområde, medmindre det sker af hensyn til ovennævnte forhold og den driftsmæssige sikkerhed⁽¹⁾. Hvis en sådan situation opstår, skal TSO'erne gøre rede for dette og på en gennemsigtig måde forelægge det alle systembrugerne. En sådan situation kan kun godtages, indtil der er fundet en langsigtet løsning. TSO'erne skal beskrive og på en gennemsigtig måde forelægge alle systembrugerne metoden og planerne for virkeligørelsen af den langsigte løsning.

1.8. Ved afbalanceringen af nettet inden for systemområdet ved hjælp af driftsmæssige foranstaltninger på nettet og belastningsomfordeling skal TSO'en tage hensyn til disse foranstaltningers virkninger i de tilgrænsende systemområder.

1.9. Senest den 1. januar 2008 skal der på en koordineret måde og under driftsmæssigt sikre betingelser være indført ordninger for håndtering af begrænsninger af kapaciteten på samkøringslinjerne flere gange om dagen (intradag-håndtering) for at gøre mulighederne for handel så store som muligt og sikre grænseoverskridende udligning.

1.10. De nationale regulerende myndigheder skal med jævne mellemrum evaluere metoderne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger og skal i den forbindelse lægge særlig vægt på overholdelsen af de principper og regler, der er fastsat i denne forordning og disse retningslinjer, og de bestemmelser og betingelser, som de regulerende myndigheder selv har fastsat i henhold til disse principper og regler. Denne evaluering skal bl.a. bygge på en høring af alle markedsdeltagere og særlige undersøgelser.

2. Metoder til håndtering af kapacitetsbegrænsninger

2.1. Metoderne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger skal være markedsbaserede for at lette en effektiv grænseoverskridende handel. Med dette for øje fordeles kapaciteten kun ved hjælp af eksplisitte (kapacitet) eller implicitte (kapacitet og energi) auktioner. De to metoder kan eksistere side om side på samme samkøringslinje. Ved foranstaltninger flere gange om dagen kan der benyttes kontinuerlig handel.

2.2. Afhængigt af konkurrencevilkårene kan det være nødvendigt, at mekanismerne for håndtering af kapacitetsbegrænsninger åbner mulighed for at fordele transmissionskapacitet både på kort og lang sigt.

2.3. Ved hver kapacitetsfordelingsprocedure skal der fordeles en bestemt del af den ledige kapacitet på samkøringslinjerne plus enhver resterende kapacitet, der ikke tidligere er fordelt, og enhver kapacitet, som kapacitetsinnehaverne har frigivet fra tidligere fordelinger.

2.4. TSO'erne skal optimere det omfang, hvori kapaciteten er stabil, under hensyn til de involverede TSO'ers og markedsdeltagernes forpligtelser og rettigheder med henblik på at lette en effektiv konkurrence. En rimelig del af kapaciteten kan udbydes på markedet ved en lavere stabilitetsgrad, men markedsdeltagerne skal til enhver tid gøres bekendt med de nøjagtige betingelser for transport ad de grænseoverskridende linjer.

2.5. Adgangsrettighederne for fordelinger på lang og mellemlang sigt skal være stabile transmissionskapacitetsrettigheder. De skal på nomineringstidspunktet være omfattet af princippet »forbrug eller tab« eller »forbrug eller salg«.

2.6. TSO'erne fastlægger en egnede struktur til fordeling af kapacitet mellem forskellige tidsrammer. Denne kan omfatte en mulighed for at reservere en minimal del af kapaciteten på samkøringslinjerne til fordeling en eller flere gange om dagen. En sådan fordelingsstruktur skal kunne revideres af de respektive regulerende myndigheder. TSO'erne tager ved udarbejdelsen af deres forslag hensyn til følgende:

- markedernes karakteristika
- de driftsmæssige betingelser såsom virkningerne af at dirigere fast anmeldte planer
- harmoniseringsomfanget for de procentsatser og tidsrammer, der er fastsat for de forskellige foreliggende mekanismer for kapacitetsfordeling.

2.7. Der må ikke ved fordelingen af kapacitet diskrimineres mellem markedsdeltagere, som ønsker at benytte sig af deres ret til at gøre brug af bilaterale leveringskontrakter eller afgive bud på elektricitetsbørser. De højeste bud honoreres, uanset om de er implicitte eller eksplisitive inden for en given tidsramme.

2.8. I regioner, hvor de finansielle terminselektricitetsmarkeder er veludviklede og har demonstreret deres effektivitet, kan al kapacitet på samkøringslinjerne fordeles via implicitte auktioner.

2.9. Medmindre der er tale om nye samkøringslinjer, som er omfattet af en undtagelse i henhold til artikel 7 i forordning (EF) nr. 1228/2003 eller nærværende forordnings artikel 17, er det ikke tilladt at fastsætte limiterede priser som led i kapacitetsfordelingsmetoder.

2.10. Principielt skal alle potentielle markedsdeltagere kunne deltage i fordelingsprocessen uden nogen begrænsninger. For at undgå at skabe eller forstærke problemer med en markedsdeltagers potentielle udnyttelse af en dominerende stilling kan den relevante regulerende myndighed og/eller konkurrencemyndighed i påkommende tilfælde fastsætte restriktioner generelt eller for et individuelt selskab som følge af dominerende markedsstilling.

2.11. For hver tidsramme nominerer markedsdeltagerne endeligt inden for en fastlagt frist

deres brug af kapacitet over for TSO'erne. Fristen fastsættes på en sådan måde, at det gøres muligt for TSO'erne at anvende den ikke anvendte kapacitet til omfordeling i den næste relevante tidsramme — herunder foranstaltninger flere gange om dagen.

2.12. Kapaciteten skal frit kunne omsættes på et sekundært grundlag, forudsat at TSO'en underrettes tilstrækkelig god tid i forvejen. Afviser en TSO en sekundær handel (transaktion), skal dette meddeles på en tydelig og gennemsigtig måde, og den pågældende TSO skal gøre rede derfor over for alle markedsdeltagere, og også den regulerende myndighed skal have oplysning derom.

2.13. De finansielle konsekvenser af, at forpligtelser i forbindelse med fordeling af kapacitet ikke opfyldes, pålægges dem, der er ansvarlige for den pågældende undladelse. Hvis markedsdeltagerne ikke udnytter den kapacitet, som de har forpligtet sig til at anvende, eller i forbindelse med eksplisit bortauktioneret kapacitet undlader at handle på et sekundært grundlag eller tilbageføre kapaciteten i tide, fortaber de retten til en sådan kapacitet og betaler en takst, der afspejler omkostningerne. Enhver takst, der afspejler omkostningerne, i forbindelse med manglende anvendelse af kapacitet skal være velbegrundet ogstå i et rimeligt forhold til de faktiske udgifter. Tilsvarende skal en TSO, dersom den ikke opfylder sin forpligtelse, yde markedsdeltageren erstatning for tabet af kapacitetsrettigheder. Der tages i den sammenhæng ikke hensyn til dermed forbundne tab. De centrale koncepter for og metoder til fastlæggelse af ansvar i forbindelse med, at forpligtelser ikke opfyldes, fastsættes i forvejen med hensyn til de finansielle konsekvenser og skal kunne revideres af den eller de relevante regulerende myndigheder.

3. Koordinering

3.1. Fordeling af kapacitet i forbindelse med en samkøring skal koordineres og gennemføres af de involverede TSO'er ved anvendelse af fælles fordelingsprocedurer. Hvis de commercielle udvekslinger mellem to lande (TSO'er) forventes at øve betydelig indflydelse på betingelserne for de fysiske strømme i et givet tredjeland (en given TSO), skal metoderne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger koordineres mellem alle de TSO'er, der påvirkes deraf, via en fælles procedure for håndtering af kapacitetsbegrænsninger. De nationale regulerende myndigheder og TSO'er skal påse, at der ikke ensidigt fastsættes nogen procedure for håndtering af kapacitetsbegrænsninger, som øver betydelig indflydelse på de fysiske elektricitetsstrømme i andre net.

3.2. Senest den 1. januar 2007 skal der anvendes en fælles koordineret metode til håndtering af kapacitetsbegrænsninger og en fælles koordineret procedure for fordeling af kapacitet på markedet mindst årligt, månedligt og for den kommende dag for landene i følgende regioner:

- a) Nordeuropa (dvs. Danmark, Sverige, Finland, Tyskland og Polen)
- b) Nordvesteuropa (dvs. Benelux, Tyskland og Frankrig)
- c) Italien (dvs. Italien, Frankrig, Tyskland, Østrig, Slovenien og Grækenland)
- d) det centrale Østeuropa (dvs. Tyskland, Polen, Tjekkiet, Slovakiet, Ungarn, Østrig og Slovenien)
- e) Sydvesteuropa (dvs. Spanien, Portugal og Frankrig)
- f) Det Forenede Kongerige, Irland og Frankrig
- g) De baltiske stater (dvs. Estland, Letland og Litauen).

Ved en samkøring, som involverer lande, der tilhører mere end én region, kan der anvendes en anden metode til håndtering af kapacitetsbegrænsninger med henblik på at sikre forenelighed med de metoder, der anvendes i de andre regioner, som disse lande tilhører. I så fald foreslår de

relevante TSO'er metoden, der skal kunne revideres af de relevante regulerende myndigheder.

3.3. De regioner, der er nævnt i punkt 2.8, kan fordele al kapacitet på samkøringslinjerne via fordeling for den kommende dag.

3.4. Der skal fastsættes kompatible procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger i alle disse syv regioner med henblik på at skabe et virkeligt integreret indre marked for elektricitet. Markedets parter må ikke stå over for inkompatible regionale systemer.

3.5. For at fremme en fair og effektiv konkurrence og grænseoverskridende handel skal koordinationen mellem TSO'erne i de i punkt 3.2 fastsatte regioner omfatte alle trin lige fra kapacitetsberegning og optimering af fordelingen til sikker drift af nettet med en utvetydig ansvarsfordeling. Denne koordination skal navnlig omfatte:

- a) brug af en fælles transmissionsmodel, som effektivt behandler indbyrdes afhængige fysiske »loop-flows« (sløjfestrømme) under hensyn til uoverensstemmelser mellem fysiske og kommercielle strømme
- b) fordeling og nominering af kapacitet med henblik på effektiv behandling af indbyrdes afhængige fysiske »loop-flows« (sløjfestrømme)
- c) identiske forpligtelser for kapacitetsinnehaverne til at afgive oplysninger om deres påtænkte anvendelse af kapaciteten, dvs. nominering af kapacitet (til eksplisit auktioner)
- d) identiske tidsrammer og sluttider
- e) identisk struktur for fordeling af kapacitet mellem forskellige tidsrammer (f.eks. 1 dag, 3 timer, 1 uge osv.) og med hensyn til solgte kapacitetsblokke (strøm i MW, MWh osv.)
- f) konsistent kontraktmæssig ramme for forbindelserne med markedsdeltagerne
- g) efterprøvning af, at strømmene er forenelige med sikkerhedskravene til nettet med henblik på driftsmæssig planlægning og tidstro drift
- h) bogføring og afregning af foranstaltninger til håndtering af kapacitetsbegrænsninger.

3.6. Koordinationen skal også omfatte udvekslingen af oplysninger mellem TSO'erne. Informationsudvekslingens egenart, tidspunkterne derfor og hyppigheden deraf skal være forenelige med aktiviteterne i punkt 3.5 og elektricitetsmarkedernes funktionsmåde. Denne informationsudveksling skal navnlig gøre det muligt for TSO'erne at opstille de bedst mulige prognoser for den overordnede situation på nettet med henblik på at vurdere strømmene på deres net og den ledige kapacitet på samkøringslinjerne. En TSO, som indsamler oplysninger på vegne af andre TSO'er, skal tilbagesende resultaterne af indsamlingen af data til den deltagende TSO.

4. Tidsplan for markedsforanstaltninger

4.1. Den ledige transmissionskapacitet fordeles tilstrækkelig god tid i forvejen. Før hver fordeling offentliggør de involverede TSO'er i fællesskab den kapacitet, der skal fordeles, i påkommende tilfælde under hensyn til den kapacitet, der er frigjort fra alle stabile transmissionsrettigheder, og, hvor det er relevant, dermed forbundne dirigerede nomineringer, samt alle tidsrum, i hvilke kapaciteten vil være reduceret eller ikke være ledig (eksempelvis på grund af vedligeholdelse).

4.2. Under fuldt hensyn til netsikkerheden nomineres transmissionsrettighederne tilstrækkelig god tid i forvejen før den kommende dags foranstaltninger på alle de relevante organiserede markeder og før offentliggørelsen af den kapacitet, der skal fordeles under fordelingsordningen for den kommende dag eller den intradaglige fordelingsordning. Nomineringer af transmissionsrettigheder i den modsatte retning dirigeres med sigte på at gøre effektiv brug af

samkøringen.

4.3. De successive intradaglige fordelinger af ledig transmissionskapacitet for dag D foretages på dag D1 og D, efter at de anførte eller faktiske produktionsplaner for den kommende dag er udarbejdet.

4.4. Ved forberedelsen af den kommende dags nettransaktioner skal TSO'erne udveksle oplysninger med de tilgrænsende TSO'er, bl.a. om deres prognosticerede nettopologi, de disponible produktionsenheder og disses prognosticerede produktion samt laststrømmene, med henblik på at optimere brugen af det samlede net via driftsmæssige foranstaltninger i overensstemmelse med reglerne for sikker netdrift.

5. Gennemsigtighed

5.1. TSO'erne skal offentliggøre alle relevante data om nettetilgængelighed, netadgang og brug af nettet, herunder en rapport om, hvor og hvorfor der foreligger kapacitetsbegrænsninger, de anvendte metoder til håndtering af kapacitetsbegrænsningen og planerne for den fremtidige håndtering heraf.

5.2. TSO'erne skal offentliggøre en generel beskrivelse af den metode til håndtering af kapacitetsbegrænsninger, der anvendes under forskellige omstændigheder for at maksimere den ledige kapacitet på markedet, og en generel ordning til beregning af kapaciteten på samkøringssljerne for de forskellige tidsrammer baseret på de faktiske elektriske og fysiske forhold på nettet. Denne ordning skal kunne revideres af de berørte medlemsstaters regulerende myndigheder.

5.3. De anvendte procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger og fordeling af kapacitet, tidspunkterne og procedurerne for anmodning om kapacitet, en beskrivelse af de tilbudte produkter og forpligtelserne og rettighederne for såvel TSO'erne som den part, der erhverver kapaciteten, herunder det ansvar, der påhviler disse, hvis de undlader at opfylde deres forpligtelser, beskrives i detaljer og gøres af TSO'erne på en gennemsigtig måde tilgængelige for alle potentielle netbrugere.

5.4. De drifts- og planlægningsmæssige sikkerhedsstandarder skal udgøre en integrerende del af de oplysninger, som TSO'erne offentliggør i et åbent og offentligt dokument. Dette dokument skal også kunne revideres af de nationale regulerende myndigheder.

5.5. TSO'erne skal offentliggøre alle relevante data om grænseoverskridende handel på grundlag af den bedst mulige prognose. For at opfylde denne forpligtelse skal de berørte markedsdeltagere forsyne TSO'erne med de relevante data. Den måde, hvorpå disse oplysninger skal offentliggøres, skal kunne revideres af de regulerende myndigheder. TSO'erne skal mindst offentliggøre:

- a) årligt: oplysninger om udviklingen i transmissionsinfrastrukturen på lang sigt og dens betydning for den grænseoverskridende transmissionskapacitet
- b) månedligt: prognoser for den ledige transmissionskapacitet på markedet for den kommende måned og det kommende år under hensyn til alle relevante oplysninger, der står til rådighed for TSO'en på det tidspunkt, hvor prognosen udregnes (f.eks. sommer- og vintersæsonernes betydning for linjernes kapacitet, vedligeholdelse på nettet, disponible produktionsenheder osv.)
- c) ugentligt: prognoser for den ledige transmissionskapacitet på markedet for den kommende uge under hensyn til alle relevante oplysninger, der står til rådighed for TSO'erne på det tidspunkt, hvor prognosen udregnes, såsom vejrudsigt, planlagte vedligeholdelsesarbejder på nettet, disponible produktionsenheder osv.
- d) dagligt: den ledige transmissionskapacitet på markedet for den kommende dag og

intradagligt for hver tidsenhed for markedet under hensyn til alle dirigerede nomineringer, produktionsplaner for den kommende dag, efterspørgselsprognoser og planlagte vedligeholdelsesarbejder på nettet

- e) den samlede kapacitet, der allerede er fordelt, for hver tidsenhed for markedet og alle relevante betingelser, hvorpå denne kapacitet kan anvendes (dvs. den på auktionen opnåede pris, forpligtelser med hensyn til, hvorledes kapaciteten skal anvendes, osv.), således at en eventuel resterende kapacitet kan fastlægges
- f) den fordelte kapacitet hurtigst muligt efter hver fordeling og oplysninger om de betalte priser
- g) den samlede anvendte kapacitet for hver tidsenhed for markedet straks efter nomineringen
- h) så tidstro som muligt: de samlede gennemførte kommercielle og fysiske strømme for hver tidsenhed for markedet, herunder en beskrivelse af virkningerne af alle korrigende foranstaltninger fra TSO'ernes side (såsom indskrænkninger) for at løse net- eller systemproblemer
- i) ex ante-oplysninger om planlagte afbrydelser og ex post-oplysninger om planlagte og ikke-planlagte afbrydelser af produktionsenheder på mere end 100 MW dagen før.

5.6. Alle relevante oplysninger skal være tilgængelige for markedet i tide til forhandlingerne om alle transaktioner (såsom tidspunktet for forhandlingerne om årlige leveringskontrakter med erhvervkunder eller det tidspunkt, hvor buddene skal sendes til de organiserede markeder).

5.7. TSO'en skal offentliggøre de relevante oplysninger om den forventede efterspørgsel og om produktionen i henhold til de tidsrammer, der er omhandlet i punkt 5.5 og 5.6. TSO'en skal også offentliggøre de relevante oplysninger, der er nødvendige for det grænseoverskridende balancemarked.

5.8. Når der offentliggøres prognoser, skal de faktiske ex post-værdier i forbindelse med oplysningerne i prognosen også offentliggøres i løbet af den periode, der følger efter den af prognosen omfattede periode, eller senest den følgende dag (D + 1).

5.9. Alle oplysninger, der offentliggøres af TSO'erne, stilles vederlagsfrit til rådighed i en let tilgængelig form. Alle data skal desuden stilles til rådighed via egnede og standardiserede midler til informationsudveksling, som skal fastlægges i tæt samarbejde med markedets parter. Dataene skal omfatte oplysninger om tidlige perioder med et minimum på to år, således at nyt tilkomne på markedet også kan have adgang til sådanne data.

5.10. TSO'erne skal med jævne mellemrum udveksle et sæt tilstrækkeligt nøjagtige data om net og laststrømme, således at hver TSO får mulighed for at beregne laststrømmene i sit relevante område. Samme sæt data skal på begæring stilles til rådighed for de regulerende myndigheder og Kommissionen. De regulerende myndigheder og Kommissionen påser, at de selv og enhver konsulent, der udfører et analytisk arbejde for dem på grundlag af disse data, behandler dataene fortroligt.

6. Brug af indtægter fra kapacitetsbegrænsninger

6.1. Procedurerne for håndtering af kapacitetsbegrænsninger forbundet med en på forhånd fastsat tidsramme kan kun frembringe indtægter, hvis der foreligger kapacitetsbegrænsninger, som opstår for den pågældende tidsramme, medmindre der er tale om nye samkøringslinjer, der er omfattet af en undtagelse i henhold til artikel 7 i forordning (EF) nr. 1228/2003 eller nærværende forordnings artikel 17. Proceduren for fordelingen af disse indtægter skal kunne revideres af de regulerende myndigheder og må hverken fordrøje fordelingsprocessen til gavn for en part, der anmoder om kapacitet eller energi, eller anspore til, at man undlader at gøre kapacitetsbegrænsningerne mindre.

6.2. De nationale regulerende myndigheder skal åbent gøre rede for anvendelsen af indtægterne fra fordelingen af kapacitet på samkøringslinjerne.

6.3. Indtægterne fra kapacitetsbegrænsninger skal deles af de involverede TSO'er på grundlag af kriterier, som de involverede TSO'er er nået til enighed om, og som er revideret af de respektive regulerende myndigheder.

6.4. TSO'erne skal på forhånd tydeligt gøre rede for den brug, de agter at gøre af alle indtægter fra kapacitetsbegrænsninger, som de måtte oppebære, og for den faktiske brug af disse indtægter. De regulerende myndigheder skal efterprøve, at denne brug er i overensstemmelse med denne forordning og disse retningslinjer, og at de samlede indtægter fra kapacitetsbegrænsninger, der oppebæres i forbindelse med fordeling af kapacitet på samkøringslinjerne, anvendes til et eller flere af de tre formål, der er fastlagt i artikel 16, stk. 6, i denne forordning.

6.5. På et årligt grundlag og senest den 31. juli hvert år offentliggør de regulerende myndigheder en rapport, som indeholder oplysninger om de indtægter, der er oppebåret i 12-månedersperioden indtil den 30. juni samme år, og om den brug, der er gjort af de pågældende indtægter, samt en efterprøvning af, at denne brug er i overensstemmelse med denne forordning og disse retningslinjer, og at de samlede indtægter fra kapacitetsbegrænsningerne er anvendt til et eller flere af de tre fastsatte formål.

6.6. Brugen af indtægterne fra kapacitetsbegrænsningerne til investeringer med henblik på at bevare eller forøge kapaciteten på samkøringslinjerne bør forbeholdes særlige på forhånd fastlagte projekter, som bidrager til at afhjælpe de foreliggende relevante kapacitetsbegrænsninger, og som også kan gennemføres inden for et rimeligt tidsrum, navnlig hvad angår godkendelsesprocessen.

(1) Ved driftsmæssig sikkerhed forstås »opretholdelse af oversættelsessystemet inden for aftalte sikkerhedsgrænser«.

BILAG II

SAMMENLIGNINGSTABEL

Forordning (EF) nr. 1228/2003	Nærværende forordning
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
—	Artikel 3
—	Artikel 4
—	Artikel 5
—	Artikel 6
—	Artikel 7
—	Artikel 8
—	Artikel 9
—	Artikel 10
—	Artikel 11
—	Artikel 12

Artikel 3	Artikel 13
Artikel 4	Artikel 14
Artikel 5	Artikel 15
Artikel 6	Artikel 16
Artikel 7	Artikel 17
Artikel 8	Artikel 18
Artikel 9	Artikel 19
Artikel 10	Artikel 20
Artikel 11	Artikel 21
Artikel 12	Artikel 22
Artikel 13	Artikel 23
Artikel 14	Artikel 24
—	Artikel 25
Artikel 15	Artikel 26
Bilag	Bilag I

